

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील र विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

तयार गरेको मिति : २०८१ साल पौष १४

बगमती नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

सर्लाही, मधेश प्रदेश

बागमती नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

बागमती, सर्लाही ईमेल:@gmail.com

वेबसाईट:.....gov.np मधेश प्रदेश, नेपाल

पत्र संख्या : २०८१/०८२

मिति :

बागमती नगरपालिका सर्लाही जिल्लाको बहुप्रकोप प्रभावित नगरपालिकाको रूपमा परिचित छ । चुरेबाट बग्ने अन्य स-साना खोलहरुले समेत यस नगरपालिकामा प्रत्येक वर्ष बाढीको जोखिम भईरहने गर्दछ । त्यस्तै अन्य विपद्हरुको जोखिमबाट समेत नगरपालिकामा जनधनको क्षतिहुने गरेको छ । वर्षेनी हुने प्रकोपबाट बागमती वासीहरुलाई विपद्को बेलामा राहत दिने वाव्यवस्थापन गर्ने कुरामा श्रोत साधन सिमित भएको परिपेक्षमा विपद् तथा जलवायु परिवर्तनलाई योजनाबद्ध र व्यवस्थित गर्न बागमती नगरपालिकाले प्रयास शुरु गरेको जानकारी पाउँदा म तथा सिङ्गे पालिका हर्षित छ । यस प्रकारको प्रयासका लागि हार्दिक शुभकामना दिन चाहन्छु ।

नेपाल सरकारले पनि विपद् व्यवस्थापनलाई विपद्आप पछि भन्दा आउनु पूर्व नै जोखिमको न्युनिकरण तथा व्यवस्थापनकालागि जोखिमको अल्पीकरण तथा विपद्पूर्व तयारीलाई जोड दिएको छ । यहि परिपेक्षमा यस नगरपालिकामा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति तथा वडा विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति गठन भईसकेको र अगामी दिनमा यस नगरपालिकाको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा गरि कार्यान्वयन गर्ने तयारीमा रहेको छ । यो योजना तर्जुमा समग्र नगरपालिकाकै लागि सिकाई तथा सन्दर्भ सामग्रीको रूपमा लिईने छ । यो योजना विपद्को उच्च जोखिममा रहेको समुदायका लागि मार्गदिशा प्रदान गर्ने तथा अन्य समुदायले यस्तै प्रयास गर्न उत्प्रेरणा जगाउने आश राखिएको छ । यो योजनाले समुदायको विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलका स्थानीय आवश्यकताहरुको पहिचान गरेको छ । त्यसैले नगरपालिकाले यो योजनालाई नगरपालिका मार्फत प्राथमिकतामा राखेर नगरपालिकाको आवधिक तथा वार्षिक योजनाहरुमा समावेश गर्न सुझाव सहित आवश्यक सहयोग गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्न चाहन्छु । यो योजना कार्यान्वयनले समग्र नगरपालिकालाई दिगो, सुरक्षित तथा उत्थानशील समाज निर्माणमा सहयोग पुग्ने भएकोले यसको कार्यान्वयनमा नगरपालिकाले सक्दो सहयोग गर्न ईच्छुक रहेको जानकारी गराउँदछु । यो योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनको अवस्थामा ल्याउने भएकोमा नगर कार्यपालिका तथा सम्पूर्ण पालिका समिति, कर्मचारी, स्थानीय विद्यालय तथा शिक्षक, ज्येष्ठ नागरिक, महिला, युवा, बालबालिका तथा अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा अन्य सरोकार वालाहरुलाई हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछौ ।

प्रतिभट्ट

प्रमुख प्रशासकीय

अधिकृत

बागमती नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

बागमती, सर्लाही ईमेल: वेबसाईट: www.gov.np@gmail.com मधेश प्रदेश,
नेपाल

पत्र संख्या २०८१/०८२

मिति :

प्राकृतिक तथा मानविय क्रियाकलापबाट आकस्मिक वा क्रमिक रुपमा सिर्जना हुने मानवीयकावु बाहिरको परिस्थितिबाट उत्पन्न हुन सक्ने अवान्छित विपत्तिलाई पुर्णरुपमा रोक्न हामी सक्षम नभएतापनि त्यस्ता विपत्तिको विश्लेषण, पूर्वानुमान र त्यस बाट पुग्न सक्ने क्षतिको न्यूनीकरण गर्ने उद्देश्यले चक्रघट्टा गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा पुर्नलाभका कार्यहरु प्रभापकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्ने प्रयास भैरहेको छ। यसै क्रममा आ.ब. २०८१ देखि २०८५ सम्मको लागि स्थानिय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना निर्माण गरिएको छ। आगामी दिनमा आई पर्न सक्ने सम्भावित विपद् बाट उत्पन्न हुने जोखिमको न्यूनीकरण र प्रकोप पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा पुर्न लाभमा दिशाबोध गराई धनजनको क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न यो योजना सफल हुने विश्वास गरेको छ। यस योजनालाई निर्माण गर्न सहयोग गर्ने नगरपालिकाका कर्मचारीहरु, कार्यपालिका सदस्यहरु, स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरु तथा प्राविधिक सहयोगी लगाएत सबैमा धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु।

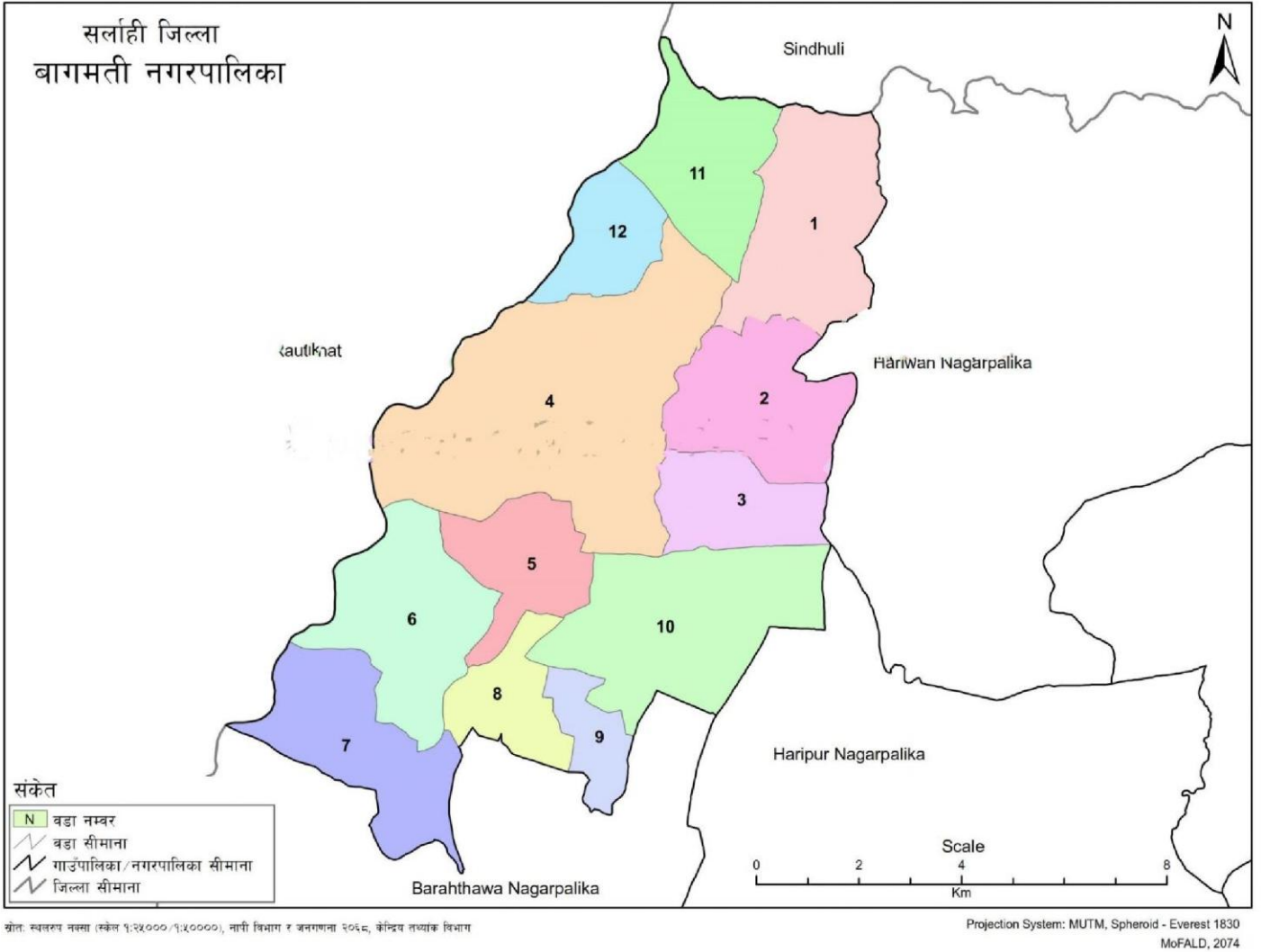
शासता हुँगेल

कार्यक्रम फोकल पर्सन

नेपालको नक्सा

बागमती नगरपालिकाको नक्शा

विषय सूची

विषय सूची	पेज नं
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको सन्देश	१
कार्यक्रम फोकल पर्सनको मन्तव्य	२
नेपालको नक्सा	३
बागमती नगरपालिकाको नक्सा	४
विषय सूची	५-६

खण्ड क : स्थानीयविपद् तथाजलवायू उत्थानशील योजना

परिच्छेद १: प्रारम्भिक परिचय	
१.१. बागमती नगरपालिकाको परिचय	७-१४
१.२ जलवायुजन्य, हावापानी र भू-उपयोग आदिको अवस्था र प्रभाव	१४
१.३ बागमती नगरपालिकाका भित्रभएर बग्ने खोला/नालातथानदी तिनबाट पर्ने प्रभाव	१४
१.४ जातजातिअनुसारको जनसङ्ख्या	१५
१.५ उमेर अनुसार र संकटासन्न जनसङ्ख्या	१५
१.६ अपाङ्गताको विवरण	१६
परिच्छेद २. नगरपालिकाको विपद् तथाजलवायुजन्य जोखिम विश्लेषण	
२.१ प्रकोप स्तरीकरण	१६
२.२ विपद्को ऐतिहासिक समय रेखा	१७
२.३ जोखिममा रहेको तत्वहरु	१८
२.४ विपद् जोखिमविश्लेषण	२१
२.५ प्रकोप, मौसमी तथावालीपात्रो	२४
२.६ जलवायू परिवर्तन र यसको असर	२७
२.७ संस्थागतविश्लेषण वा सम्बन्धचित्र	२९
२.८. स्रोतको उपलब्धतातथापहुँच	३२
परिच्छेद ३ योजना	
३.१ योजनाको परिचय, आवश्यकतातथामहत्व	३५
३.२ योजनाको दीर्घकालिन सोच, ध्येय, लक्ष्य, उद्देश्य तथा रणनीति	३५
३.२.१ दुरदृष्टी र ध्येय	३५
३.२.२ लक्ष्य	३५
३.२.३ उद्देश्य	३६
३.२.४ रणनीति	३६
३.२.५ योजनाका सीमा	३६
३.२.६ योजनानिर्माण प्रक्रिया/विधि	३७
३.२.७ योजनाकार्यान्वयन रणनीति	३७
३.२.८ योजनाको अनुगमन, मुल्याङ्कनतथापुनरावलोकन	३७
३.२.९ आपत्कालीनपूर्वतयारी	३९

खण्ड ख : विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना

परिच्छेद १ : परिचय
१.१ पृष्ठभूमी
१.२ विपद् पूर्वतयारी तथाप्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य
१.३ सरोकारवाला संस्थाहरुको पहिचान-आपतकालीनअवस्थामा सहयोग गर्न सक्ने संस्थाहरु
१.४ कलष्टर (विषयगत क्षेत्र) को पहिचान
परिच्छेद २ : आपतकालीनप्रतिकार्य योजनाकाक्रियाकलापहरु बाढी)
कलष्टर-१ :समन्वय, सूचना, संचार र खोज तथा उद्धार प्रतिकार्य र पूर्वतयारीकाकार्यहरु)
कलष्टर-२ :खादान्न तथानगदव्यवस्थापनप्रतिकार्य र पूर्वतयारीकाकार्यहरु)
कलष्टर-३ :गैर खाद् सामाग्रीतथाआवास प्रतिकार्य र पूर्वतयारीकाकार्यहरु)
कलष्टर-४ :स्वास्थ्यतथापोषणप्रतिकार्य र पूर्वतयारीकाकार्यहरु)
कलष्टर-५ :खानेपानीतथा सरसफाई प्रतिकार्य र पूर्वतयारीकाकार्यहरु) ६०
कलष्टर-६ :शिक्षाप्रतिकार्य रपूर्वतयारीकाकार्यहरु) ६३
कलष्टर-७:संरक्षण प्रतिकार्य र पूर्वतयारीकाकार्यहरु) ६६
परिच्छेद ३ : पुर्नलाभकाक्रियाकलापहरु (पुनर्निर्माण र पुनर्स्थापना)
१.भौतिकपूर्वाधार
२. जिविकोपार्जन
३. खानेपानी र सरसफाई
४. शिक्षा
५. स्वास्थ्य र पोषण
६. संरक्षण

खण्ड क : स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील योजना

परिच्छेद १: प्रारम्भिक परिचय

१.१. बागमती नगरपालिकाको परिचय

बागमती नगरपालिकाका कार्यपालिकाको कार्यालय सलाही, मधेश प्रदेश, नेपाल समथर तराई भूभागको उत्तर भेगमा अवस्थित मधेश प्रदेश अन्तर्गत साविक जनकपुर अञ्चलको सर्लाही जिल्लामा रहेको बागमती नगरपालिकाको निर्माण स्थानीय तहको पुनर्संरचना भएसँगै भएको हो । साविकका बागमती, कर्मइया, राजघाट र सोल्टी गाविस समावेश गरेर यस नगरपालिकाको निर्माण भएको हो । १२ वटा वडाहरू रहेको यो नगरपालिकाका वर्ग कि.मि क्षेत्रफलमा फैलिएको छ । विभिन्न जात जाति, भाषाभाषी र धर्म संस्कृतीको साझा फुलबारीको रूपमा रहेको यस नगरपालिकामा ब्राह्मण, क्षेत्री, तमाङ, नेवार, पासमान, यादव, , कोइरी, मुस्लीम, धानुक, तेली, लोहार, लगायतका जातजातिहरू बसोबास गर्छन् । धार्मिक रूपले हिन्दु, मुस्लीम, बौद्ध र ईसाईको बसोबास रहेको यस पालिकामा धर्म, संस्कृति र परम्परा अनुसार मुख्य रूपमा दुर्गा पूजा, दिपावली, छठ पर्व, रमजान, भिभीया, जितीया, लक्ष्मीपूजा, सामाचकेवा, होली, इद, बकरिद मनाउने गर्छन् । सबै जातजाती र भाषाभाषी बिच सुमधुर सम्बन्ध र सहकार्यले गाउँबासीको एकता झल्काउँने गरेको छ ।

नगरपालिकाका बहुसंख्यक जनता परम्परागत कृषिमा आश्रित छन् । व्यवसायिक कृषि, पशुपालन र माछापालन सुरु भएपनि त्यसबाट लाभान्वित हुनेहरूको संख्या सानो छ । नगरपालिकामा २५ वटा सामुदायिक विद्यालय, ४ वटा क्याम्पस तथा प्राविधिक शिक्षालय, १ वटा धार्मिक विद्यालय, १ वटा सामुदायिक सिकाई केन्द्र र १३ वटा संस्थागत विद्यालय रहेका छन् । शिक्षाको गुणस्तर सुधार्न र शिक्षाको उज्यालोबाट कसैलाई बन्चित रहन नपरोस भनेर नगरपालिकाले विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गरेको छ । मधेश प्रदेशले कार्यान्वयनमा ल्याएको 'मुख्यमन्त्री बेटी पढाउ बेटी बचाउ अभियान' अन्तरगत नगरपालिकाले २०७५ माघ १ गते भन्दा पछि जन्मिएका बालिकाहरूको शिक्षा विमा कार्यक्रम पनि लागू गरेको छ । यस नगरपालिकाको क्रमैया, हुंगेखोला, राजघाट, शंकरपुर, धरहरा, सामुदायिक स्वास्थ्य केन्द्र बागमतीमा गरेर ६ वटा स्वास्थ्य चौकी रहेका छन् । स्वास्थ्य सुविधाको पहुँच वृद्धि गर्न र आधुनिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न नगरपालिकाले विभिन्न पहल कदमीहरू लिएको छ । नगरपालिकाको आफ्नै कार्यालय भवन छ । अधिकांश वडा कार्यालयहरू पनि आफ्नै भवनभित्र संचालित रहेका छन् । आधारभुत भौतिक पूर्वाधारको विकास अन्तर्गत बाटोघाटो, पुल तथा कल्भर्टहरूको मर्मत तथा निर्माण सबै वडाहरूमा द्रुत गतिमा रहेको छ । सदरमुकाम मलंगवादेखि ४१ कि.मि, उत्तर तथा पश्चिम दिशामा रहेको नगरपालिका पूर्व पश्चिम राजमार्गको नवलपुरबाट १५ कि.मि पश्चिममा अवस्थित रहेको छ । समथर भूमि तथा केहि चुरे पहाडले भरिएको यस नगरपालिकाको पूर्वमा हरिवन नगरपालिका, पश्चिममा रौतहट जील्ला दक्षिणमा सिन्धुली जील्ला र उत्तरमा बरहथवा नगरपालिका रहेका छन् । यो नगरपालिकाउत्तरी अक्षांश २६.८९ र पूर्वी देशान्तर ८५.५० मा अवस्थित रहेको छ ।

१.२ योजनाको परिचय

१.२.१ पृष्ठभूमि

विपद्का घटना र जलवायु परिवर्तनका असर नेपालीहरूको नियतिमात्र होईन अवसर पनि हो । विकास प्रयासको प्रतिफलदिगो र जिवन स्तरलाई उच्चतथा समृद्ध बनाउँन विपद् व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तन अनुकूलन लाई विकास प्रयास कै एक मुख्यपक्षको रूपमा स्थापित गर्नु आवश्यक छ । तथ्याङ्कका आधारमा विभिन्न निकायले तयार पारेको प्रतिवेदनले नेपाल विश्वमा विपद् जोखिम र जलवायु परिवर्तनको उच्च संकटासन्न राष्ट्रको रूपमा रहेको देखाएको छ । नेपाल समग्र प्रकोप जोखिमको हिसावले २० औं स्थानमा, भूकम्पीय

जोखिमको हिसावले ११ औं स्थानमा, बाढी तथापहिरोको जोखिमको हिसावले ३० औं स्थानमा र जलवायु परिवर्तनको प्रभावको हिसावले चौथो

स्थानमा पर्दछ। (Maplecroft 2011, BCPR 2004 cited in MoHA 2015)हामी नेपालीबहुप्रकोपको जोखिममा छौं। यहाँका ९५ प्रतिशतभन्दा बढी जनताहरु एक भन्दा बढी प्रकोपको संकटासन्न स्थानमा रहेका छन्। त्यसमापनिमानव सृजितविश्वव्यापीजलवायु परिवर्तनले जोखिमलाई थप बल प्रदान गरेको छ भने भविष्यमा जन, धन र विकासमा सबैभन्दा ठूलो चुनौतिथपिदिने आँकलन गरिएको छ।

जलवायु परिवर्तनको प्रत्यक्ष असर विशेष गरी वायुमण्डलीय तापक्रममा वृद्धिमा देखिएको छ, नेपालको परिप्रेक्ष्यमा वर्षाको समय तथामात्रामाविषमताप्रत्यक्ष रुपमाअनुभव गरिएको समस्याको रुपमा रहेको छ। साथै, वर्षेनी नेपालमा बाढी, पहिरो, हावाहुरी, असिना, सुख्खा, खडेरी, तातो हावाको लहरहरु जस्ता घटनाहरु बढि मात्रामा देखिरहेका छन्। नेपालमा राष्ट्रिय अनुकूलनकार्यक्रम २०१० का अनुसार प्रमुख रुपमा ६ क्षेत्र (कृषितथाखाद्य सुरक्षा, जलश्रोत तथा उर्जा, जलवायु सिर्जित प्रकोप, वनजङ्गल तथा जैविक विविधता, जनस्वास्थ्य र शहरी बसोवास तथा पूर्वाधार) जलवायु परिवर्तनको असरबाट सबभन्दाप्रभावित रहेका छन्। यस्ता असरहरुले त्यसैगरी नेपालले भूकम्प जस्तो भयानक प्रकोपबाट पनि समय समयमा ठूलो नोक्सानी व्यहोरदै आएको छ। जलवायु परिवर्तन सँगै आएको अनिश्चितता एवं विषमता सँग जुध्ने स्थानीय उपायहरुको प्रभावकारितामा कामहुँदै गइरहेको छ र आगामी दिनमा अझ बढ्ने देखिन्छ।

विकासमा विपद् व्यवस्थापनलाई मुलप्रवाहीकरण गर्न र संकटासन्नता परिवार वा समुदाय नै विपद् प्रतिकार्यको पहिलो प्रतिकार्यकर्ता हो तसर्थ जलवायु परिवर्तन अनुकूलनको जगमाअभ्यास गर्दै सुरक्षित संस्कृति तथा उत्थानशीलता उन्मुखबनाउँन स्थानीय विपद् तथाजलवायु उत्थानशील योजनातर्जुमाको कोशेढुंगा हुन्छ।

त्यसैले बागमती नगरपालिकामा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन तथा यसको प्रभावकारी कार्य सञ्चालनका लागि दिशा निर्देश गर्न यो स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्नु बाञ्छनीय भएकोले तत्कालिन स्थानीय विकास तथा संघीय मामिला मन्त्रालयको स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजनातर्जुमा निर्देशिका, २०६८ तथा नेपाल सरकार, वातावरण मन्त्रालयको स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचना, २०६८ लाई एकिकृत गर्न तयार गरिएको स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील योजनातर्जुमा, २०७४ को आधारमा यो एकिकृत स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ।

१.२.२ योजनाको परिकल्पना बागमती नगरपालिकालाई विपद् जोखिम मुक्त नगरपालिकाको

रुपमा स्थापित गर्ने रहेको छ।

१.२.३ योजनाको ध्येय विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यहरुलाई विकासमा मुल प्रवाहीकरण गर्ने र समुदायको हरेक वर्गको जीवनस्तरमा सुधार ल्याई सुरक्षित बाँच्नपाउँने अधिकार कायम गर्नेरहेको छ।

१.२.४ योजनाको लक्ष्य विपद्बाट हुने जनधनको क्षतितथा जोखिमलाई कम गर्नुको साथै सहभागिता मुलक प्रक्रियाबाट पहिचान गरिएका मुद्दाहरुलाई योजनाको रुप दिई पुर्वतयारीको कार्यहरु गर्ने, जीविकोपार्जन अभिवृद्धि गर्ने र विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यलाई विकास योजनाहरुमा मुलप्रवाहीकरण गर्ने रहेको छ।

१.२.५ योजनाको उद्देश्य यस योजनाको उद्देश्य नगरपालिकामा विगत ३० वर्षमा भएको मानवीय, भौतिक तथा आर्थिक क्षतिलाई कम गर्ने र नगरपालिकाको जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका लागि संस्थागत आधार तयार गर्ने रहेको छ। त्यस्तै विपद् प्रतिकार्यका लागि आवश्यक सामग्री तथा उपकरणको व्यवस्था गर्ने तथा मानवीय स्रोतको विकास तथा व्यवस्थापन गर्ने र दक्ष स्वम

सेवक तयार गर्ने उद्देश्य लिएको छ । बागमती नगरपालिकाले निर्माण गर्ने विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन तयारीका लागि चाडै पहल गर्ने तथा विभिन्न राहत तथा मानवीय सहायताका मापदण्ड तयार गरी नगरपालिकामा नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्नेछ ।

प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक विपद् तथा जलवायु परिवर्तनबाट नगरपालिकामाभई रहेको मानवीय, भौतिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, धार्मिक, प्राकृतिक तथा पर्यावरणीय क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्दै सुरक्षा, अनुकूलता, उत्थानशीलता र दीगो विकासको अनुभूति नगरपालिका वासी लाई गराउनु तथा सुरक्षित, स्वालम्बी र एकीकृत विपद् व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तन अनुकूलनको कार्यहरुलाई नगरपालिका आफैले नेतृत्व, जिम्मेवारी लिई विकासको एक सवालको रूपमा विपद् जलवायु परिवर्तन सम्बोधन गर्ने यस योजनाको मुख्य उद्देश्य रहेको छ । यसको निम्न उद्देश्यहरु रहेका छन्।

- ❖ विपद्बाट हुनसक्ने जनधनको क्षति र साधन स्रोत तथा संरचनामा पर्न सक्ने प्रतिकूल, प्रभावको विश्लेषण गर्नु ।
- ❖ विपद्को समयमा र विपद् पश्चातआउन सक्ने संभावित संकटलाई समयमै योजनाबद्ध तरिकाबाट विश्लेषण गरि विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघ सस्थाहरुको सहयोग तथा नगरपालिकाको अग्रसरतामा जोखिम न्यूनीकरण, पूर्व तयारी, खोज तथा उद्धार, राहत बितरण तथा पुननिर्माण र पुर्न स्थापनाको कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने ।
- ❖ यस पालिकामा रहेको विपद्को सङ्कटासन्नता, जोखिम र क्षमताविश्लेषण गर्न र सोही बमोजिम विपद् तथा जलवायुजन्य जोखिम व्यवस्थापनका कार्यक्रम हरुलाई प्राथमिकीकरण गर्दै स्थानीय विकास प्रक्रियामा मुल प्रवाहीकरण गरी विपद् तथाजलवायु उत्थानशील समुदायको निर्माणमा योगदान गर्नु ।
- ❖ नगरपालिकाका सबै उच्च संकटासन्न बस्ती तथा टोलमा विपद् व्यवस्थापनका लागि विपद् पूर्व तयारी तथा अल्पीकरणमा जोड दिई प्रभावकारी प्रतिकार्य तथा पुर्नलाभको वातावरण सिर्जना गर्नु ।
- ❖ नगरपालिकाको नीति तथा विकास कार्यक्रममा सबै क्षेत्र र वर्ग (महिला , बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, दलित, आदिवासी, जनजाति, अल्पसङ्ख्यक, सङ्कटासन्न समुदाय तथा व्यक्तिहरु, मधेसी, मुश्लिम जस्ता वर्ग एवं नेपाल सरकारले लक्षित समूहभनी परिभाषित गरेका वर्ग) को समानुपातिक सहभागिता सुनिश्चित गरी विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनलाई संस्थागत गर्न मार्ग प्रशस्त गर्नु।
- ❖ विपद्व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका लागि स्थानीय सरकार, प्रदेश सरकार तथा केन्द्र सरकार, विपद्को क्षेत्रमाकार्य गर्ने संघसंस्था, सहयोगी निकाय जस्तै सुरक्षानिकाय, टेलिफोन प्रदायक संस्थाहरु तथा अन्य सरोवारवालाहरूसँग विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका लागि प्रभावकारी समन्वय तथा सहकार्य गर्नु।
- ❖ जलवायु परिवर्तनका कारण प्राप्त अवसरहरुको अधिकतम उपयोग गर्दै नगरपालिकालाई जलवायु मैत्री तथावातावरण मैत्री विकासकालागि उर्जा, जलस्रोत, जिविकोपार्जन, खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता, कृषि र खाद्य सुरक्षा, जलवायुजन्यविपद् व्यवस्थापन, वनतथा जैविक विविधता, सामाजिक समावेशीकरण, प्राकृतिक तथा संस्कृति सम्पदासम्बन्धी ज्ञान, सिप, प्रविधितथा स्रोतको उपयोग र विस्तार गर्नु।

१.२.६ योजनाको आवश्यकता तथा महत्व :

नेपाल सरकारले स्थानीय सरकारको क्षेत्राधिकार भित्र राखेको विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी कार्यहरु लाई व्यवस्थित तथा नेतृत्वदायी जिम्मेवारी लिनका लागि स्थानीय आवश्यकता, क्षमता र प्राथमिकतामा आधारित अवस्थाको पहिचान, स्थानीय माँग तथाआवश्यकता र औचित्यलाई व्यवस्थित गर्न तयार गरिएको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ मा रहेको विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धीकार्यहरु तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा १७ ले स्थानीय सरकारलाई तोकेको कार्यहरु लाई व्यवस्थित गर्न आवश्यकभएकोले यो योजनाको आवश्यकता तथा महत्व रहेको छ ।

सेन्डाई कार्यसंरचनाका लक्ष्य तथा प्राथमिकता प्राप्तकार्यहरु पुरा गर्न नेपाल सरकारले तयार विपद् व्यवस्थापन राष्ट्रिय नीति तथा कार्ययोजना (२०१८-२०३०) को कार्यान्वयनका यो योजना सहायक सिद्ध हुनेछ। त्यस्तै यी प्रतिबद्धता र आवश्यकता लाई व्यवस्थित गर्न स्थानीय सरकारले गर्नु पर्ने कार्यहरु लाई स्थानीय आवश्यकता तथा प्राथमिकतामा आधारित निर्माण गरि स्थानीय सरकारको विकास योजनाको रूपमाबुझ्नु तथा विकासको सवालको रूपमा सम्बोधन गर्नु बाञ्छिनीय भएकोले यो नगरपालिकालाई विपद् तथा जलवायु परिवर्तन बाट सुरक्षित, अनुकूलित र उत्थानशील समाजको रूपमा विकास गर्न महत्वपूर्ण हुनेछ।

बागमती नगरपालिकाको यस योजनाले, दीगो, वातावरण मैत्री, सुरक्षित र विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समाज निर्माण गर्न मार्गनिर्देश गर्ने छ। नेपाल सरकारले जारी गरेको राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबद्धताको कार्यान्वयन गर्न स्थानीय आधार तयार गर्नु स्थानीय सरकारको कर्तव्य भएकोले सो आवश्यकता पूर्ति गर्न सहयोग गर्नेछ। जलवायु परिवर्तनका विभिन्न अभिसन्धी पुरा गर्न तयार गरेको राष्ट्रिय अनुकूलनको कार्यक्रम तथा जलवायु परिवर्तन नीतिको स्थानीय आवश्यकता पुरा गर्नेछ।

विपद् जोखिम व्यवस्थापनका लागि स्थानीय ऐन, नीति नियम, संस्थागत आधार, समन्वय, सहकार्य तथा नेतृत्व गर्ने क्षेत्रमा कार्यहरु यस योजनाले गर्नेछ। विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि विपद्को अल्पीकरण तथा पूर्व तयारीकाकार्यहरु, विपद्को समयमा प्रतिकार्यका कार्यहरु र विपद् पश्चातका पुनर्स्थापना, पुर्न निर्माण तथा पुर्नर्लाभका कार्यहरु लाई समावेश गर्नेछ। त्यस्तै जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका लागि जलवायुमैत्री तथा वातावरणमैत्री क्रियाकलापहरु लाई विशेषगरी कृषि तथा खाद्य सुरक्षा, वन तथा जैविक विविधता संरक्षण, उर्जा तथा जलस्रोत, खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता, लैङ्गिक तथा सिमानतकृत समुह (सामाजिक समावेशीकरण), जीविकोपार्जन र सुशासन, पर्यटन, प्राकृतिक तथा संस्कृति सम्पदा, जलवायु मैत्रीशहर वस्ती र पूर्वाधार जस्ता विषयहरु समावेश गर्नेछ।

१.२.७ योजनाका सीमा

विपद् जोखिम र जलवायु परिवर्तन विकासका मुद्दा मात्रनभई स्थानीय यर्थाथ पनिहो। यो योजना तर्जुमाका दौरानमा अपनाईएका विधिहरु पूर्ण छन् भनेर ठोकुवा गर्न भन्दा प्रतिनिधिमुलक छन् र योजना तर्जुमाका लागि सहयोगी छन्। तर यी सामाजिक विज्ञानमा आधारित विधि भएकाले वैज्ञानिक नतिजा सँग शतप्रतिशत मेल नखान सक्छ तथा पूर्ण यर्थाथको प्रतिनिधित्व नगर्न सक्छ।

योजनाका निर्माण तथा कार्यान्वयनमा निम्न बमोजिका सिमाहरु रहेका छन्।

- यो विपद् तथाजलवायु उत्थानशिल योजनातर्जुमा सञ्चालनगर्दा स्थानीय स्तरका सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाका प्रतिनिधिहरु, राजनीतिक पार्टीका प्रतिनिधिहरु, स्थानीयअगुवाहरु, शिक्षक, बालबालिकाका प्रतिनिधि, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरु, सुरक्षाबलका प्रतिनिधिहरु, अपांगता भएका व्यक्तिहरु, बृद्धवृद्धा, आमा समूहका प्रतिनिधिहरुको सहभागितामा सहभागि मुलक प्रक्रिया द्वारा योजना तर्जुमा गरिएको छ। त्यसैले यो योजन। तथ्यांकमा आधारित भन्दा छलफल र सहभागीता मुलक विश्लेषणबाट आएका वस्तुगत सूचनामा बनेको छ।
- तथ्यांक संकलनको क्रममा विगतका वर्षहरुमाभएका विपद्का घटनाहरु तथा त्यसबाट भएको क्षतिको सम्पूर्ण यथार्त विवरण प्राप्त गर्न कठिनाई भएकोले बडा तहको संकटासन्नताको स्तर निर्धारण, पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना, बागमती नगरपालिका, सर्लाही, २०८१ योजनाको तर्जुमा, विपद् जोखिम न्यूनीकरणका गति विधिहरु तथा बजेट निर्धारण गर्दा केही लचकता अपनाइएको छ।
- विपद् जोखिम व्यवस्थापनको योजनाअन्तर्गत बनाईएका गति विधिहरुको कार्यान्वयनका लागि बढी मात्रामा बाहिरी श्रोतको जस्तै विभिन्न गैर सरकारी संस्थाहरुबाट समेत सहयोग मिल्ने आशा गरिएको छ। जसले गर्दा बाह्यश्रोत प्राप्तनभएमा योजनाको कार्यान्वयनमा असर पर्ने सम्भावना देखिन्छ।

- यो योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्न नगरपालिका तथा समुदायमा सिमित ज्ञान तथा मानवीय स्रोत रहेकोले योजनालाई दिशानिर्देश गर्न पनि समस्या आउँने देखिन्छ । विधि, आवश्यकता, योजनाको आयतन, प्रभावकारिता, स्रोतको व्यवस्थापन, संगठन, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका नजरबाट यो योजनामा सिमितता देखिएको छ ।
- यो योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा समस्या आउँने सक्ने देखिएको हुँदा समुदाय, नगरपालिकाको स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति तथा नगरपालिकाको कार्यालयले बढी नै मेहनत गर्नुपर्ने देखिन्छ । यो योजना कार्यान्वयन गर्न स्थायी तथा संगठित संस्था भए पनि त्यसको संस्थागत विकासमा विशेष ध्यानन पुगे यो योजनाको प्रभावकारितामा सिमितता देखिन्छ । यो योजनाको कार्यान्वयनकालागि संगठानिकस्वरूप र समुदायमा बन्ने विभिन्न समिति तथा उपसमितिको भूमिका तथा सदस्यहरुको योगदान सुनिश्चितताको पनि सिमाहरु रहेका छन्।

१.२.८ योजना निर्माण प्रक्रियाविधि :

नेपाल सरकारबाट स्वीकृत “विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति २०६६”, “विपद् जोखिमन्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४”, “स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४”, “स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका २०६८” तथा यसको “परिमार्जित मस्यौदा निर्देशिका २०७४”मा व्यवस्था भए अनुसारको प्रकृयाबाट योजना निर्माण गरिएको छ । जसको निर्माण तथा कार्यान्वयनको लागि निम्नबमोजिको विधि र प्रक्रियाहरु अपनाइएको छ ।

१.२.९ बजेट व्यवस्थापन

यो योजना नगरपालिकाको आफ्नै योजनाभएकोले पालिकाको क्षमता अनुसार बजेटको व्यवस्था गरिने छ । साथै थप बजेट व्यवस्था तथा योजना कार्यान्वयनको लागि नगरपालिकाले विभिन्न सरकारी कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला

विपद् व्यवस्थापन समिति, संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, जिल्लाका मन्त्री तथा सांसदहरु र गैर सरकारी तथा अन्तराष्ट्रिय संस्थाहरूसँग समन्वय गर्नेछ । **१.२.१० योजनाकार्यान्वयन रणनीति** यो योजनाकार्यान्वयनको लागि निम्नबमोजिको रणनीतिहरु अपनाईने छ ।

- ✓ योजनालाई कार्यपालिकाबाट पारित गरि नगर सभाबाट अनुमोदन गराउने गरि कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ✓ नगरपालिकाले स्वीकृत योजना स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत् कार्यान्वयन गराईनेछ ।
- ✓ स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले स्वीकृत योजना विषयगत कार्यालय, समुदाय, संघ संस्था तथा निजी क्षेत्र एवं वडा, समेतको सहयोग लिई कार्यान्वयन गर्नेछ ।
- ✓ स्थानीय ज्ञान, सीप, विधि, प्रविधि र श्रोत तथा साधनको अधिकतम उपयोग गरी विपद् जोखिम व्यवस्थापनको योजनालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।
- ✓ योजना कार्यान्वयनको लागि समय समयमा विभिन्न प्रकारका क्षमता अभिवृद्धि तथा पुर्नर्ताजगी तालीमको आयोजना गरिनेछ ।
- ✓ समुदाय स्तरका कार्यदलको तालिम तथा क्षमता अभिवृद्धिका लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरणको क्षेत्रमा कार्यरत सरोकारवाला संघ संस्थाहरुको सहभागितामा जोड दिइने छ । साथै विपद्को समयमा कार्यदलका तालिम प्राप्त सदस्य हरुलाई परिचालन गरिनेछ ।
- ✓ स्वीकृत योजनाकार्यान्वयनको लागि नेपाल सरकारबाट स्वीकृत “विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी विशिष्ट कार्यक्रममध्ये प्राथमिकता प्राप्त कार्यक्रम-समुदायमा आधारित एकीकृत विपद् व्यवस्थापन योजनाबाट समेत बजेट परिचालनको व्यवस्था गर्न सकिनेछ ।

१.२.११ योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील योजनाको कार्यान्वयनको नियमितअनुगमनतथामूल्याङ्कन गरिने छ । जसको लागि निम्न बमोजिमको प्रकृया अवलम्बन गरिने छ ।

- ❖ नगरपालिकाले वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा स्थानीय विपद् तथाजलवायु उत्थानशील योजना कार्यान्वयनको समेत नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्नेछ ।
- ❖ नगरपालिका स्तरमा गठित अनुगमन समितिले विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रमको प्रभावकारिता समेत मूल्याङ्कन गरी आवश्यकता अनुसार नगरपालिकामा सिफारिस गर्नेछ ।
- ❖ नगरपालिकामा गठित अनुगमन समितिले स्थानीय विपद् तथाजलवायु उत्थानशील कार्यक्रमको समेत अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी सुझाव सहितको प्रतिवेदन नगरपालिकामा पेस गर्नु पर्नेछ । उक्त प्रतिवेदन नगरपालिकाले छलफलका लागि नगर सभामा पेस गर्नुपर्नेछ । यसरी अनुगमन समिति गठन नभएको भए दफा २.४.४ बमोजिम एक उपसमिति गठन गर्नुपर्नेछ ।
- ❖ विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयन गर्ने संस्थाहरुले आफ्नो अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रतिवेदन सम्बन्धित निकाय, स्थानीय निकायमा पेश गर्नेछ ।
- ❖ स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले नगरकार्यपालिका र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति बाट योजनाको अर्धवार्षिक रूपमा अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण गराउनेछ ।

- ❖ प्रत्येक वर्ष नगरपालिकाको आयोजनामा एक समीक्षागोष्ठीको आयोजना गरी योजना अनुगमनमा देखिएका कमीकमजोरीहरूको सुधार गरिनेछ ।
- ❖ अनुगमनमुल्याङ्कनगर्दा स्थानीय समुदायको राय सुन्नुलाई पनि आधार मानिनेछ ।

१.२.१२ योजनाको पुनरावलोकन तथा अद्यावधिक

नगरपालिकाको कुनै पनि क्षेत्रमा विपद्दे सङ्कटासन्नता, क्षमता, र जोखिमपारेको परिवर्तनलाई सम्बोधन गर्न प्रत्येक वर्ष योजनाको पुनरावलोकन गरी वार्षिक कार्यक्रम तथा योजनातयार गर्नेछ । विपद् जोखिम व्यवस्थापन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन प्रत्येक ५ वर्षमा योजनाको बृहत्पुनरावलोकन गरी अद्यावधिक गर्नेछ ।

१.२ जलवायुजन्य, हावापानी र भूउपयोग आदिको अवस्था र प्रभाव :

यस नगरपालिकाको औसत वर्षा २१२५ मिलिमिटर , अतिक्रमतापक्रम ४२.८० सेन्टिग्रेड, न्यूनतमतापक्रम ५ डिग्री सेल्सियस सम्म रहने गर्दछ । भू-उपयोग :

क्र.स	विवरण	क्षेत्रफल वर्ग कि.मि.	प्रतिशत
१	निर्माण क्षेत्र	१.०२	१.००८
२	खेती	५१.६१	५१.०२८
३	वन जंगल	१४.०२	१३.८६१
४	बगैचा	०.०१	०.००९
५	वृक्षारोपण	०.०९	०.००९
६	घाँसे क्षेत्र	०.४६	०.४५४
७	फाडी क्षेत्र	४.४१	४.३६०
८	छरिएर रहेका रुख क्षेत्र	१८.०७	१७.८६६
९	बलुवा	९.०९	८.९८७
१०	ब्यारेन -खाली भूमि)	०.०४	०.०३९
११	नदी	२.३२	२.२९३
१२	पोखरी ताल	०.००४	०.००३
जम्मा		१०१.१४	१००

१.३ नगरपालिका भित्र भएर बग्ने खोला नाला तथा नदी तिन बाट पर्ने प्रभाव

वडा नं.	जम्मा		
	महिला	पुरुष	जम्माजनसंख्या
१	१२२८	१३२३	२५५१
२	१६८०	१७००	३३८०
३	२११०	२१८०	४२९०
४	१६५०	१६९६	३३४६
५	१२५८	१४०४	२६६२
६	१२०१	१२२९	२४३०

७	१८३१	१९४५	२७७६
८	२१३९	२१४७	४२८६
९	१३६८	१४६१	२८२९
जम्मा	१४४६५	१५०८५	२९५५५०

यस नगरपालिका भित्रभएर बग्ने नदी र खोला नाला बागमती र ढुंगेखोला हो भने यि खोला किनाराको नजिक रहेका घरधुरी र मानिसहरुको अवस्था जोखिममा रहेको पाईन्छ । वर्षातको समयमा बागमती खोला र ढुंग्रा खोलाको पानी वस्तीमा पसि धनजनको क्षतिहुने गरेको छ । खोलामा तटबन्धको पर्याप्तता नभएको कारण डुवान हुने गरेको छ । विगत वर्ष बागमती खोलाले वडा नं १,२,३,४,५ लाई प्रत्यक्ष र वडा नं. ६,७,८ र ९ लाई अप्रत्यक्ष रुपमा हानी नोक्सानी पुर्याई रहेको अवस्था छन ।

१.४ वडा अनुसार जम्मा जनसङ्ख्या

जम्मा घरधुरी संख्या : १०७६८

श्रोत: नगरपालिकाप्रोफाइल १.५ उमेर अनुसार र

वडा नं.	४ वर्षभन्दा मुनि	५-१४ वर्ष	१५-२४ वर्ष	सुत्केरी	गर्भवती	परिवारमा व्यष्कव्यक्ति नभई बालबालिका मात्र	श्रमिकबाल बालिका	कुपोषितबाल बालिका	अति गरीब परिवार ३ महिनाभन्दाकम खानपुग्ने	६ महिनाभन्दाकमखा नपुग्ने
१	३४१	८६८	४८९							
२	२११	५२४	३७८							
३	४०२	९०९	३४६							
४	६५५	१३२१	५२५							
५	४२५	८८२	५२५							
६	१८३	४८६	३२८							
७	२५१	५६७	४३०							
८	२९१	६४७	३९९							
९	३७२	७४६	२१२							
१०	४०२	८८७	३२६							
११	१६३	३८४	२४८							
१२	३४०	७२८	३०७							
जम्मा	४०३६	८९४९	४५१३							

१.५. संकटासन्न जनसङ्ख्या

क्र.सं.	अपाङ्गताको प्रकार	महिला	पुरुष	जम्मा
१	शरीरिक(Physical)अपाङ्गता	११८	१९८	३१६
२	कम देख्न सक्ने (Low Vision) अपाङ्गता	६५	६८	१३३
३	पूर्ण रुपमा सुन्न नसक्ने (Deaf to hearing) अपाङ्गता	५६	५६	११२
४	पूर्ण रुपमा देख्न नसक्ने (Deaf Blind) अपाङ्गता	२२	१५	३७
५	बोल्ननसकिने(Speech Problem) अपाङ्गता	६०	६२	१२२
६	सुन्न ग्राहो	५९	४४	१०३
७	मनोसमाजिक अपाङ्गता	१४	२२	३६
८	बहु (Multiple) अपाङ्गता	४०	५२	९२
जम्मा				९५१

प्रकोप	बाढी	आगलागी	शितलहर	सुख्खा खडेरी	सर्पदंश	भुकम्प	असिना	वन्यजन्तु
बाढी	X	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी
आगलागी	बाढी	X	असिना	आगलागी	सर्पदंश	आगलागी	आगलागी	वन्यजन्तु
शितलहर	बाढी	आगलागी	X	शितलहर	सर्पदंश र	शितलहर	शितलहर	वन्यजन्तु
सुख्खा खडेरी	बाढी	आगलागी	शितलहर	X	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी	सुख्खा खडेरी	वन्यजन्तु
सर्पदंश	बाढी	आगलागी	सर्पदंश	सुख्खा खडेरी	X	हावाहुरी	असिना	सर्पदंश
भुकम्प	बाढी	आगलागी	शितलहर	सुख्खा खडेरी	सर्पदंश	X	असिना	वन्यजन्तु
असिना	बाढी	आगलागी	शितलहर	असिना	सर्पदंश	असिना	X	वन्यजन्तु
वन्यजन्तु	बाढी	आगलागी	वन्यजन्तु	सुख्खा खडेरी	सर्पदंश	सर्प दश	वन्यजन्तु	X
जम्माअंक	७	६	२	३	५	१	२	५
स्तर	पहिलो	दोश्रो	छैठौं	पाँचौ	तेस्रो	आठौ	सातौ	चौथो

१.६ अपाङ्गताको विवरण

परिच्छेद २. नगरपालिकाको विपद् तथा जलवायुजन्य जोखिम विश्लेषण यस नगरपालिकामा विगतको इतिहास हेर्दा सम्भावित प्रकोपहरुमा भुकम्प, बाढी, शितलहर, हुरीबतास, चट्याङ, महामारी, खडेरी, सडक दुर्घटना, जंगलीजनावर आतंक, आगलागी, असिना र सर्पदंश पहिचान भएका छन् र जोखिमका हिसावले पनि निम्न उल्लेखित प्रकोप स्तरीकरण तालिका अनुसार उच्च जोखिम देखि न्युन जोखिम सम्म रहेका छन् ।

२.१ प्रकोपको पहिचान तथा

स्तरीकरण:

सामुहिक छलफलबाट चक्रघट्टापालिकाको प्रकोपको पहिचान गरि जोडा तुलना विधिमा फर्त ती प्रकोपको स्तरीकरण गरिएको थियो ।

प्रकोपको स्तरीकरणको नतिजा तलको तालिकामा राखिएको छ ।

प्रकोप	बाढी	आगलागी	सर्प दश	वन्यजन्तु	सुख्खा खडेरी	शितलहर	असिना	भुकम्प
स्तर	पहिलो	दोस्रो	तेस्रो	चौथो	पाँचौ	छैठौ	सातौ	आठौ

बागमती नगरपालिकामा विविध प्रकारका प्रकोपले सताउने गरेको पाइन्छ । समुदाय संगको छलफलको आधारमा प्रकोपको स्तरीकरण गर्दा बाढीको प्रकोप नै यस समुदायको प्रमुख प्रकोपको रुपमा रहेको छ । बाढीले प्रत्येक वर्ष केहि न केहि क्षति गरेको समुदायका मानिसहरु बताउँछन् । हरेक वर्ष बाढीले करीव ३० प्रतिशत भूभाग डुवान तथा कटानमा परेको र बाटोघाटो, पुलपुलेसा,, शौचालय, धानवालीमा क्षति भएको अनुभव रहेको छ । दोश्रो ठुलो प्रकोपको रुपमा वन्यजन्तु (नीलगाई, बदेल्) ले अन्नवालीमा क्षति गर्ने प्रकोप पनि समस्याको रुपमा रहेको छ । किसानले लगाएको अन्नवाली प्रत्येक वर्ष नीलगाई, बदेल्ले खाइदिने र नष्ट गरिदिने भएकोले किसानहरु बढी समस्यामा परेका छन् । कहिलेकाहि बदेल्ले मानिसहरुलाई पनि घाइते बनाउने गरेको छ । यसरी वर्तमान परिस्थितिमा नीलगाई र बदेल्ले अन्नवाली क्षति गर्ने प्रकोप दोश्रो ठुलो प्रकोपको रुपमा रहेको छ ।

यसैगरी तराईको समस्याको रुपमा रहेको शितलहर यस पालिकाको लागि तेस्रो ठुलो प्रकोपको रुपमा रहेको छ । गरीबी, कमजोर घर, न्यानो कपडाको अभाव, ओढ्ने ओछ्याउने कपडाको कमीले गर्दा गरीब घर परिवारका बालबालिका र जेष्ठ नागरिकको मृत्यु समेत हुने गरेको छ । यसैगरी खडेरी, हावाहुरी, असिना पनि यस पालिकाको अन्य प्रकोपको रुपमा रहेको छ । जसले वार्षिक क्षति गर्ने गरेको छ । यसरी बागमती नगरपालिका विविध प्रकारका प्राकृतिक एवं मानव सृजित प्रकोपका कारण विपत्तीको सामना गरि रहनुपरेको छ ।

२.२ विपद्को ऐतिहासिक समय रेखा

विपद्को ऐतिहासिक समयरेखा सामुहिक छलफल तथा केही ज्येष्ठ नागरिक सँग लक्षित समुह छलफलका क्रममा तयार गरिएको छ । समुदायले विगत ३० वर्षमा व्यहोरेको क्षतिलाई विश्लेषण गरिएको छ । सामुहिक छलफल तथालक्षित समुह छलफलमा आएको नतिजाको पुष्टाईको आधारको रूपमापनि प्राप्तनतिजालाई प्रयोग गरिएको छ । यसरी ऐतिहासिक विपद् समयरेखा तयार गर्दा नगरपालिकामा पहिचान गरेको प्रकोपको घटेको समय र गरेको क्षतिलाई सबैभन्दा पहिले भर्खरै घटेका

घटनालाई पहिले र क्रमशः ३० वर्षसम्मका अवधिमा घटेका घटना र क्षति समावेश गरिएको छ । यसरी २०३७ सालदेखि २०८१ सालसम्मका विपद्को ऐतिहासिक

समयरेखालाई यो योजनामा विश्लेषण गरिएको छ । आर्थिक क्षतिलाई घटना घटेको सालमात्यसको मूल्य कति थियो भनी घटना घटेको सालको मूल्यलाई लिइएको छ ।

प्रकोपको घटना	साल र महिना	स्थान	भौतिकक्षति	सामाजिकक्षति	आर्थिक क्षति	मानवीयक्षति	प्राकृतिकक्षति	प्रभावित परिवार	सुचना प्रष्ट्याई
बाढी	२०५०	सवै वडा	करीब १७ कि.मी.कच्ची/ग्रेभल बाटो र पक्की बाटो , १९ वटा कल्भर्ट, पक्की नाला, ३५० नीजी घर, ७ वटा विद्यालय, ३ वटा स्वास्थ्य संस्थामा क्षति पुर्याएको	वस्ती विस्थापन भई केहि छिमेकी पलायन भएको, पठन पाठनमा अवरोध	करीब १० करोड बराबरको क्षति भएको	 जनाले ज्यान गुमाएका थिए	२०० विगाहा उब्जाउ जमिनमा बालुवाले पुरेको र १५० विगाहा कटान गरी क्षति गरेको	३१० विस्थापित र २०५० प्रभावित	स्थानीय वडावासी
बाढी	२०६२	वडा नं. १,२,३,४,५, ६ र ७	६५ नीजी घर, ३ वटा विद्यालय, १ वटा स्वास्थ्य संस्थामा क्षति पुर्याएको	चोरी डकैती,छिनछोर, पठन पाठनमा अवरोध	५ करोड बराबरको क्षति	 जनाको मृत्यु,	१५० विघा धान खेती र मकै खेती र ५ विघा तरकारी खेती	३६ घर विस्थापित ३१२ घर प्रभावित	
आगलागी	२०४६	वडा नं १,३,७,८	 घर	चोरी डकैती,छिनछोर	पशुपंक्षी, खाद्यान, २१ लाख,	०	०		

भु- कम्प	१९९०	,सबै वडा	 प्रतिशत घरमा क्षति	पठन पाठनमा अवरोध, खुल्ला आकासमुनि वस्न बाध्य	 लाख		पोखरी,मठ मन्दिर	 घर परिवार	
महामारी	२०४६		घर टहरा खसेको, घरको छाना हावाहुरीले उडाएको	समाजम एक अर्काप्रति घृणा, डर त्रास		जनाको मृत्यु,	०	 परिवार प्रभावित	
खडेरी	२०५२	सबै वडा		अन्नवाली उत्पादनमा ह्रास	अन्दाजी १० लाख वरावरको	०	०	७५५	

विपद्को ऐतिहासिक समय रेखालाई विश्लेषण गर्ने हो भने बाढीले यस नगरपालिकामा धेरै क्षति गरेका पाइन्छ भने केहीवर्षको अन्तरालमा बाढीले ठुलो क्षति गर्ने गरेको पाइन्छ । विगतमा ४ वर्ष बाढीले ठुलो क्षति गरेको पाइन्छ भने सानोतिनो रुपमाप्रत्येक वर्ष बाढीले क्षति गर्ने गरेको पाइएको छ । खडेरीका कारण पनि प्रत्येक वर्ष केहि न केहि क्षति गर्ने गरेको छ । असिना, हावाहुरी, आगलागीले पनिप्रत्येक वर्ष क्षति गर्ने गरेको विपद्को ऐतिहासिक समय रेखाबाट थाहा हुन्छ ।

२.३ जोखिममा रहेको तत्वहरु

संभावित प्रकोप	जोखिममा रहेको वस्ती वा टोलको नाम	सम्मुखतामा रहेका जम्मा घरधुरी	संकटासन्नता अवस्थामा रहेका घरधुरी	जोखिममा पर्नसक्ने जनसंख्या	क्षतिहुनसक्ने जमिन	क्षतिहुन सक्ने विधालय	क्षतिहुन सक्ने स्वास्थ्य चौकी	क्षतिहुन सक्ने खानेपानी	क्षतिहुन सक्ने सिंचाई	क्षतिहुन सक्ने विधुत गृह	क्षतिहुन सक्ने सरकारी भवन	क्षतिहुन सक्ने बाटो	अन्यव्यापार व्यवसाय, उद्योग
बाढी	वडा नं१	३००	२००	१०००	५० विघा	३ विधालयप्रा.वि		२०० हाते कल र १पाइपलाइन					
बाढी	वडा न. २	३००	३००	९००	५ हेक्टर	०	०	५० कल	०	०	०	०	०
													१ माछा पोखरी

													२ कुखुरा फार्म
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-------------------

वडा नं ४		१००	१००	५००	४०								
		१००	१००	५००	५०								
		४०	३०	१५०	५								
		२०	१०	५०	२								
		८०	६०	३००	४०								
		१००	७०	३५०	२०								
		२००	१५०	७५०	८०								
वडा नं ५		१२५	६०	३००	१५ विघा			६० कल					
वडा नं ६													
वडा नं ७													
वडा नं ८													
वडा नं ९													
वडा नं १०													
वडा नं ११													
वडा नं १२										४०			
नीलगाई बंदेल	वडा नं ५				८० विघा सम्मको अन्नवाली नष्ट गरिदिने								
आगलागी	वडा नं १	३००	१००			३ विधालय							
	वडा नं ३	२२५	४०										
		१५०	१००										
खडेरी रअसिना		३००											

हावाहुरी		३००	१००										
सर्पदंश		१५०											
असिना					२०० विघा								

यो नगरपालिका बाढीको उच्चजोखिममा रहेको छ । बाढीको सम्मुखतामा रहेको १७६० घरमध्ये करीव ८७० घर सम्मुखता र संकटासन्नता दुवैमा रहेकोले बाढीको उच्च जोखिममा रहेका छन् । ८७० घरका करीव ५८०० जनसंख्या, ३५० विघा जग्गाजमिन, ४ विधालय, मदरसा पनि बाढी तथा डुवानको जोखिममा रहेको छ । यसका साथै खानेपानीकाकलहरु , पशु चौपायाहरु, माछापालन व्यवसाय, ईटा उधोग, पोल्ट्री फर्म आदि बाढीको जोखिममा रहेको छ । यदि समयमा नै बाढीको जोखिमन्यूनीकरण नगरिएमा यीतत्वहरु क्षतिहुन सक्ने देखिन्छ । यसैगरी सवै वडाहरु जनावर आतंक, सडक दुर्घटना, असिना, हावाहुरी, आगलागी र सर्पको टोकाईको जोखिमपनि रहेको छ।

२. ४ विपद् जोखिमविश्लेषण

नगरपालिकाको सामाजिक स्रोत, जोखिम नक्साङ्कन र सङ्कटासन्नता तथा क्षमता पहिचान, समस्या वृक्ष विश्लेषण, ऐतिहासिक समय रेखा, धरातलीय हिंडाइ, संस्थागत विश्लेषण, लक्षित समूहसंग छलफल र प्रत्यक्ष अवलोकनको प्रयोगबाट आएका सूचनाहरूको विश्लेषणका नतिजालाई संक्षिप्त रूपमा तलको ढाँचामा उल्लेख गरिएको छ ।

समस्या	कारणहरू	प्रभावहरू	समस्या समाधानकाउपायहरू
२.१.१ बाढीको जोखिम विश्लेषण	☐ प्राकृतिक कारण ☐ धेरै वर्षा हुनु, ☐ वनविनास हुनु ☐ अव्यवस्थित वसोवास ☐ हुनु, भौगोलिक अवस्था, ☐ बाँध व्यवस्थित नहुनु ☐	☐ जग्गाजमिन कटान हुनु, ☐ वालीनाली नास हुनु, घरहरू ☐ डुवान हुनु, ☐ जीवनयापन कष्टकर बन्नु तथा विस्थापितहुनु ☐ घरपालुवा पशुपंक्षी वगाउनु, ☐ आर्थिक क्षतिहुनु, भौतिक ☐ संरचनाहरू भत्किनु ☐ माहामारी फैलनु महिला ,बालबालिका, अपाङ्गता ☐ भएका व्यक्ति ☐ र वृद्ध वृद्धा बढी जोखिममा हुनु ☐ घाइते तथा मृत्यू हुनु ☐	☐ विपद् बारे सबैलाई जनचेतनाजगाउने, ☐ प्राथमिकउपचारको व्यवस्थापन तथा ☐ तालिमहरू को व्यवस्था मिलाउने विपद् ☐ तथाजलवायू उत्थानशील समिति गठन गर्ने ☐ विपद् व्यवस्थापन कोष खडा गर्ने, तथा ☐ समयमै प्रभावितलाई सहयोग गर्ने ☐ सामुदायिकखोज तथा उद्धारकर्मी तयार गर्ने ☐ साथ साथै सामाग्रीको व्यवस्थापन गर्ने ☐ खोलाको छेउमा बाँधबाध्ने, खोला ☐ नजिक बस्ति नबसाउने ☐ जथाभावि बाटोघाटो नखन्ने र खुल्ला ☐ स्थानमा वृक्षारोपण गर्ने ☐ ☐ तटबन्ध, कलभर्ट निर्माण गर्ने ☐ परिवार नियोजनका अस्थाई साधनको प्रयोग ☐ गर्ने तथा स्थाई बन्ध्याकरण गर्ने ☐ पूर्व सुचना प्रणालीको विकास गर्ने

			□ विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि गठित विभिन्न समितिहरु परिचालन गर्ने □ औषधि, लताकपडा, त्रिपाल, सुलभ शौचालय, हैण्डपम्प, खाद्यान्नको समुचित व्यवस्था
--	--	--	---

			मिलाउने • सुरक्षित बासस्थानको पहिचान तथा व्यवस्था गर्ने • बैकल्पिक कृषि खेतीको लागि तयारी गर्ने • सहयोगी संघसंस्था तथा निकायसंग • समन्वय गर्ने
२.१.२. आगलागीको जोखिमविश्लेषण	• परम्परागत रुपमा घर बाल्ने चलनहुनु, • अव्यवस्थित भान्सा कोठा हुनु • जंगल छेउमा बसोबास हुने • आगोजन्यपदार्थको लापरवाही • खर तथा फुसको छाँना भएको घर हुनाले • जमिनको तापक्रम बढ्नु • सुख्खा खडेरी, • बिधुतिय सट • काठ तथा बास बाट बनाएका घरहरु हुनु • बालबालिकाले लाईटर सलाई प्रयोग गर्नु • बिडी, सिगरेट खाएर जथाभावी फाल्नु	• घरवार विहिन, • खाद्यान्न नष्ट हुनु, • पशुपक्षीको क्षति हुनु • घाँसपात तथा दाउराको कमी हुने • बन जंगल विनास हुने, • आर्थिक क्षति, • चिन्ता बढ्नु • मृत्यु हुनु □	• बन विनास नगर्ने • सुचना तथा सञ्चारका साधनहरु पोष्टर, पम्प्लेट र को माध्यमबाट जनचेतना फैलाउने, • ग्यास सिलिन्डर हरुलाई खुल्ला ठाउँमा नराख्ने, • सलाई तथा अन्य प्रज्वलनशील प्रदार्थ हरुलाई बच्चाहरुको पहुँच भन्दा पर राख्ने, • विपद् बारे सबैलाई जनचेतना जगाउने, • खोज तथा उद्धारका तालिमहरु संचालन गर्ने, • विपद् व्यवस्थापन कोषको परिचालन गर्ने • बाटो हरुलाई फाराकिलो बनाउने, • पूर्वसुचना प्रणालीको व्यवस्था गर्ने • स्थानीय तहमा आगो निभाउने उपकरणको व्यवस्थापन गर्ने (दमकल) • पानीको श्रोत (पोखरी, झरना, ट्युबवेल, धारा)को संरक्षण गर्ने

२.१.३. सर्पदंशको जोखिमविश्लेषण	• मुसाको वास स्थान बढी हुनु, • सरसफाईको कमी, • वस्ती नजिक खोलाहुनु, • अत्यधिक तापक्रमहुनु • खुल्लादिसा गर्नु • मौसमी कारण • भुप्रा भुप्रीफुसका छाना भएका	• आर्थिक भार बढ्नु, • डर त्रास हुनु, • अपाङ्गता हुनु, • समयमाउपचार गर्न नपाउनु • मृत्यु हुनु	• घर वरिपरि सरसफाई राख्नु • खोलाको किनारामा बस्तिनबस्नु • खुल्ला ठाउँमा दिशापिसावनगर्नु वाचर्पि बनाउनु • मुसाले बनाएकाप्यालहरु टाल्नु • फुसकाअथवाबासका टाटी भएका घरहरुमा माटोले बाहिर भित्रबाट लिप्नु
--------------------------------	--	--	---

	घरहरु हुनु • घरको वरिपरि फाहोरहरु थुपाएको हुनु • बाढी पहिरो		
२.१.४ शितलहरको जोखिम विश्लेषण	• बढी मात्रमा हुस्सु लाग्नु • जलवायू परिवर्तन • उचितवासस्थानको अभाव • न्यानो लत्ताकपडाको अभाव	• व्यवस्थितवासस्थाननहुनु • न्यानो कपडाको अभाव • जनचेतनाको कमि • गरिबि • गर्भवतिमहिला ,बालबालिका, अपाङ्ग र बृद्ध बृद्धा तथामानिसहरुको मृत्यु हुनु	• विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गर्ने, • जनचेतनामुलककार्यक्रमचलाउने, □ काठ तथादाउराको ब्यावस्था गर्ने • न्यानो लगाउने कपडाको ब्यावस्था गर्ने • सम्बन्धित सरोकार बालानिकायलाई जानकारी सहभागि गराउने

२.१.५. सुख्खा खडेरीको जोखिमविश्लेषण	• वनविनास हुनु, • मौषम परिवर्तन हुनु, • लामो समयपानीनपर्नु,	• भोकमरी लाग्ने • माहामारी फैल्ने • जग्गाजमिनवाभो रहनु, • आगलागिहुनु • अन्नवालीकमफल्नु, • खानेपानीको अभावहुनु, • मानिस बिस्थापितहुनु • सिचाईमा समस्याहुनु, • हुरी वतास चल्नु,	• वृक्षारोपण गर्ने • सिचाईको लागि बैकल्पिकव्यवस्था गर्ने (कल, ईनार, बोरिङ्गको ब्यावस्था गर्ने) • विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना गर्ने • प्रकोप र विपद् बारे सबैलाई जनचेतनाजगाउने, • सम्बन्धित सरकारी निकायलाई तथा सम्बन्धित संस्थालाई जानकारी गराउने
२.१.६. हावाहुरीको जोखिमविश्लेषण	• खडेरी पर्नु, • वनविनास हुनु, • पानीनपर्नु, • मौषमको परिवर्तन हुनु	• महामारी हुनु, • खडेरी पर्नु घर भत्काउने तथा छरको छाना उडाउने • वालीनाली नष्ट हुने, • पशुपक्षीको क्षतितथा घाइते हुने	• सुचनाशिक्षार सञ्चारका साधनहरु पोष्टर र पम्लेट को माध्यमबाट जनचेतना फैलाउने, • विपद् बारे सबैलाई जनचेतनाजगाउने, • प्राथमिकउपचार तालिमहरु संचालन गर्ने • विकासकार्यक्रमहरुमा स्थानीय संघसंस्थाहरुलाई सहभागी गराउने, • विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना गर्ने • घरहरुको निर्माण गर्दा सुरक्षित रुपले बनाउने
			☐ खोज तथा उद्धारका तालिमहरु संचालन गर्ने,

२.१.८ भूकम्पीय जोखिमविश्लेषण	☐ ज्वालामुखीविसफोटन ☐ जमिनमुनि रहेका ठूलाठूला चट्टान एक आपसमा ठोकिदा चट्टानहरु टुक्रिदा ☐ जमिनमुनि ग्याँस बढनु	☐ घर तथा भौतिक संरचनाहरु भत्कने, धनमालको क्षति ☐ सञ्चारका साधनहरु नष्ट हुने ☐ बासस्थानको अभाव जमिनको सतहविग्रने ☐ चौपाया तथापक्षिको मृत्यु ☐ गर्भवतिमहिला ,बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र वृद्धवृद्धा तथामानिसहरुको बढी मृत्यु हुनु ☐ श्रोत साधनमा सिमितता दैनिक जीवनयापनमा कठिनाई बेरोजगारी बढनु ☐ ☐ ☐	☐ घर नक्सा पास गरि मात्र भूकम्पीय सुरक्षात्मक घरहरु बनाउने, ☐ जनचेतनामुलककार्यक्रमचलाउने, ☐ स्थानीय जोखिमव्यवस्थापन समिति परिचालन गर्ने, ☐ प्राविधिकसँग राय सुझावलिएर भुकम्पप्रतिरोधी संरचनाहू बनाउने, ☐ विकासकाकार्यक्रमहरुमा स्थानीय संघसंस्थाहरुलाई सहभागी गराउने, ☐ विपद्को कोष परिचालन गर्ने, बाटोहरुलाई फाराकिलो बनाउने, पूर्वसुचना प्रणालिको व्यवस्था गर्ने ☐ ☐ ☐ प्राथमिकउपचार तालिमहरु संचालन गर्ने ☐ खोज तथा उद्धारका तालिमहरु संचालन गने ☐ पारिवारीक विपद् पूर्वतयारी योजनातयार गर्ने
------------------------------	---	--	---

२.५ प्रकोप, मौसमी तथा बाली पात्रो :

२.५.१ प्रकोपपात्रो:

प्रकोप	(३० वर्ष)पहिले	वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कात्तिक	मङ्सिर	पुस	माघ	फागुन	चतै
बाढी	पहिले												
	अहिले												
माहामारी भाडापखाल)	पहिले												
	अहिले												

शितलहर	पहिले												
	अहिले												
सुख्खा खडेरी	पहिले												
	अहिले												
हावाहुरी	पहिले												
	अहिले												
सर्प दशं	पहिले												
	अहिले												
आगलागि	पहिले												
	अहिले												
असिना	पहिले												
	अहिले												

२.५.२ मौसमी पात्रो:

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कात्तिक	मङ्सिर	पुस	माघ	फागुन	चतै
मनसुनवर्षा	पहिले (३० वर्ष)												
	अहिले												
हिउँदे वर्षा	पहिले												
	अहिले												
आगलागी	पहिले												
	अहिले												
गर्मी	पहिले												
	अहिले												
जाडो	पहिले												

	अहिले												
असिना	पहिले												
	अहिले												
तुसारो	पहिले												
	अहिले												

२.५.३ बाली र वनस्पतिपात्रो:

विवरण		वैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कात्तिक	मङ्सिर	पुस	माघ	फागुन	चतै
धानको वीउलगाउने	पहिले वर्ष (३०)												
	अहिले												
धान रोप्ने	पहिले वर्ष (३०)												
	अहिले												
धान काट्ने	पहिले												
	अहिले												
विरुवाको फूल र फललाग्ने समय	पहिले												
	अहिले												
गहुँ छर्ने	पहिले												

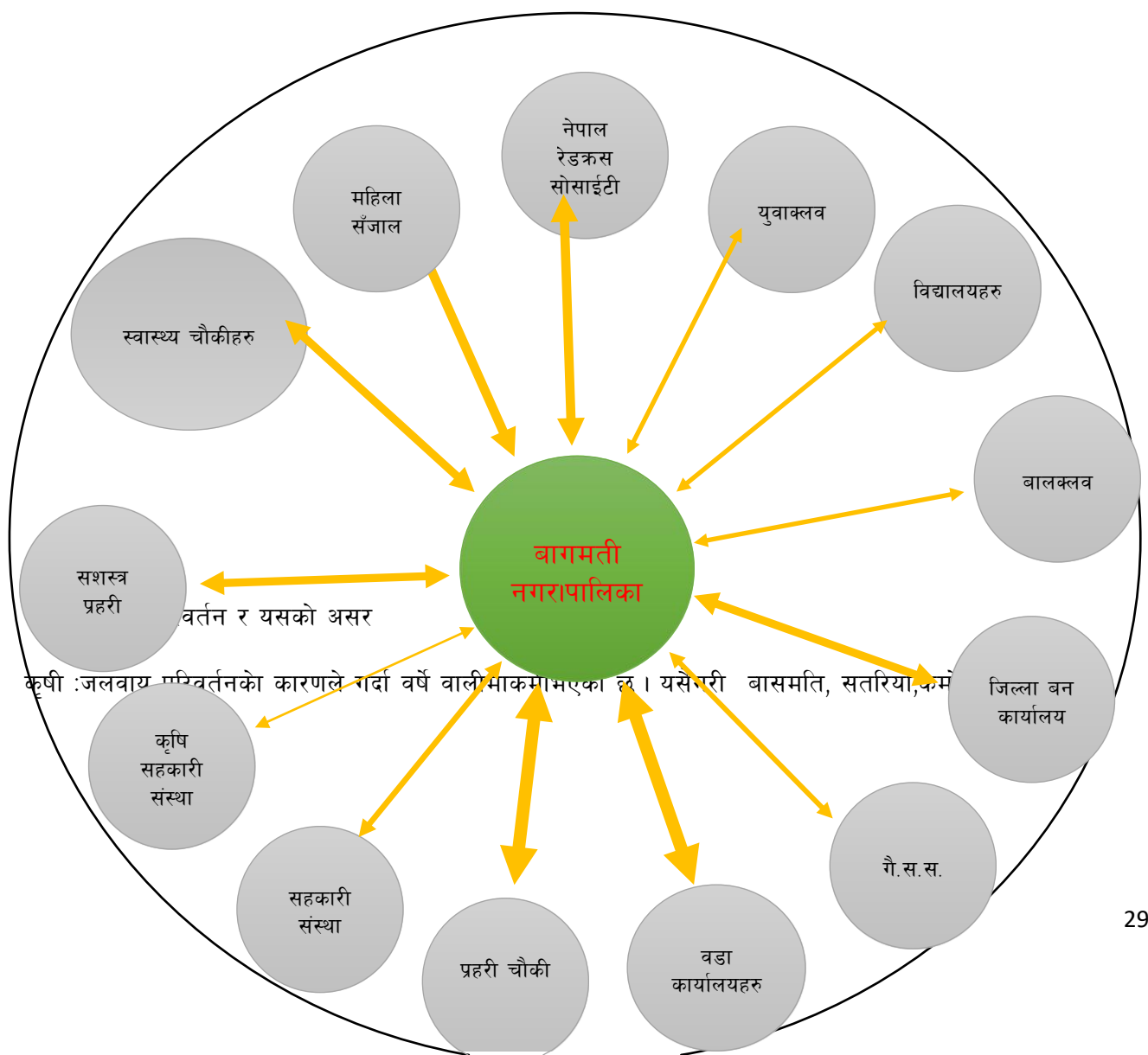
	अहिले												
गहुँ काट्ने	पहिले												
	अहिले												

माथिको प्रकोपपात्रो, वालीपात्रो र मौसम पात्रोलाई विश्लेषण गर्ने हो भने जलवायू परिवर्तनको कारणले गर्दा १ महिना जतिको अन्तरमा पानी पर्ने समय, प्रकोप हुने समय र वालीलगाउने समयमा देखा परेको छ । पहिला वर्षात हुने र बाढी आउने समय असार श्रावणमा हुने गर्दथ्यो भने हालआएर एक महिना पछि सरेर वर्षात हुने र बाढी आउने समय श्रावण भदौमा हुने गरेको छ । जसले गर्दा धानको विउलगाउने, धान रोप्ने, धानभिन्नयाउने सबै समयमा एक महिनाको फरक देखिएको छ। यसैगरी गहुँ छर्ने र गहुँ काट्ने, विरुवामाफललाग्ने र फुलफुल्ने समयमापनि परिवर्तन आएको छ । यसरी समुदायसंग छलफल गर्दा जलवायू परिवर्तनको कारणले कृषि जीवन पध्दतीमा फरक आएको महसुस भएको पाइन्छ ।

२.६ संस्थागत विश्लेषण वा सम्बन्ध चित्र

विपद्पूर्वको पूर्व तयारी, रोकथाम र अल्पीकरण, विपद्को समयको प्रतिकार्य र विपद्पश्चात्को पुर्नस्थापना र पुनर्निर्माण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलनका लागि आवश्यक पर्ने सेवा, सुविधा, सुरक्षा उपलब्ध गराउने सरकारी तथा गैर सरकारी निकाय, सामाजिक संघसंस्था, वित्तीय तथा सहकारी संस्था, स्वास्थ्य, सुरक्षानिकाय र अन्य मानवीय सेवाप्रदायक संघ संस्था आदिको उपलब्धता, पहुँच तथा सम्बन्धको विश्लेषण यस संस्थागत चित्रबाट गरिएको छ। यस औजारको प्रयोगबाट समुदायले विपद् तथा जलवायु उत्थानशिलताका सम्बन्धमा सामाजिक तथा सार्वजनिक निकाय सम्मको पहुँच देखाउन खोजिएको छ।

यस सम्बन्धचित्रमा समुदाय तथा संघ संस्था बीचको दोहोरो सम्बन्धलाई दुवैतिर तिर भएको रेखाले देखाइएको छ। मोटो रेखाले गहिरो तथा पातलो रेखाले फितलो सम्बन्ध देखाएको छ। विशेषगरी नगरपालिकाका शाखाहरु, र सबै वडा कार्यालयसँग वलियो सम्बन्ध रहेको पाइएको छ। यस नगरपालिकाभित्र मुख्य रुपमा नगरपालिकाका प्रहरी चौकी, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकीहरु, युवाक्लव, बालक्लव, विद्यालयहरु, तथा वित्तीय संस्थाहरु, आदि रहेका छन्। विपद् तथा जलवायु जन्य जोखिम व्यवस्थापनका लागि पहिचानभएका यी संघ संस्था वा निकायहरुबाट मुख्य रुपमा जन चेतना, राहतवितरण, आपतकालिन शिक्षा, कृत्रिम घटना अभ्यास, खोज तथा उद्धार, भुकम्पप्रतिरोधी संरचनानिर्माण गर्ने जस्ता सहयोगहरु समुदायले प्राप्त गर्नेछन् भने समुदायको तर्फबाट पनि यी संघ संस्थाहरुको नेतृत्व तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनमा भुमिका निर्माण गर्ने गरेको पाइएको छ। संस्थागत विश्लेषण वा सम्बन्ध चित्रको विस्तृत विवरण तथा विश्लेषण तल समावेश गरिएको छ।

कृषी : जलवायु परिवर्तनको कारणले गर्दा वर्षे वालीमा कम भएका छन्। यसरी बासमति, सतरिया, कर्मा

खडेरीको कारण मानिसहरुले कठिनाई भोग्नु परेको र विदेश बाट पठाएको रकमले खाद्यान्न आयात गरी जिविकोपार्जन चलाइरहेको अवस्था छ ।

स्वास्थ्य : जलवायू परिवर्तनले गर्दा अत्यधिक गर्मी भएको कारण छाला सम्बन्धि रोगहरु जस्तै चिलाउने, डावर आउने बढ्न थालेको छ । रुघाखोकी, ज्वरो, टाइफाइड जस्ता रोगहरु अत्यधिक मात्रामा बढ्न थालेका हुन् ।

जलश्रोत : भूमीगतपानी सुक्न थालेको छ । गाउँघर वाटर २, ३ मिटर तल गएको अनुमान गरिएको छ । पानीका कलहरु सुक्न थालेका छन् । पहिला ७० फिटमा पानी आउँथ्यो भने अहिले १५०/२०० फिट खनिसकेपछि मात्र पानी आउने भएको छ ।

वन, वनस्पति : आँप प्रत्येक वर्ष फलन छाडेको छ । साथै फलको साइज पनि सानो हुने गरेको छ । जुनविगत ३० वर्ष भन्दा अगाडि थिएन । सिसौ जातको रुखमा चाँडै मर्न थालेकोले लोप हुने अवस्थामा रहेको छ ।

विपदको अवस्था : दुवैको अवस्था बढेर गएको छ ।

२.७ संस्थागत विश्लेषण वा सम्बन्ध चित्र

क्र. सं.	कार्यालय सङ्घसंस्था	संख्या	ठेगाना	भौगोलिक दूरी	विपद् तथा जलवायु जन्य जोखिम व्यवस्थापन कालागि प्राप्त हुन सक्ने सहयोग		
व	नगरपालिका भित्र				विपद् पूर्व	विपद्को समयमा	विपद् पश्चात
१	स्वास्थ्य चौकी	६	स्वा. चौकी कर्मैया , हुंग्रेखोला , राजघाट , शंकरपुर , धरहरा र बागमती,	औसतमा ५ किलोमिटर	खोप तथा जनचेतनामूलक कार्यक्रम, औषधिहरु को व्यवस्थापन,	औषधी उपचार	निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर
२	वडा कार्यालय	१२	ठाउको नाम	औसतमा ११ किलोमिटर	विपद् पूर्व तयारी सम्बन्धि तालिम गोष्ठी, जनचेतनामूलक कार्यक्रम, आपतकालिन राहत कोष स्थापना, विभिन्न समिति तथा संघसंस्थाहरु संग सहकार्य समन्वय	खोज तथा उद्धार, क्षतिको विवरण संकलन,	राहत वितरण
३	भेटनरी	१	नगरपालिका कार्यालय		भ्याक्सिन	पशु औषधी उपचार	पशु शिविर
४	इलका प्रहरी कार्यालय/प्रहरी चौकी	१ र प्रहरी चौकी ४	बजार, बजार		खोज तथा उद्धार सम्बन्धि ड्रिल अभ्यास	खोज उद्धार	राहत वितरणमा सहयोग
५	सशस्त्र प्रहरी बल	१	३		खोज तथा उद्धार	खोज तथा उद्धार	राहत वितरण
६	नेपाली सेना	१			खोज तथा उद्धार सम्बन्धि ड्रिल अभ्यास	खोज उद्धार	राहत वितरणमा सहयोग
७	सहकारी संस्था	१०	१, २, ३, ४, ५, ६, ७, ८, ९		जनचेतना		राहत वितरण
ख	नगरपालिका बाहिर						
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	१	मलंगवा नपा १०	४२ कि.मि.	संननय	खोज तथा उद्धारमा संनवय	राहत वितरण को अनुगमन
२	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	१	मलंगवा नपा ९	४२ कि.मि.	गैर खाद् सामग्री	खोज उद्धार	राहत वितरण

३	कृषिविकास कार्यालय	१	मलंगवा नपा ४	४२ कि.मि.	विउविजन		विउविजन
४	जिल्ला समन्वय समिति	१	मलंगवा नपा १०	४२ कि.मि.	संनय	खोज तथा उद्धारमा	राहतवितरण को अनुगमन

						संनय	
५	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	१	मलंगवा नपा १०	४२ कि.मि.	औषधीउपचार तथा जनचेतना	औषधीउपचार	औषधी उपचार तथा जनचेतना
६	वन कार्यालय	१	लालबन्दी नपा १०	१५ कि.मि.	काठ दाउरा		काठ दाउरा
७	खानेपानी	१	बागमती नपा	कि.मि.	खानेपानी,	खानेपानी,	खानेपानी, शुद्धिकरणका सामाग्रीहरु
८	सिचाई	१	बागमती नपा	कि.मि.	सिचाई		कृषी विधुती करण
९	मानवअधिकार	१	मलंगवा नपा	८ कि.मि.		संरक्षण, हिंसा दुर्व्यवहार नियन्त्रण	
१०	विधुतप्राधिकरण	१	नपा	कि.मि.	विधुतआपूर्ती	विधुत आपूर्ती	विधुतआपूर्ती
११	महिलातथाबालबालिक कार्यालय	१	मलंगवा नपा	४२ कि.मि.		संरक्षण	
१२	जिल्ला प्रहरी का.	१	मलंगवा नपा १	४२ कि.मि.	खोज तथा उद्धार	खोज उद्धार	
१३	सशस्त्रप्रहरी का.	१	कविलासीनपा ०१	४२ कि.मि.	खोज तथा उद्धार	खोज उद्धार	
१४	नेपाली सेना	१	मलंगवा नपा ०८	४२ कि.मि.	खोज तथा उद्धार	खोज उद्धार	
१५	पत्राकार महासंघ	१	मलंगवा नपा १०	४२ कि.मि.	समाचार प्रसारण र जनचेतना	समाचार प्रसारण र जनचेतना	समाचार प्रसारण र जनचेतना
१६	एफ.एम.	८	बागमती,बरहथ वा,लालबदि र हरिवन नपा	८/१२ कि.मि.	समाचार प्रसारण र समाचार प्रसारण र जनचेतना	समाचार प्रसारण र जनचेतना	समाचार प्रसारण र जनचेतना
१७	बागमती सेवा समाज	१	हरिवन नपा	८ कि.मि.	जनचेतना		जनचेतना राहत
१८	समाजिक विकास केन्द्र	१	मलंगवा नपा १०	४२ कि.मि.	जनचेतना		जनचेतना राहत
१९				कि.मि.	जनचेतना	सहयोगी सामग्री उत्पादन तथा वितरण	

२.८ जोखिम पहिचान तथा विश्लेषण २.८.१ जोखिम व्यवस्थापन क्रियाकलाप पहिचान तथा प्राथमिकीकरण

नगरपालिकाको सङ्कटासन्नता र क्षमताबीच देखिएको दूरी नै जोखिमको सहीचित्रहो । त्यसका आधारमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका आवश्यक क्रियाकलाप निर्धारण गरिएको छ । माथि गरिएको संकटासन्नता, जोखिम तथा क्षमताको विश्लेषण र सामाजिक नक्साङ्कन अनुसार निम्न खाँडलहरु पहिचान गरिएको छ ।

- ✓ विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका लागि मानवीय क्षमता विशेष गरी ज्ञान तथा शीपको अभाव भई जनधनको क्षतिभईरहेको छ । केहि मानवीय स्रोत भए पनि विपद् प्रतिकार्यका लागि आवश्यक शीप तथा कौशलभएका व्यक्तिहरु ऋभ्र कमी रहेको छ । नगरपालिकामा अधिकतमव्यक्ति लाई बृहत्तर विपद् व्यवस्थापनको अवधारणा र विपद्को विभिन्न चरणमा गर्नुपर्ने कार्यको ज्ञानको कमी छ ।
- ✓ विपद् प्रतिकार्यका लागि प्राथमिकउ पचार र खोज तथा उद्धारका लागि दक्ष स्वयंसेवकनहुनु । विपद्को जोखिमकम गर्न सचेतनाअभियान चलाउँन सक्ने व्यक्ति तथा सुरक्षित संस्कृतिको लागि अभियान्ताको कमी छ ।
- ✓ बाढी, भुकम्प र आगलागीको जोखिम रहेको छ भने तटबन्ध तथा घर र भवन कमजोर भई समुदाय मानवीय, भौतिक तथा आर्थिक संकटमा रहेको छ । तटबन्धको कमी तथा कमजोर छन्भने अन्यभौतिक संरचना पनि कमजोर रहेका छन्। एताविपद्का घटना बारम्बार आईरहेको छन्। समुदायमा संरचना, खोज, उद्धार र राहतलाई मात्र विपद् व्यवस्थापनको रुपमालिईने गरिएको छ ।
- ✓ नगरपालिकामा विपद् पूर्व तयारीको अवस्था कमजोर छ । नगरालिकामा विपद्का लागि अपर्याप्त कोष, खोज तथा उद्धारका सामग्री तथा सहायताका लागि सामग्री भण्डारण छैन । त्यस्तै राहतका लागि कुनै न्युनतम मापदण्ड पनि तयार गरिएको छैन ।
- ✓ नगरपालिकामा विपद् तथा जलवायु परिवर्तनका लागि योजना तयार भई लागु भएको देखिदैन भने विपद् तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका लागि धेरै सिमित योजनाहरुलाई मात्र नगरपालिकाको विकास योजनामा समावेश गरिएका छन्।
- ✓ विद्यालयहरु आफैमा सुरक्षित छैनन् भने सुरक्षित व्यवहारका लागि खासै कुनै कार्यक्रम तथा घटना अभ्यास गरिदैन।
- ✓ खोला किनारमा बस्ती तथा खेति छ भने खोला तथा बगर संरक्षणका लागि ध्यानपुग्न सकेको छैन ।
- ✓ नगरपालिका बासीले कुशल नेतृत्व गर्ने व्यक्तिलाई जन प्रतिनिधी बनाएका छन्। तर विपद्का लागि सम्बन्ध र सञ्जालतयार भई सकेको छैन ।
- ✓ विपद्पूर्व सुचना प्रविधिको स्थापना तथा पहुँच छैन ।

२.८. स्रोतको उपलब्धता तथा पहुँच गाउँपालिका तथा गाउँपालिकावा
समुदायमा भएको एकीकृत क्षमताको सूची :

विवरण	नाम र रहेको स्थान कहाँ)	सङ्ख्या (कति)	क्षमता	अवस्था	कैफियत
भौतिक स्रोत		करीब २०			
सामुदायिक भवन	सबै वडामा	२१		राम्रो	
पुल	वडा नं.१,३,४	४		राम्रो	
सडक	सबै वडामा			राम्रो	पिच
बाँध		१		राम्रो	बागमतीखोलामा
विद्यालयभवन	१,२,३,४,५,६,७,८,९,	२७		राम्रो	
सुरक्षित आवास तथा स्थान	प्रत्येक वडामा	१९			
स्वास्थ्य चौकी	वडामा	६			
प्राथमिक स्वास्थ्य स्याहार केन्द्र	०				
सामुदायिक चर्पी	०	३०			
सञ्चारका साधन	मोबाइल र इन्टरनेट र एफ एम				
यातायतका साधन	बस,टेम्पु,मोटरसाइकल साईकल				
पूर्वसूचना प्रणाली	०	१			
लाइफज्याकेट					
डुङ्गा		१२			
एम्बुलेन्स		१ निजि			
मानव संसधन					
आधार भूत खोज तथा उद्धार तालिम प्राप्त जनशक्ति	०	०			
जिल्ला विपद् प्रतिकार्य 'सम्बन्धी तालिम प्राप्त जनशक्ति	०	०			
तलिम प्राप्त पौडीबाज	०	०			
तलिमप्राप्त स्वयंसेवक	०	०			

महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका					
चिकित्सक	०	०			
तलिम प्राप्त कृषि प्राविधिक		०३			
शिक्षक	०				

कर्मचारी	५४				
स्वयंसेवक	०				
सिकर्मी	०				
डकर्मी	०				
सामाजिक स्रोत					
सामुदायिक भवन		२५ ,			
पाटी पौवा	०				
खानेपानी वितरण धारा	ट्रेन्ड पाइप				
मठ मन्दिर		३१			
चर्च					
मस्जिद					
सामाजिक संरचना					
महिला / आमा	आमा समुह	५२ वटा			मसिक बैठक
अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको समूह					
त्राय आर्जनमा सक्रिय महिला समूह		२८ वटा			
निर्णय तहमा भएका महिला		०२ वटा			
शैक्षिक अवस्था (म/पु)					
कृषि समुह		३८			
शैक्षिक.....					
बाल क्लब		०९			१ वटा पालिका लेवलमा

आर्थिक स्रोत					
व्यापार व्यवसाय					
उद्योग		७			
नोकरी		२३			
विपद् व्यवस्थापन कोष		१ गा.पा.को			
ब्याङ्क तथावित्तीय संस्था		१ NIC बैंक			
माछापान		२१			
कुखुरापान		२५			
प्राकृतिक स्रोत					
खेती योग्य भूमि		३००१ बिगहा			
अन्य (उल्लेख गर्नु पर्नेछ)					
निजी ताल तलैया		०२			
प्राकृतिकधारा वामूल	०	०			
कुवा					
नदीनाला		०३			
पोखरी	३२				
सिँचाइको साधन र स्रोत	नहर, ट्युबवेल बोरिङ				
वनजङ्गल (हेक्टर वा रोपनी)	०				
खेर गइरहेको जमिन		५० बिगहा			
खेतीगरिने मुख्यबाली	लगाउने समय	बालीथन्क्याउने समय	उत्पादन (मे. टन)	प्रयोग गरिने मल	बिउको उपलब्धता
धान	असार साउन	कार्तिक, मंसिर	२.५(प्रति बिगहा)	रासायनिक युरिया, डिएपी	स्थानीय बजार,सहकारी संस्था
मकै	कार्तिक, मंसिर	फाल्गुन	३.५(प्रति बिगहा)	रासायनिक युरिया, डिएपी	स्थानीय बजार,सहकारी संस्था

गहुँ	कार्तिक, मंसिर	चैत्र वैसाख	२.५(प्रति विगहा)	रासायनिक युरिया, डिएपी	स्थानीय बजार,सहकारी संस्था
उखु	कार्तिक, मंसिर,पौष माघ			रासायनिक युरिया, डिएपी	स्थानीय बजार,सहकारी संस्था

नोट : १०,००० वर्ग मी. वा २० रोपनीवा ३० कठठा = १ हेक्टर

माथिको तालिकालाई हेर्ने हो भने यस नगर पालिकामा विपद संग काम गर्नकोलागि नगरपालिकाले क्षमता अभिवृद्धि गरेको पाइदैन । नगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन कोष, एम्बुलेन्स र आपतकालिन अवस्थामा सामुदायिक भवनहरु क्षमताको रुपमा रहेको छ। यसका साथै कार्यरत संघ संस्थाहरु क्षमताको रुपमा रहेको छ भने भौतिक क्षमताहरु विकास गर्नुपर्ने देखिन्छ । यसका साथै मानविय क्षमतापनि यस पालिकाले वृद्धि गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

खण्ड ख : विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना

परिच्छेद ३

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील गतिविधिहरु

विपद् जोखिम व्यवस्थापनका कार्यक्रमलाई मूलभूत रूपमा मानव संसाधन तथा संस्थागत विकास योजना, भौतिक पूर्वाधार विकास, प्राकृतिक स्रोत संरक्षण, जीविकोपार्जनमा सुधार, नीतिगत क्षेत्रमा गर्नु पर्ने कार्यहरु तथा विकास कार्यमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका विधिको मूलप्रवाहीकरण गर्ने जस्ता प्रमुख क्रियाकलापलाई आधार मानेर स्थानीय समस्या समाधान गर्ने क्रियाकलापलाई प्राथमिकताको आधारमा राखिएको छ । प्राथमिकीकरण गर्दा प्रभावकारिता, खर्चको मितव्ययीता, सम्भाव्यता तथा लक्षित वर्गमुखी छ वा छैन भनि सामुहिक छलफल गरि तयार गरिएको छ ।

३.१ योजनाको परिचय, आवश्यकता तथा महत्व :

नेपालबहु प्रकोपको जोखिममा रहेको देश हो ।प्रत्येक वर्ष विभिन्न प्रकोपबाट वर्षेनी हजारौ मानिसहरुको मृत्यु हुने गरेको, हजारौ मानिसहरु घाइते हुने गरेको र अरवौको आर्थिक क्षतिहुने गरेको गृह मन्त्रालयको तथ्यांक अनुसार पाइन्छ । यसै अवस्थालाई आधार मानेर नेपाल सरकारले विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापन ऐन, स्थानीय सरकार संचालन ऐनमा स्थानीय तहले विपद् तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धि गर्नुपर्ने प्रावधान हरुका साथै राष्ट्रिय रणनीतिक योजना २०१८ - २०३० तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ ।

स्थानीयतहले विपद् र जलवायु जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धि योजना बनाउनु पर्ने प्रावधान स्थानीय सरकार संचालन ऐनमा स्पष्ट उल्लेख गरिएको छ । यसका साथै स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका पनि तयार गरेको छ । यसकारण विपद्को जोखिमलाई सकभर स्थानीय तहमा न्यूनीकरण गर्ने, विपद्को अवस्था भै हालेमा प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्ने र क्षति भएका संरचनाहरुको पुर्नस्थापना र पुननिर्माण गर्ने कार्यहरु गर्नु अपरिहार्य भएको छ । कानूनी प्रावधानहरुको कार्यान्वयन गर्न र विपद्को जोखिम कम गरी उत्थानशील नगरपालिका निर्माण गर्न यस योजनाले विशेष महत्व राख्दछ । विपद् र जलवायु जोखिम न्यूनीकरणका कार्यले भविष्यमा उत्थानशील नगरपालिका निर्माणमा सहयोग पुग्दछ । यसै तथ्यलाई मध्यनजर गरी बागमती नगरपालिकाले स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील र विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरी लागु गरेको छ ।

३.२ योजनाको दिर्घकालिन सोंच, ध्येय, लक्ष्य, उद्देश्य, तथा रणनीति

३.२.१ दुरदृष्टी र ध्येय यस योजनाको दुरदृष्टी भनको बागमती नगरे पालिकालाई एक उत्थानशील नगरपालिकाको रूपमा विकास गर्नु रहेको छ भने यस योजनाको मुख्यध्येयविषय जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु परिवर्तन अनुकूलन लाई विकासको प्रक्रियाका साथै आवधिक र वार्षिक योजनामा मूलप्रवाहीकरण गर्ने रहेको छ ।

३.२.२ लक्ष्य

यस योजनाको मुख्यलक्ष्यभनेको बागमती नगरपालिकामा आगामी दिनमा प्रत्येक वर्ष बहुप्रकोपबाट हुने मानविय क्षति, भौतिक क्षति, प्राकृतिक क्षति र आर्थिक क्षतिलाई उल्लेख्य मात्रामा न्यूनीकरण गर्दै लैजानु हो ।

३.२.३ उद्देश्य यस योजनाको निर्दिष्ट उद्देश्यहरु यस प्रकार

रहेका छन् :-

- बहु प्रकोपको जोखिम पहिचान गर्ने, रोकथाम, अल्पीकरण र अनुकूलनका कार्यबाट विपद् तथा जलवायुजन्य जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्ने
- विपद्को अवस्थामा प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्नको लागि संस्थागत संरचना, दक्ष जनशक्ति विकास र भौतिक क्षमताको अभिवृद्धि गर्ने
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण र जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धि समुदाय स्तरमा ज्ञान तथा सीपको अभिवृद्धि गर्ने

३.२.४ रणनीति

- योजना निर्माणका सबै प्रक्रियामा समुदायका अति जोखिममा रहेका समूह तथा वर्गको समानुपातिक सहभागितालाई सुनिश्चित गरि योजनाको कार्यान्वयन गर्ने ।
- स्थानीय विपद् जोखिम लेखा जोखा तथा नक्साङ्कन गर्दा अति जोखिम तथा संवेदनशील स्थानमा रहेका बस्तीहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थान्तरणको लागि प्रोत्साहन गर्ने ।
- बाढीबाट हुने मानविय तथा भौतिक क्षतिलाई रोकनका लागि बाढीको पुर्वसूचना प्रणालीको स्थापनाका लागि समन्वय तथा सहकार्य गरि पहल गर्ने ।
- समुदायमा आधारित विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय ज्ञान, सीप, श्रोत र साधनको उपयोग गर्ने ।
- स्थानीय तहमा विपद् जोखिम तथा जलवायु अनुकूलनका कार्यक्रमहरू लाई स्थानीय वार्षिक तथा आवधिक विकासका योजनाहरूमा मूलप्रवाहीकरण गर्दै लैजाने ।
- स्थानीय तहमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु अनुकूलनका कार्यक्रमहरू लाई प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि स्थानीय, प्रदेश, संघ, मानवीय तथा विकास साँभेदार संस्था, निजी संस्था, समुदाय समेतको स्त्रोतको परिचालन गर्ने ।
- समुदाय स्तरमा, वडा स्तरमा र नगरपालिका स्तरमा जोखिमको पहिचान र बुझाई सम्बन्धमा र जोखिम न्यूनीकरण गर्ने उपाय सम्बन्धमा क्षमता अभिवृद्धि गर्ने

३.२.५ योजनाका सीमा :

यो योजना तयार गर्ने क्रममा वडा स्तरमा समुदाय तथा वस्तीको प्रतिनीधित्व गराएर वडा तहको संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण गरी सूचनाहरू संकलनगरिएको छ । समुदाय तथा वस्ती स्तरमानै गएर सूचना संकलन गर्न सकिएको छैन जसका कारण सुक्ष्म तरिकाले जोखिम पहिचान गर्न सकिएको छैन । वडा स्तरको योजना बनाउने क्रममा वस्ती स्तरमा नै गएर सूचना संकलन गर्नु पर्दछ । यस योजनामा अनुमानित बजेट मात्र राखिएको छ जुन वास्तविक बजेट भन्दा भिन्न हुन सक्छ । यस योजनामा भएका क्रियाकलापहरू प्राविधिक विना गोष्ठीमा उपस्थित सहभागीहरूको आधारमा तयार गरिएको छ र प्राविधिकको अध्ययनपश्चात मात्र जोखिम न्यूनिकरण के कस्तो कार्य गर्न पर्दछ भनी एकिन गर्न सकिनेछ । यस योजनाका क्रियाकलापहरू बागमती नगरपालिकाले वार्षिक योजना बनाउँदा समावेश गर्ने नगरपालिका आफैले सवै संचालन गर्न कठिन रहेको छ । यसका लागि प्रदेश सरकार, संघीय सरकार र दातृ निकायहरूको सहयोगको खाँचो रहेको छ । यसका साथै निजी क्षेत्रको सहयोगको आवश्यकता रहेको छ ।

३.२.६ योजनानिर्माण प्रक्रियाविधि :

यो योजना निर्माण गर्नेक्रममा विभिन्न चरणहरू अनुसरण

गरिएको छ । जुन यस प्रकार रहेको छ :

- बागमती नगरपालिकामा स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थान शील योजना र विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना बनाउने सन्दर्भमा नगरपालिका र युनिसेफसंग छलफल र निर्णय
- वडा स्तरबाट संकटासन्नता तथाक्षमताको विश्लेषण गरी सूचना संकलन
- वडा विपद् व्यवस्थापन समितिमा वडाबाट आएको सूचनाको प्रमाणीकरण र आवश्यक सूचनाहरूको संकलन गरी स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशील योजना र विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजना निर्माण
- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिसंग जोखिम पार्श्वचित्रको वारेमा छलफल र ३ दिने योजना तर्जुमा गोष्ठी संचालन
- योजना तर्जुमा गोष्ठीबाट आएको योजनाहरूलाई विज्ञको सहयोगमा स्थानीय विपद् तथाजलवायू उत्थानशील योजना र विपद् पूर्वतयारी तथाप्रतिकार्य योजनाको मस्यौदा तर्जुमा
- मस्यौदा योजना स्थानीयविपद् व्यवस्थापन समिति र युनिसेफमा प्रस्तुत र सुझाव संकलन
- सुझावलाई समेटी अन्तिम स्थानीय विपद् तथा जलवायू उत्थानशील योजना र विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजनानिर्माण
- योजनालाई नगरकार्यपालिकाबाट अनुमोदन

३.२.७ योजनाकार्यान्वयन रणनीति

यस योजनाको कार्यान्वयन बागमती नगरपालिकाले गर्नेछ । यस योजनाको कार्यान्वयन प्रदेश सरकार, संघीय सरकार, दातृ निकायहरू, विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरू, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति, समुदाय, निजी संस्थाहरू, जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालयहरू र सुरक्षा निकायको सहयोगमा कार्यान्वयन गरिनेछ । यस योजनामा समावेश भएका क्रियाकलापहरू नगरपालिकालेतयार गर्ने वार्षिक योजनामा मुलप्रवाहीकरण गरी बजेट सहितकार्यान्वयन गर्नेछ । विपद्को कुनै पनि कार्य गर्दा विपद् तथा जलवायूजन्यजोखिमलाई ध्यानमा राखेर विकासकार्यहरू संचालनगरिनेछन् ।

३.२.८ योजनाको अनुगमन, मूल्याङ्कन तथापुनरावलोकन

यस योजनाको अनुगमन, मुल्यांकन र पुनरावलोकन बागमती नगरपालिकाले अन्यकार्यक्रमको अनुगमन, मुल्यांकन र पुनरावलोकन गर्दा संगै गर्नेछ। अनुगमन, मुल्यांकन को लागि प्रतिवेदन फाराममा यस योजनामा भएका क्रियाकलापहरुको प्रगतीको विवरण लिइनेछ। कर्मचारीहरुको कार्य सम्पादन मूल्यांकनमा पनि यस योजनामाभएकाक्रियाकलापहरु सम्पन्नगरिए या गरिएन भन्ने आधारमामुल्यांकनगरिनेछ र मुल्यांकन फाराममा सूचकहरु तयगरिनेछ। प्रत्येक ६ ६, महिनामा यस योजनाको प्रगतीको समिक्षा गरिनेछ। यस योजनाको प्रत्येक वर्ष पुनरावलोकनगरिनेछ भने प्रत्येक ५ वर्षमा विस्तृत पुनरावलोकन र परिमार्जनगरिनेछ।

३.२.९ आपत्कालीनपूर्वतयारी :

समुदायमा रहेका विपदजन्य सडकटासन्नता तथा जोखिमकम गर्न गर्नु पर्ने कार्यलाई निम्न बमोजिमको खाकामा प्राथमिकता अनुरूप उल्लेख गरिएकोछ । यसमा ग्रामीण सडक, कल्भर्ट, पुल, विद्यालय वा अन्य सार्वजनिक भवनको प्रवलीकरण, प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण, नदी तटबन्ध जस्ता क्रियाकलापहरूलाई प्राथमिकताक्रमअनुसार उल्लेख गरिएकोछ ।

प्राथमिकताक्रम	प्रमुख समस्यातथा जोखिम	व्यवस्थापनक्रियाकलाप	मुख्यजिम्मेवारी	जम्मा बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य	
१. बाढीको सन्दर्भ							
१.१	बाढीको जोखिममा रहेका पालिका क्षेत्र भित्रकाविद्यालय, अस्पताल, सामुदायिकभवन, कल्भर्ट, ग्राभेल सडक, नीजि घरहरु जोखिममा रहेको छन् भने लखनदेई खोलामा रहेको तटबन्धकमजोर रहेकाले बाढीको सम्मुखतामा रहेको	बाढी जोखिमन्यूनीकरणका कार्यहरु नदीकिनारा, विद्यालय, गाउतथा घर घरमा गर्ने					
१.१.१		नदी का साथै नगर क्षेत्रकाअन्य सहायकखोलाहरुको कमजोर बाँधतथा ठोकरहरुको मर्मत	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील समिति		घरधुरीबाट श्रमदानवा सोबराबरको नगद योगदान	प्रदेश सरकार तथा गैरसरकारी संस्था (गैससं)	२०८१ जेष्ठ महिनाभित्र
१.१.२		नदीतथा सहायकखोलाहरुको किनारमा बाँस तथाअन्यविरुवाको वृक्षारोपण गर्नेसंभार गर्नुका साथै उचाई बढाउन	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील समिति		घरधुरीबाट श्रमदानवा सो बराबरको नगद योगदान	प्रदेश सरकार तथा गैससं	प्रत्येक वर्ष
१.१.३		डुवान हुने क्षेत्रभरीका घर तथाचर्पीको चर (प्लीन्थ लेवल सम्म) उकास्ने	घरधनी		घरधनी	गाउँ कार्यपालिकाकार्यालय तथा सहयोगीनिकाय	२०८१ पौष भित्र
१.१.४		सार्वजनिक ट्युबेललाई हेडमाथि गर्ने कम्तिमाप्रति टोल ३ वटा) र प्रति टोल एक उकास भएको शौचालयको निर्माण गर्ने	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील समिति		घरधुरीबाट श्रमदानवा सो बराबरको नगद योगदान	गाउँपालिकातथा गैससं	२०८२ असारभित्र

१.१.५		बाढी आउँदापनि आवतजावत हुने गरी उच्चपारी सडकको स्तरोन्नती (कालो पत्रे तथा उच्च सुधारिएको ग्राभेल सडक)	गाउँपालिका		गाउँपालिकाको वार्षिक बजेट तथा सामुदायिक योगदान	गाउँपालिका तथा प्रदेश सरकार	२०८० माघ देखि क्रमशः
१.१.६		बाढीको समयमा पनि आवागमन सुनिश्चित	गाउँपालिका		वार्षिक बजेट (पालिकाको)	गाउँपालिका तथा प्रदेश सरकार	२०८०

		गर्न जिर्ण कल्भर्टहरुलाई मर्मत गर्ने वा पुर्ननिर्माण गर्ने तथा नयाँ थप कल्भर्ट निर्माण					फागुन देखि क्रमशः
१.१.७		सुरक्षित स्थान पहिचान तथा आपतकालिन आवास स्थल व्यवस्थापन गर्ने	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		वडा कार्यालय	गाउँपालिका, सहयोगी संघ संस्था	६ महिना भित्र
१.१.८		बाटो तथा कल्भर्ट र विद्यालयको सुरक्षा कालागि तटबन्ध गर्ने	गाउँपालिका		गाउँपालिकाको वार्षिक बजेट	गाउँपालिका तथा प्रदेश सरकार	२०८० चैत्र देखि क्रमशः

२. वन्यजन्तुको सन्दर्भमा:

२.१	हजारौं विघा बालीनाली वन्यजन्तु बाट क्षति हुनु तथा आक्रमणमा परि मानिस र चौपायाको मृत्यु तथा घाइते हुनु ।	प्रभावित क्षेत्रमा काडे तारले घेरा बेरा गर्ने ।	जग्गाधनी		गाउँपालिका	गाउँपालिका तथा जिल्ला कार्यालय	१ वर्ष भित्रमा
२.२	चौपायाको मृत्यु तथा घाइते हुनु ।	आश्रय स्थल नष्ट गर्ने तथा वन्यजन्तुलाई डराउने, तर्साउने खालका मुर्ति जस्ता वस्तु प्रभावित क्षेत्रमा बनाउने	जग्गाधनी		गाउँपालिका	गाउँपालिका तथा जिल्ला कार्यालय	कार्तिक देखि बैसाख सम्म

३. शितलहरको सन्दर्भमा

३.१	शितलहरबाट गरिब तथा दलित	आपतकालिन सहयोग सामग्री भण्डारण तथा परामर्श सेवा संचालन					
-----	-------------------------	--	--	--	--	--	--

३.१.१	घरपरिवार संकटासन्नतामा रही जाडोयाममाचिसो, कट्याग्रिने, निमोनिया, रुघाखोकी जस्ता प्रकोपबाट प्रभावित रहेको ।	न्यानो कपडा तथाकम्बलको भण्डारण गर्ने	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील समिति		गाउँपालिका	गाउँपालिकातथासंघ संस्था	असोज र कार्तिक महिना
३.१.२		पशु स्वास्थ्यजाँचशिविर संचालनकालागिऔषधीलगायतका सामाग्रीहरु व्यवस्थापन	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील समिति		गाउँपालिका	गाउँपालिका / पशु विकास शाखातथा सहयोगी संघ संस्था	कार्तिक महिनाभित्र
३.१.३		शीतलहरको जोखिमलाई लक्षित गरी वालीपात्रोमा समायोजन तथाशीतलहरमा	स्थानीयविपद् तथाजलवायु		गाउँपालिका	गाउँपालिका / कृषिविकास शाखा तथा सहयोगी संघ संस्था	कार्तिक महिनाभित्र

		कमक्षतिहुने प्रकारको जातको प्रदर्शनी गर्ने तथावालीनालीकालागि दुसीनाशक विषदी सहयोग तथा कृषिप्राविधिक परिचालनकालागीतयारी गर्ने	उत्थानशील समिति				
३.१.४		जिल्ला वन कार्यालय संग समन्वय गरी दाउराको भण्डारण तथाव्यवस्थापन गर्ने	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील समिति		गाउँपालिका	गाउँपालिका, जिल्ला वन कार्यालय तथा सहयोगी संघ संस्था	कार्तिक महिनाभित्र

५. खडेरीको सन्दर्भमा

५.१	जमीन खडेरीको मारमा पर्नु । चाहिएको बेलापानीको कमि, पानीको मुल सुक्दै जानु, जमिनमुनीको पानीको सतह सुक्दै जानु, मौसमी वर्षा	कुलो निर्माण तथासिचाई व्यवस्थापन					
५.१.१		सिचाई सुविधानपुगेका असिंचित स्थान सम्म सिचाई सुविधाविस्तार गर्ने	स्थानीयविपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		गाउँपालिका	गाउँपालिका, सिचाई कार्यालय तथाप्रदेश सरकार	

५.१.२	नियमित न भई उत्पादन घटदै जानु ।	कृषिविद्युतिकरण गर्ने	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील समिति		गाउँपालिका	गाउँपालिका, विद्युतकार्यालय तथाप्रदेश सरकार	
५.१.३		भूमिगतसिचाई जडानमा अनुदान सहयोग कार्यक्रम संचालन गर्ने	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील समिति		गाउँपालिका	गाउँपालिका, सिचाई कार्यालय तथाप्रदेश सरकार	
६. हुरीबतासको सन्दर्भमा							
६.१	हुरीबतासको कारण भौतिक संरचनाहरु जस्तो घर, गोठ, खोल, परालको माच टाली),विद्यालयतथा सार्वजनिकभवनभत्किन सक्ने	समुदायकाविद्यमान संरचनाको पुर्नप्रवलीकरण गर्ने तथानयाँभवनवनाउँदा बहु प्रकोप प्रतिरोधी घर तथाभवननिर्माण गर्ने					
६.१.१		घर, गोठ तथाअन्यभौतिक संरचनाको मर्मत सम्भार गर्ने	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशीलसमितितथ		परिवार	गाउँपालिकाको कार्यालय	माघ, फाल्गुनमहिनामा
			। सम्बन्धित घरधनी				
६.१.२		घरवरीपरिको बुढो तथाअग्लो रुख काट्ने तथा काट्छाट गर्ने	गाउँपालिकाविपद् व्यवस्थापन समितितथा सम्बन्धित घरधनी		परिवार	गाउँपालिका ईलाकावनकार्यालय तथा	पौष वा माघ
६.१.३		नयाँ घर निर्माण गर्दा बहुप्रकोप प्रतिरोधी घर निर्माण गर्ने	गाउँपालिकातथा सम्बन्धित घरधनी		परिवार	गाउँपालिकाको कार्यालय	निरन्तर
७. सर्पदंशको सन्दर्भमा							
७.१	घर तथानियमितकार्य गर्ने क्षेत्र	सर्पको बासस्थान नष्ट गर्ने तथाप्रकाशको व्यवस्थापन गन					

७.१.१	सर्पका बासस्थानहुँदाउचितप्रकाशतथा सावधानीविनाकाम गर्ने	घरवरिपरी प्रशस्तप्रकाशकालागिबत्तिको व्यवस्था गर्ने तथा समुदायमा सोको अभियानचलाउने	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील समितितथा सम्बन्धित घरधनी		परिवार तथा गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका	प्रत्येक बर्ष फाल्गुण देखि
७.१.२		घरवरिपरीकादुलादुली टाल्ने अभियानचलाउने	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील समितितथा सम्बन्धित घरधनी		परिवार तथा बडा विपद्व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका	प्रत्येक बर्ष फाल्गुण देखि
७.१.३		घरवरिपरी सर्प भाग्ने विरुवालगार्ने बाधपाउने रसायन सुरक्षिततरिकाले राख्ने	सम्बन्धित घरधनी		परिवार तथा बडा विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका	प्रत्येक बर्ष फाल्गुण देखि
७.१.४		सबै परिवारका सदस्यकालागि सबै परिवारमा खाट बापलङ्गको व्यवस्थापन गर्ने	सम्बन्धित घरधनी		परिवार तथा बडा विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका	प्रत्येक बर्ष फाल्गुण देखि
७.१.५		परिवारका सबै सदस्यहरुकालागि टर्च लाइट र भुलको व्यवस्थापन गर्ने	सम्बन्धित घरधनी		परिवार तथा बडा विपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका	प्रत्येक बर्ष फाल्गुण देखि
८. असिनाको सन्दर्भमा							
८.१		कच्ची संरचनालाई स्तरोन्नतीतथा मौसमी खेतीकालागि टर्नेलको व्यवस्थापन					

८.१.१	समुदायमा रहेको कच्ची, फुस तथाखपेटाको घरहरु क्षतिहुने तथाबालीनालीक्षति भई आर्थिक अभाव हुने	कच्ची , फुस तथाखपेटाको घर टहरालाई निरुत्साहितगर्दै पक्कीबनाउने तथा जस्ता खाख्ने	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील समितितथा घरधनी		परिवार	गाउँपालिकाको कार्यालय	६ महिनाभित्र
८.१.२		बेमौसमी खेतीका लागि टर्नेलको व्यवस्था गर्ने	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील समितितथा घरधनी		परिवार	गाउँपालिकाको कार्यालय	६ महिनाभित्र
८.१.३		जीवनबीमा, पशु बिमातथाबालीबिमा गर्ने	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील समितितथा घरधनी		परिवार	गाउँपालिकाको कार्यालय	६ महिनाभित्र
९. आगलागी							
९.१	फुसकावार तथा टाँटी भएका घरमा सजिलै आगो टिप्न सक्ने	फुसकावार तथा टाँटीलाई अग्निप्रतिरोधीबनाउँन					
९.१.१		घर वरिपरीको कसिङघर, परालतथा सुकेका सामग्रीहरुको सरसफाई गर्ने तथा समुदायमा अभियानचलाउँन	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील समितितथा सम्बन्धित घरधनी		परिवार, गाउँपालिकाविपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिकाको कार्यालय	प्रत्येक वर्ष कार्तिक महिना देखि आप ाढ सम्म प्रत्येक महिना

९.१.२		माटोले फुसकावार तथा टाँटी लिप्सने तथा सोको अभियानचलाउँने	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील समितितथा सम्बन्धित घरधनी		परिवार, गाउँपालिकाविपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिकाको कार्यालय	प्रत्येक वर्ष कार्तिक महिना देखि चैत्र सम्म
९.२	आगलागीभएआगो नियन्त्रणका लागिआवश्यक स्रोतको कमी	अग्नी नियन्त्रणका लागि संरचनातथा स्रोतको व्यवस्थापन गर्ने					
९.२.१		घरवरिपरी बाँस तथा सधै हरियालीहुने विरुवातथाफलफूल रोप्ने	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील समितितथासम्बन्धित घरधनी		गाउँपालिकाविपद् व्यवस्थापन समितितथासम्बन्धित परिवार	गाउँपालिकाको कार्यालय	श्रावण भित्र वृक्षारोपण गर्ने
९.२.२		सबै घरका एक ट्युबवेलको व्यवस्थापन गर्ने तथा सधै चल्ने अवस्थामा राख्ने	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील समितितथा सम्बन्धित घरधनी		गाउँपालिका विपद् व्यवस्थापन समितितथा सम्बन्धित परिवार	गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय तथा गाउँपालिका	कार्तिक भित्रनिर्माण गरि सधै पानीको व्यवस्थापन गर्ने
९.२.३		खाली सार्वजनिक स्थानतथानीजि स्थानमा सुरक्षितपानीपोखरी निर्माण तथात्यस्तापोखरीलाई बहु उपयोगीबनाउँन मस्त्यपालन गर्ने	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील समितितथा सम्बन्धित घरधनी		गाउँपालिकाविपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिकाको कार्यालय	कार्तिक भित्रनिर्माण गरि सधै पानीको व्यवस्थापन गर्ने

९.२.४		दमकल, एम्बुलेन्स तथा अन्य आवश्यक सामग्रीको व्यवस्थापन गर्ने	स्थानीयविपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		गाउँपालिकाविपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका तथा सहयोगी निकाय	माघ महिनाभित्र
९.२.५		खोज तथा उद्धार सामग्री र प्राथमिक उपचार किटको व्यवस्थापन गर्ने	स्थानीयविपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		गाउँपालिकाविपद् व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका तथा सहयोगी निकाय	माघ महिनाभित्र
१० भूकम्पको सन्दर्भमा							
१०.१	भूकम्पले गाउँपालिकाभित्र रहेका पुराना स्वास्थ्य चौकीहरू, सामुदायिक तथा नीज विद्यालयहरू, सामुदायिक भवनहरू, मन्दिर, मस्जिद तथा ऐतिहासिक संरचनाहरू र गाउँ क्षेत्रका कमजोर सामग्री तथा मापदण्ड नपुऱ्याई बनाएकानीजि घर तथा भवन पूर्ण तथा आंशिक क्षति भई मानवीय तथा आर्थिक क्षति हुन सक्ने	घर तथा भवनको प्रबलीकरण गर्ने					
१०.१.१		सामुदायिक विद्यालय तथा सामुदायिक भवनहरूको कमजोर भवनहरूलाई प्रबलीकरण गर्ने	विद्यालय		विद्यालय व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका, शिक्षा समिति, प्रदेश सरकार	२ वर्षभित्र
१०.१.२		कमजोर अवस्थामा रहेका स्वास्थ्य चौकीको भवनहरू प्रबलीकरण गर्ने	स्वास्थ्य चौकी		गाउँपालिका कार्यालय तथा स्वास्थ्य चौकी	गाउँपालिका, प्रदेश सरकार	२ वर्षभित्र
१०.१.३		सामुदायिक विद्यालयका फर्निचर तथा ढोकाको गैर संरचनात्मक सुधार गर्ने	विद्यालय		विद्यालय व्यवस्थापन समिति	गाउँपालिका, शिक्षा समिति, गैरसरकारी संस्था	१ वर्षभित्र
१०.१.४		गाउँपालिकाभित्र रहेका पुराना तथा जिर्ण मन्दिर, मस्जिद, तथा ऐतिहासिक संरचनाहरूको प्रबलीकरण गर्ने	स्थानीयविपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, मन्दिर व्यवस्थापन समिति		मन्दिर समिति तथा गाउँपालिका कार्यालय	गाउँपालिका	२ वर्षभित्र
१०.१.५		नीज घर तथा भवनभित्र तथा छतमा रहेका सामग्रीलाई सुरक्षित गर्ने	सम्बन्धित घरधनी		नीज	गाउँपालिका	२ वर्षभित्र

१०.१.६		नीजि घर तथाभवनहरु प्रबलीकरण तथा मर्मत गर्ने	सम्बन्धित घरधनी		नीजि	गाउँपालिका	३ वर्षभित्र
११. माहामारीको सन्दर्भमा							
११.१	सरसफाईको कमी, बाढी डुवानबाट खानेपानीदुषितभई तथा स्वच्छता	सरुवा रोग, फोहर तथा पानीजन्य रोग लगायतका अन्यमाहामारी नियन्त्रण तथाव्यवस्थापन					
११.१.१		सम्पूर्ण सार्वजनिक संस्थातथा	स्थानीयविपद्		स्वास्थ्यशाखा	गाउँपालिकातथा सहयोगी संघसंस्था	६ महिनाभित्र
	प्रवर्द्धनमाकमचाँसोका कारण माहामारीको संभावना रहेका	घरधुरीहरुमाअनिवार्य रुपमाहातधुने स्थानको निर्माण गरी नियमित साबुनपानीले हातधुने बानीको बिकास गर्ने, सम्भव भएसम्म नछोईकन हातधुन सकिने स्थानको स्थापना गर्ने	तथाजलवायु उत्थानशील समिति				
११.१.२		खानेपानीधारा तथाशौचालय उच्च स्थानमाबनाउने	स्थानीय विपद् तथाजलवायु उत्थानशील समितितथा घरधन		स्वास्थ्यशाखा	गाउँपालिकातथा सहयोगी संघसंस्था	
११.१.३		पानी शुद्धिकरण गर्ने सामाग्रीतथाऔषधीहरुको भण्डारण गर्ने	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील समिति		स्वास्थ्यशाखा	गाउँपालिकातथा सहयोगी संघसंस्था	
११.१.४		आपतकालिनअवस्थाकालागिआवश्यकऔषधीतथा सामाग्रीहरुको भण्डारण गर्ने	स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशील समिति		स्वास्थ्यशाखा	गाउँपालिकातथा सहयोगी संघसंस्था	

११.१.५	समय समयमा औषधीहरुको प्रयोग अवधि जाँच गरी राख्ने	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति, स्वास्थ्यशाखा		स्वास्थ्यशाखा	गाउँपालिका तथा सहयोगी संघ संस्था	
११.१.६	अस्थाई स्वास्थ्यशिविर तथा शौचालय निर्माण र स्वास्थ्यकर्मी परिचालनका लागि आवश्यक सामग्रीको जोहो गर्ने तथा तयारी अवस्थामा राख्ने	स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति		स्वास्थ्यशाखा	गाउँपालिका तथा सहयोगी संघ संस्था	

४.१.४ आपत्कालीन पूर्व तयारी :

नगरपालिकाभित्र कुनै पनि विपद्को घटना भएमा त्यसको सामना गर्न आवश्यक पर्ने पूर्व तयारीका क्रियाकलापलाई तलको ढाँचामा प्राथमिकीकरण सहित उल्लेख गरी कार्यान्वयन गरिने छ । यसका जिम्मेवारीका लागि निम्नलिखित ७ वटा विषयगत क्षेत्रहरुको पहिचान गरी पूर्व तयारीका आवश्यक क्रियाकलापहरु जस्तै आपत्कालीन कोषको स्थापना, खाद्य तथा गैरखाद्य सामग्रीको बन्दोबस्त, खानेपानी तथा सरसफाई, आपत्कालीन आश्रयस्थलको पहिचान तथा व्यवस्था, प्राथमिक उपचार सामग्री, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र मानवीय सहयोगका क्षेत्रमा काम गर्ने संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने विधि जस्ता क्रियाकलाप समेत समेटिएको छ ।

१.३ सरोकारवाला संस्थाहरुको पहिचान - आपत कालीन अवस्थामा सहयोग गर्न सक्ने संस्थाहरु)

क्र.स	सरोकारवाला संस्थाहरु	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	संस्थाको पद	कार्य क्षेत्र	सम्पर्क नम्बर
१	UNFPA	बच्चेलाल महतो	कार्यक्रम संयोजक	बहु क्षेत्र	९८५४०३५९७१
२	BWSN	निरज भंडारी	कार्यक्रम निर्देशक	बहु क्षेत्र	

२३	SDC NEPAL	विरेन्द्र कु गुप्ता	कार्यक्रम निर्देशक	बहु क्षेत्र	९८५४०३५०५३
४					
२४					

विषयगत क्षेत्र प्रमुखतथा सदस्यहरुहरुको विवरण :

सि.नं.	विषयगतक्षेत्र	अगुवा संस्था	संस्थामा पद	सम्पर्क व्यक्ति	कलष्टरमा पद	सम्पर्क विवरण
१	समन्वय, सूचना, संचार र खोज तथा उद्धार	बागमती नगरपालिका	नगरपालिका अध्यक्ष	कृष्ण कुमार लामा	क्लष्टर अगुवा	९९४४०९३२५१
२	खाद्यान्न तथा नगदव्यवस्थापन	बागमती नगरपालिका	वडा अध्यक्ष	गम्भिर सिंह पाखरीन	क्लष्टर अगुवा	९८६४०४७६२३
३	गैर खाद् सामाग्री तथा आवास	बागमती नगरपालिका	वडा अध्यक्ष	तिलक बहादुर मोक्तान	क्लष्टर अगुवा	९८६१०२९९११
४	स्वास्थ्य तथा पोषण	बागमती नगरपालिका	वडा अध्यक्ष	डमर बहादुर कार्की	क्लष्टर अगुवा	९८५४०३६७९१
५	खाने पानी तथा सरसफाई	बागमती नगरपालिका	वडा अध्यक्ष	औमबहादुर प्रैष्ठ	क्लष्टर अगुवा	९८५४०६३१२०
६	शिक्षा	बागमती नगरपालिका	वडा अध्यक्ष	दिनेस राय	क्लष्टर अगुवा	९८५४०३७४१९
७	संरक्षण	बागमती नगरपालिका	वडा अध्यक्ष	दुर्गा बहादुर यौज्जन	क्लष्टर अगुवा	९८५४०३६५८४

१. बिषयगत क्षेत्र : समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन

प्राथमिक ताक्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापन कार्र्याकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य	
प्रतिकार्य योजना							
१.१	भूकम्प, बाढी, पहिरो र हावाहुरीबाट होचा तथा कमजोर अवस्थाका घरहरु आंशिक या पूर्णरूपमा क्षति भै र प्रभावित जनसंख्यालाई आवासको समस्या, विधालयहरु भत्किएकोले पठनपाठनको समस्या, साथै खाद्यान्न, गैर खाद् सामग्री र खानेपानी र सरसफाई सम्बन्धी सूचनाको अभाव र समन्वय गर्न कठिनाई	१. सम्पर्क व्यक्तिले समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्लष्टरको जिल्ला स्तरमा हुने आपतकालिन बैठकमा भाग लिने २. गा.पा समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्लष्टरको बैठक बस्ने ३. स्थानीय आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र संग समन्वय गर्ने ४. बाढीको प्रकोपको समयमामाथिल्लो तटिय क्षेत्रकावासिन्दाले तल्लो तटिय क्षेत्रमा पूर्व सूचना दिने	नगरपालिका स्थानीय आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र		नगरपालिका	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	० देखि ७ घंटा सम्म
१.२		१. विभिन्न क्लष्टरहरु संग समन्वय बैठक गर्ने २. विभिन्न क्लष्टहरुको क्षतिको प्रारम्भिक (Initial Rapid Assessment, IRA) को फर्मबाट तथ्यांक संकलन गर्ने ३. सूचना संकलन सम्बन्धी क्षलायक बतप्यल म्भकप खडा गर्ने र संकलित सूचनालाई स्थानीय आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्र मार्फत प्रसारण गर्ने	नगरपालिका		नगरपालिका	सूचना शाखा तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा	० देखि २४ घंटा सम्म

१.३		१. प्रारम्भिक सूचनालाई सम्बन्धित क्लष्टरमा सप्रेषण गर्ने २. जिल्ला, समुदाय र उपमहानगरपालिकामा समन्वय गर्ने	सुचनाशाखा तथा विपद व्यवस्थापन शाखा		नगरपालिका	नगरपालिका	२४ देखि ७२ घंटा सम्म
१.४		विभिन्न क्लष्टहरूको क्षतिको प्रारम्भिक (MultiCluster-Initial Rapid Assessment, MIRA) को फर्मबाट तथ्यांक संकलन गर्ने	सुचनाशाखा तथा विपद व्यवस्थापन शाखा		नगरपालिका	नगरपालिका	७२ घंटा देखि २ हप्ता सम्म
१.५		संकलित तथ्यांकको विश्लेषण, संक्षेपीकरण गरी सम्बन्धित	सुचनाशाखा तथा विपद व्यवस्थापन शाखा		नगरपालिका	नगरपालिका	२ हप्ता देखि १ महिना सम्म
		स्थानीय आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र मार्फत क्लष्टर तथा संचार क्षेत्रलाई उपलब्ध गराउने					
१.६		विपदको समयमामहामारी फैलिन नदिन कोलागि रेडियो, टिभि, एफएमबाट सूचना प्रसारण गर्ने	सुचनाशाखा तथा विपद व्यवस्थापन शाखा		नगरपालिका	नगरपालिका	१ महिना देखि ३ महिना सम्म

२. विषयगत क्षेत्र : खोज तथा उद्धार

प्राथमिक ताक्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य	

२.१	भूकम्प, बाढी, पहिरो र हावाहुरीबाट संकटासन्न घर परिवार र त्यसका जनसंख्याप्रभावित, मानिसहरुको मृत्यु भएको, घाइते भएको र अझै भग्नावशेषमामानिसहरु पुरिएको अवस्थामा रहेका	१. खोज तथा उद्धार क्लष्टरको बैठकमा गापाबाट भागलिने २. खोज तथा उद्धार क्लष्टर संग समन्वय गरेर सुरक्षानिकायको सहयोगको लागि आव्हान गर्ने र खोज तथा उद्धारका कार्य गर्ने ३. समुदाय स्तरमा तयार गरिएका दक्ष खोज तथा उद्धार जनशक्तिलाई परिचालन गर्ने र खोज तथा उद्धारका कार्य गर्ने ४. घाइतेहरुको प्राथमिक उपचार गर्ने र सिकिस्त घाइतेहरुलाई अस्पताल पुरयाउने व्यवस्था गर्ने	ग.पा र वडा विपद तथा जलवायु उत्थानशील समिति र विपद व्यवस्थापन शाखाको समर्पक व्यक्ति		नगरपालिका	जल्लाविपद् व्यवस्थापन समिति,	० देखि ७ घंटा सम्म
२.२		१. सुरक्षानिकायले कमाण्ड पोष्ट खडा गर्ने र खोज तथा उद्धार, राहत वितरणमा स्थानीय सरकारलाई सहयोग गर्ने २. महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक र अपांगता भएका व्यक्तिहरुलाई विशेष प्राथमिकता दिई खोज तथा उद्धार कार्य गर्ने	खोज तथा उद्धार कार्यदल		नगरपालिका	सुरक्षानिकाय, रेडक्रस, नेपाल स्काउट	० देखि २४ घंटा सम्म
२.३		बहुमूल्य वस्तुहरुको सुरक्षा तथा संरक्षण गर्ने , अभिलेख राख्ने व्यवस्थामिलाउने	खोज तथा उद्धार कार्यदल		नगरपालिका	सुरक्षानिकाय,	२४ देखि ७२ घंटा सम्म
२.४		खोज तथा उद्धार कार्यलाई जारी राख्ने र राहत वितरणमा सहयोग गर्ने	खोज तथा उद्धार कार्यदल		नगरपालिका	सुरक्षानिकाय, रेडक्रस, नेपाल स्काउट	७२ घंटा देखि २ हप्ता सम्म
२.५		राहत वितरण, सुरक्षा तथा चोरी,	खोज तथा उद्धार कार्यदल		नगरपालिका	सुरक्षानिकाय,	२ हप्ता देखि १ महिना सम्म

	डकैती र हिंसा हुननदिनकार्य गर्ने					
२.६	राहतवितरण, सुरक्षातथा चोरी, डकैती र हिंसा हुननदिनकार्य निरन्तर गर्ने	खोज तथा उद्धार कार्यदल		नगरपालिका	सुरक्षानिकाय,	१ महिना देखि ३ महिना सम्म

३. विषयगत क्षेत्र: कृषि, खाद्यतथाजिविकोपार्जन

प्राथमिक ताक्रम	विपद्को सम्भावितअवस्था	व्यवस्थापनकाक्रियाकलाप	मुख्यजिम्मेवारी	बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य	
३.१	बाढी, पहिरो, हावाहुरी तथा भूकम्पबाट संकटासन्न घरधुरीका जनसंख्याप्रभावितभई खाद्यान्न नष्टभएको र खाद् अभावभएको गर्भवती, सुत्केरी र बालबालिकालाई पोषण अभावभएको	खाद्यान्न क्लष्टरको आकस्मिक बैठक बस्ने	कृषिशाखा		नगरपालिका	सहयोगी संघ संस्था	० देखि ७ घंटा सम्म
३.२		१. खाद्य क्षेत्रको आवश्यकताकोलागिप्रारम्भिक लेखाजोखा गर्ने २. तत्कालको तयारी खानेकुरा चाउचाउ,विस्कट, चिउरा, भुजावितरण गर्ने	कृषिशाखा		नगरपालिका	वभिन्नक्लवहरु रोटरी, लायन्स र जेसिज, उधोगवाणिज्य संघ, रेडक्रस	० देखि २४ घंटा सम्म
३.३		खाद्यान्न सहयोगकोलागि समन्वयतथाआह्वान गर्ने	कृषिशाखा		नगरपालिका	सहयोगीनिकाय	२४ देखि ७२ घंटा सम्म
३.४		१. गर्भवती र सुत्केरी महिला,बालबालिकालाई आवश्यक पर्ने पोषणको सामग्रीहरुको विस्तृत तथ्यांक संकलन गर्ने २..खाद्यान्न सप्लाई गर्ने सप्लायर्स संग समन्वय गर्ने र खाद्यान्नको व्यवस्था गर्ने ३.	कृषिशाखा		नगरपालिका	सहयोगीनिकाय	७२ घंटा देखि २ हप्ता सम्म

		खाद् सामाग्रीहरु दाल, चामल, तरकारी, नून, तेल, मरमसलावितरण गर्ने र स्फेयर मापदण्ड अनुसार वितरण गर्ने ४. गर्भवती र सुत्केरी महिला, बालबालिकालाई आवश्यक पर्ने पोषण सामाग्रीहरु लिटो, दुध, गेडागुडी, घिउ, माछामासु वितरण गर्ने ५. खाद्यान्न सामाग्रीहरु मिति ननाघेको, गुणस्तरयुक्त र राम्ररी प्याकेज गरिएको वितरण गर्ने					
३.५		निरन्तर खाद्यान्न सहयोग	कृषिशाखा		नगरपालिका	सहयोगीनिकाय	२ हप्ता देखि १ महिना
३.६		निरन्तर खाद्यान्न सहयोग	कृषिशाखा		नगरपालिका	सहयोगीनिकाय	१ महिना देखि ३ महिना

४. स्वास्थ्य र पोषण:

प्राथमिक ताक्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य	
४.१	भूकम्प, बाढी, पहिरो र हावाहुरीबाट स्वास्थ्य संरचनाहरु भत्केको, मानिसहरु घाइते भएको तथा स्वास्थ्य उपचार सम्बन्धी सामाग्रीहरु नष्ट भएको	१. स्वास्थ्य तथा पोषण क्लष्टरको आकस्मिक बैठक संचालन गर्ने २. RRT टोली परिचालन गरेर घाइतेहरुको तत्काल प्राथमिक उपचार गर्ने र सिकिस्त घाइतेहरुलाई एम्बुलेन्स	स्वास्थ्य शाखा		नगरपालिका	नीजी तथा जिल्ला स्तरका अस्पतालहरु	० देखि ७ घण्टा सम्म

		बोलाई अस्पताल सम्म पुरयाउने व्यवस्था गर्ने					
४.२		१. स्वास्थ्य तथा पोषण क्लष्टरसंग सम्बन्धित क्षतिको प्रारम्भिक क्षतिको तथ्यांक संकलन गर्ने २. मृतकहरुको शव व्यवस्थापन गर्ने	स्वास्थ्य शाखा		नगरपालिका	गाउँपालिका तथा सुरक्षानिकाय, जिल्ला अस्पताल	० देखि २४ घंटा सम्म
४.३		तत्काल प्रभावित क्षेत्रमा स्वास्थ्य सेवा संचालन गर्न शिविर स्थापना गर्ने र आवश्यक सामग्रीहरुको व्यवस्थापन गर्ने	स्वास्थ्य शाखा		नगरपालिका	नीजी तथा जिल्ला स्तरका अस्पतालहरु	२४ देखि ७२ घंटा सम्म
४.४		१. प्रभावितहरुको लागि विशेष गरी गर्भवती र सुत्केरी महिला र वालवालिकाको पोषणको अवस्थाबारे तथ्यांक संकलन गर्ने २. स्वास्थ्य र पोषण सेवा संग विस्तृत तथ्यांक संकलन गर्ने ३. पोषण सम्बन्धी आवश्यक सामग्रीहरु उपलब्ध गराउने ४. दीर्घ रोगीहरु, एचआईभी संक्रमितहरुले नियमित खाने औषधीहरु उपलब्ध गराउने	स्वास्थ्य शाखा		नगरपालिका	नगरपालिका तथा सहयोगी संघ संस्थाहरु	७२ घंटा देखि २ हप्ता सम्म
४.५		जिल्ला अस्पतालहरु र नीजी अस्पतालहरु संग समन्वय गरी आवश्यक सहयोग माग गर्ने	स्वास्थ्य शाखा		नगरपालिका	जिल्ला अस्पतालहरु र नीजी अस्पतालहरु	२ हप्ता देखि १ महिना सम्म
४.६		आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निरन्तर गर्ने र औषधीहरुको निरन्तर सेवा उपलब्ध गराउने	स्वास्थ्य शाखा		नगरपालिका	जिल्ला अस्पतालहरु र नीजी अस्पतालहरु	निरन्तर

५. खानेपानी तथा सरसफाई :

प्राथमिक ताक्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य	
५.१	भूकम्प, बाढी, पहिरो र हावाहुरीबाट संकटासन्न घर परिवार र त्यसका जनसंख्याप्रभावित साथै खानेपानीका टंकी, पाइपलाइनमा क्षति र धाराहरु विग्रेकोले खानेपानी तथा	खानेपानी तथा सरसफाई क्लष्टरको आकस्मिक बैठक बस्ने	नगरपालिका खानेपानी समिति		नगरपालिका खानेपानी समिति	संघसंस्था	० देखि ७ घंटा सम्म
५.२	खानेपानीका टंकी, पाइपलाइनमा क्षति र धाराहरु विग्रेकोले खानेपानी तथा	१. खानेपानी र सरसफाई सम्बन्धी प्रारम्भिक तथ्यांक संकलन गर्ने २. तयारी खानेपानी वितरण गर्ने	नगरपालिका खानेपानी समिति		नगरपालिका	खानेपानी ट्यांकर व्यवसायी	० देखि २४ घंटा सम्म
५.३	सरसफाईको लागि पानीको अभाव भएको र शिविरमा शौचालयको अभाव	१. १००० लिटर क्षमताको १२ वटा पानी टंकी खरिद गरी वा भण्डारमा भएको टंकीमा नपाको दमकलबाट पानी वितरण गर्ने । पानी वितरण गर्दा स्पेयर मापदण्ड अनुसार वितरण गर्ने २. खानेपानी शुद्धिकरणका सामग्रीहरु जस्तै पियुष, अक्वा गार्डहरु वितरण गर्ने ३. अस्थायी शौचालय निर्माण गर्ने २० जनाव्यक्तिको लागि १ शौचालयको आधारमा २००० जनाको लागि १०० शौचालय तयार गर्न प्यान, सिजिआई सिट, बांस तथा प्लाष्टिक सिटहरु वितरण गर्ने ४. सरसफाईको लागि	नगरपालिका खानेपानी समिति		नगरपालिका	खानेपानी डिभिजन इकाइ तथा सहयोगी संघ संस्था	२४ देखि ७२ घंटा सम्म

		वाल्डिन, मग, हातधुने र नुहाउनेसाबुन, वितरण गर्ने					
५.४		१. पानीतथा सरसफाई सम्बन्धीविस्तृत विवरण संकलन २. प्रभावित परिवारकोलागिहाइजीन किट वितरण गर्ने ३. १०० बटा २० लि. क्षमताको डस्टबिनहरु वितरण गर्ने	नगरपालिका खानेपानी समिति		नगरपालिका	खानेपानी डिभिजन इकाइतथा सहयोगी संघ संस्था	७२ घंटा देखि २ हप्ता सम्म
५.५		खानेपानीतथा सरसफाई सम्बन्धीजनचेतना फैलाउने	नगरपालिका खानेपानी समिति		नगरपालिका	खानेपानी डिभिजन इकाइतथा सहयोगी संघ संस्था	२ हप्ता देखि १ महिना सम्म
५.६		खानेपानीतथा सरसफाई सेवा निरन्तर गर्ने	नगरपालिका खानेपानी समिति		नगरपालिका	खानेपानी डिभिजन इकाइतथा सहयोगी संघ संस्था	१ महिना देखि ३ महिना सम्म

६. विषयगत क्षेत्र :

संरक्षण

प्राथमिकताक्रम	विपद्को	व्यवस्थापनकाक्रियाकलाप	मुख्यजिम्मेवारी	बजेट	स्रोतको व्यवस्था	समय अवधि
----------------	---------	------------------------	-----------------	------	------------------	----------

	सम्भावित अवस्था				आन्तरिक	वाट्य	
६.१	भूकम्प, बाढी, पहिरो र हावाहुरीबाट बालबालिका, गर्भवती, सुत्केरी, अपांगताभएकाव्यक्ति र जेष्ठ नागरिकलाई समस्याहुने, बालबालिकाहरु बेचबिखनमा पर्न सक्ने र यौन दुर्व्यवहार हुने	१. संरक्षण क्लष्टरको आकस्मिक बैठक संचालन गर्ने २. विपद्मा परेका बालबालिका, गर्भवती, सुत्केरी, अपांगताभएकाव्यक्ति र जेष्ठ नागरिकको उद्धारकोलागि सुरक्षानिकाय संग समन्वय गर्ने ३. घाइतेहरुको प्राथमिक उपचार गर्ने र सिकिस्त विरामीहरुलाई अस्पताल पुर्याउने	महिला तथा बालबालिका शाखा		नगरपालिका	आमा समुहहरु, महिला समुहहरु, बाल संजाल	० देखि ७ घंटा सम्म
६.२		१. बालबालिका, गर्भवती, सुत्केरी, अपांगताभएकाव्यक्ति र जेष्ठ नागरिकको प्रारम्भिक तथ्यांक संकलन गर्ने २. विपद्मा परेका बालबालिका, गर्भवती, सुत्केरी, अपांगताभएकाव्यक्ति र जेष्ठ नागरिकलाई सुरक्षित स्थान पहिचान गरी स्थानान्तरण गर्ने	महिला तथा बालबालिका शाखा		नगरपालिका	आमा समुहहरु, महिला समुहहरु, बाल संजाल	० देखि २४ घंटा सम्म
६.३		प्रभावित बालबालिका, गर्भवती, सुत्केरी, अपांगताभएकाव्यक्ति र जेष्ठ नागरिकलाई मनोसामाजिक परामर्श दिने	महिला तथा बालबालिका शाखा		नगरपालिका	आमा समुहहरु, महिला समुहहरु, बाल संजाल	२४ देखि ७२ घंटा सम्म

६.४		१. प्रभावितबालबालिका, गर्भवती, सुत्केरी, अपांगताभएकाव्यक्ति र जेष्ठ नागरिकहरुको विस्तृत विवरण संकलन गर्ने २. हिंसा, वेचविखन, यौन दुर्व्यवहार, शोषण सम्बन्धीजनचेतनाजगाउने ३. निगरानी समुहले हिंसा, वेचविखन, यौन दुर्व्यवहार, शोषण हुननदिनप्रहरी संग मिलेर निगरानी राख्ने	महिलातथाबालबालिकाशाखा		नगरपालिका	आमा समुहहरु, महिला समुहहरु, बाल संजाल	७२ घंटा देखि २ हप्ता सम्म
६.५		१. प्रभावित परिवारको लागि डिग्रीटी किट वितरण गर्ने २.तनाव व्यवस्थापन गर्ने र मनोसामाजिक परामर्श दिने ३. बालबालिकाहरुको पारिवारिक पुनर्मिलन गराउने	महिलातथाबालबालिकाशाखा		नगरपालिका	आमा समुहहरु, महिला समुहहरु, बाल संजाल	२ हप्ता देखि १ महिना सम्म
६.६		निरन्तर फलो अप गर्ने र सहयोग निरन्तर जारी राख्ने	महिलातथाबालबालिकाशाखा		नगरपालिका	आमा समुहहरु, महिला समुहहरु, बाल संजाल	१ महिना देखि ३ महिना सम्म

७. विषयगत क्षेत्र:शिक्षा

प्राथमिकता क्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य	

७.१	प्रकोपबाट विशेष गरी बाढी, पहिरो, भूकम्पबाट विद्यालयमा क्षति भएको, पाठ्य सामग्रीहरु नष्ट भएको र वालवालिकाको पठन पाठन अवरुद्ध भएको	शिक्षा ब्लष्टरको आकस्मिक बैठक संचालन गर्ने र विद्यालय केही समय बन्द गर्ने	शिक्षा समिति		नगरपालिका	शिक्षा क्षेत्रमा काम गर्ने संघ संस्था	० देखि ७ घण्टा
७.२		घाइते विद्यार्थी, शिक्षक तथा कर्मचारीलाई प्राथमिक उपचार गर्ने र अस्पताल पठाउने	शिक्षा समिति		नगरपालिका	शिक्षा क्षेत्रमा काम गर्ने संघ संस्था	० देखि ७ घण्टा
७.३		घटनाबारे घटना स्थलमा पुगी क्षतिको तथ्यांक संकलन गर्ने जस्तै कति विद्यालय आंशिक वा पूर्ण क्षति भयो, कति विद्यार्थी घाइते या मृत्यु भयो आदि	शिक्षा समिति		नगरपालिका	शिक्षा क्षेत्रमा काम गर्ने संघ संस्था	० देखि २४ घंटा सम्म
७.४		१. समुदायसंग छलफल गर्ने २. अस्थायी सिकाई केन्द्र	शिक्षा समिति		नगरपालिका		२४ देखि ७२ घंटा
		निर्माणको लागि ठाउँ छनोट गर्ने					सम्म
७.५		१. अस्थायी सिकाई केन्द्र निर्माण गर्ने २. अस्थायी सिकाई केन्द्रमा खानेपानी, शौचालयको व्यवस्था गर्ने, यी संरचना निर्माण गर्दा अपांग मैत्री, महिला मैत्री संरचना तयार गर्ने ३. शैक्षिक सामग्रीहरुको व्यवस्थापन गर्ने ४. वालवालिकालाई विद्यालय आउन वातावरण तयार गर्ने ५. शिक्षकहरुलाई तालिम दिने र शिक्षकको व्यवस्था गर्ने	शिक्षा समिति		नगरपालिका	शिक्षा क्षेत्रमा काम गर्ने संघ संस्था	७२ घंटा देखि २ हप्ता सम्म

७.६	१. अस्थायी सिकाई केन्द्रमाकक्षा संचालन गर्ने २. शुरुकादिनमावालवालिकाको भयलाई कम गर्न मनोरंजनात्मक र खेलकुद जस्ता कार्यक्रम संचालन गर्ने र काउन्सेलिंग सेवादिने	शिक्षा समिति		नगरपालिका	शिक्षा क्षेत्रमाकाम गर्ने संघ संस्था	२ हप्ता देखि १ महिना सम्म
७.७	१. अस्थायी सिकाई केन्द्रमाकक्षा संचालन निरन्तर गर्ने २. गुणस्तरिय शिक्षाको अनुगमन गर्ने ३. आवश्यकथप सामग्रीहरुको व्यवस्था गर्ने	शिक्षा समिति		नगरपालिका	शिक्षा क्षेत्रमाकाम गर्ने संघ संस्था	१ महिना देखि ३ महिना सम्म

८. विषयगत क्षेत्र:आपतकालिनआवास तथा गैरह खाद्य सामग्री

प्राथमिकताक्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनकाक्रियाकलाप	मुख्यजिम्मेवारी	बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य	

८.१	बाढी, पहिरो, हावाहुरी तथा भूकम्पबाट संकटासन्न	१. गैर खाद् क्लष्टरको आकस्मिक बैठक बस्ने २. सम्बन्धितकर्मचारी र व्यापारीहरु संग सम्पर्क गर्ने	नगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति र जिन्सीशाखा		रेडक्रस	नगरपालिका संघ संस्था, क्लवहरु	० देखि ७ घंटा सम्म
८.२	घरधुरीहरु प्रभावित भै लत्ताकपडा, पकाउने भाँडाकुँडा र अवास को अभाव	१. प्रारम्भिकद्रुत लेखाजोखा गर्ने आवश्यकताअनुसार ६६ ९६लष्टर्बिचिउष्म बकभकभलत० को मोवाइल एप्स प्रयोग गरेर व फारामप्रयोग गरेर) २. जिल्लाविपदव्यवस्थापन समिति र नपामाजानकारी गराउने	नगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति र जिन्सीशाखा		रेडक्रस	नगरपालिका संघ संस्था, क्लवहरु	० देखि २४ घंटा सम्म
८.३		तत्कालको लागि गैर खाद् राहत सामाग्रीहरु वितरण गर्ने जस्तै लत्ताकपडा, भाँडाकुँडाहरु र त्रिपाल	नगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति र जिन्सीशाखा		रेडक्रस	नगरपालिका संघ संस्था, क्लवहरु	२४ देखि ७२ घंटा सम्म
८.४		आवश्यक पर्ने लत्ता कपडा उमेर अनुसार, मौसम अनुसार , भाँडाकुँडाहरु कति चाहिन्छ विस्तृत तथ्यांक संकलन गर्ने	नगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति र जिन्सीशाखा		रेडक्रस	नगरपालिका संघ संस्था, क्लवहरु	७२ घंटा देखि २ हप्ता सम्म
८.५		१. राहत सामाग्रीहरु वितरण गर्ने जस्तै भाँडा सेटहरुमा थाल ४ थान, डेक्की ठकन सहित २ थान, गिलास २ थान, डाडु पन्यू १, १	नगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति र जिन्सीशाखा		रेडक्रस	नगरपालिका संघ संस्था, क्लवहरु	२ हप्ता देखि १ महिना सम्म

		थान, कराही १ थान २. यसैगरी कपडा सेटमा साडी १ थान ,सुटिड. ३.५ मिटर, सर्ट कपडा ४ मिटर, प्रिन्ट कपडा ७ मिटर पेटिकोट २ मिटर, धोती १ थान, गम्छा १, त्रिपालप्रति परिवार १ थान, कम्बल २ थान वाल्टीन १ थान र डोरी १० मिटर					
८.६		सम्बन्धित क्लष्टर, र निकायमा समन्वय गर्ने , प्रतिवेदन पेश गर्ने अनुगमन गर्ने	नगरपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति र जिन्सीशाखा		रेडक्रस	नगरपालिका संघ संस्था, क्लवहरु	१ महिना देखि ३ महिना सम्म

४.२ विपद्को समयका प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू

योजनाको यस भागमा विपद् भईसकेपछि त्यसबाट परेको प्रभाव र भएको क्षतिको विश्लेषण गरी जनजीवनलाई सामान्य बनाउन, पूर्ण विस्थापित परिवारको पुनःस्थापना गर्न, क्षतिग्रस्त भौतिक संरचनाको मर्मत-सम्भार तथा पुनर्निर्माण गर्न र भविष्यमा पर्नसक्ने त्यस्तै विपद्को सामना गर्न आवश्यक क्रियाकलापलाई समेटेर पुर्नलाभ अन्तर्गतका पुर्नस्थापना र पुर्ननिर्माणका क्रियाकलाप तयार गरि तलतालिकामा राखिएको छ । विपद्को मात्राको आधारमा पुर्नलाभका क्रियाकलाप सञ्चालन गरिने छ । ठूला विपद्का घटनाहरूमा प्रदेश, केन्द्रीय तथा बाहिरी सहायतापनि प्राप्त हुने हुँदा यि योजनाहरूको आर्थिक स्रोत प्रदेश, केन्द्रीय तथा बाहिरी सहायतालाई प्रयोग गरिने छ । मध्य तथा साना खालका विपद्मा प्रदेश, केन्द्रीय तथा बाहिरी सहायता सहित गाउँपालिका तथा स्थानीय वित्तीय सेवा प्रदायक संस्थाहरूलाई परिचालन गरिने छ । क्षति तथा आवश्यकता विश्लेषणका आधारमा पुर्नलाभ कार्यक्रम निर्धारण गर्ने भएकोले क्षति तथा आवश्यकता विश्लेषणमा सहयोग तथा सहभागी बन्ने छ ।

प्राथमिकताक्रम	विपद्को सम्भावितअवस्था	व्यवस्थापनकाक्रियाकलाप	मुख्यजिम्मेवारी	बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य	
१. शिक्षा क्षेत्र :							
१	विशेष गरी भुकम्प, बाढी, बाट कमजोर संरचनाभएकाविद्यालयहरुमाक्षतिभएको तथाआगलागी र हुरीबतासबाट आंशिकक्षतिभई भवन, पाठ्य सामग्रीहरु, खानेपानीतथाशौचालय नष्ट भएको र बालबालिकाको पठन पाठन अवरुद्ध भएको	पुरानाभवनापेशलाई हटाउने, सरसफाई गर्ने तथा खाल्डाखुल्डी पुरी विद्यालयपुर्न: निर्माणको बातावरण बनाउने	शिक्षा क्षेत्र		नगरपालिका	नगरपालिका	३ महिना देखि ६ महिना
२		आंशिकक्षतिभएकाविद्यालय, खानेपानीतथाशौचालयको निर्माण कार्य शुरु गर्ने	शिक्षा क्षेत्र		नगरपालिका	नगरपालिका	३ महिना देखि ६ महिना
३		पूर्ण रुपमाक्षतिभएकाविद्यालय, खानेपानीतथाशौचालय, कम्पाउड, लगायतका संरचनाको पुर्ननिर्माणको कार्य शुरु गर्ने	शिक्षा क्षेत्र		नगरपालिका	प्रदेश सरकार तथा सहयोगी संघ संस्था	३ महिना देखि ६ महिना
४		दक्षप्राविधिकको डिजाइन, इस्टिमेट र भवननिर्माण अचार	शिक्षा क्षेत्र		नगरपालिका	नगरपालिका	६ महिना देखि २ वर्ष

		संहिताको पुर्ण कार्यन्वयन गरी भवननिर्माण गर्ने					
५		विद्यालय संरचनावनाउंदानक्षापास गर्नु पर्ने र निर्माण सामग्रीहरु गुणस्तरको राख्ने र सम्बन्धीतकार्यालयले अनुगमन गर्ने	शिक्षा क्षेत्र		नगरपालिका	नगरपालिका	३ महिना देखि २ वर्ष
६		विद्यालय संरचनावनाउंदाअपांग मैत्री, बाल मैत्री र महिला मैत्रीनिर्माण गर्ने	शिक्षा क्षेत्र		नगरपालिका	नगरपालिका	
७		शुद्ध खानेपानीतथा शैचालयनिर्माणका लागिखानेपानीतथाबातावरणिय सरसफाई कलष्टर तथाअन्य सहयोगीनिकाय संग समन्वय र सहकार्य गर्ने	शिक्षा क्षेत्र		नगरपालिका	नगरपालिका	३ महिना देखि ६ महिना
८		दक्ष प्राविधिक द्वारा जिर्ण तथाआशिकक्षतिभएको विद्यालयमाकक्षा संचालन गर्न हुने बानहुने विश्लेषण गरी भवन सवलिकरणको कार्य अगाडी बढाउने	शिक्षा क्षेत्र		नगरपालिका	नगरपालिका	३ महिना देखि ६ महिना
९		विद्यालयमाविपद् जोखिमन्यूनीकरण र व्यवस्थापन सम्बन्धी कक्षाहरु संचालन गर्ने	शिक्षा क्षेत्र		नगरपालिका	नगरपालिका	निरन्तर
१०		मनोसामाजिक समस्याभएकाबालबालिकाहरुलाई संरक्षण कलष्टर संग समन्वय गरी मनोसामाजिक परामर्श दिने	शिक्षा क्षेत्र		नगरपालिका	नगरपालिका	१ वर्ष सम्म

११		विद्यालय संचालनकोलागि आवश्यक पर्ने	शिक्षा क्षेत्र		नगरपालिका	नगरपालिका	१ वर्ष भित्र
----	--	---------------------------------------	----------------	--	-----------	-----------	--------------

		फर्निचर, डेस्क वेन्च, र अन्य शैक्षिक सामग्रीहरूको व्यवस्था गर्ने					
१२		विद्यालयवालतथा खेल मैदानलगायतअन्य संरचना मर्मत संभार, सुधार तथापुनर् निर्माण कार्य गर्ने	शिक्षा क्षेत्र		नगरपालिका	प्रदेश सरकार तथा सहयोगी संघ संस्था	६ महिना देखि २ वर्ष

२. स्वास्थ्यतथापोषण

प्राथमिकताक्रम	विपद्को सम्भावितअवस्था	व्यवस्थापनकाक्रियाकलाप	मुख्यजिम्मेवारी	बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य	
१	भूकम्प, बाढी, पहिरो र हावाहुरीबाट स्वास्थ्य संरचनाहरू भत्केको,मानिसहरू घाइते भएको तथा स्वास्थ्यउपचार सम्बन्धी सामग्रीहरू नष्ट भएको	क्षतिभएकापुरानाभवनापेशलाई हटाउने, सरसफाई गर्ने तथा खाल्डाखुल्डी पुरी स्वास्थ्य संरचनाहरूको पुर्ननिर्माणको बातावरण बनाउने	स्वास्थ्यशाखा		नगरपालिका	प्रदेश सरकार तथा सहयोगी संघ संस्था	३ महिना देखि ६ महिना
२		प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र सम्म आउने बाटोको निर्माण गर्ने	स्वास्थ्यशाखा		नगरपालिका	प्रदेश सरकार तथा सहयोगी संघ संस्था	३ महिना देखि ६ महिना
३		प्रभावितहरूकोलागिविशेष गरी गर्भवती र सुत्केरी महिला र बालबालिकाको पोषण सम्बन्धी आवश्यक सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने वा सहयोग गर्ने	स्वास्थ्यशाखा		नगरपालिका	प्रदेश सरकार तथा सहयोगी संघ संस्था	३ महिना देखि ६ महिना
४		प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रमाक्षतिभएको मेशिनतथाऔजारहरूको पुनःनयां खरिद गर्ने	स्वास्थ्यशाखा		नगरपालिका	प्रदेश सरकार तथा सहयोगी संघ संस्था	१ वर्ष भित्र

५		बत्तिको व्याकअपको लागि जेनेरेटर वा सोलार खरिद गर्ने जस्तै गर्दा ColdChain र Vaccine राख्न सजिलो हुने	स्वास्थ्यशाखा		नगरपालिका	प्रदेश सरकार तथासहयोगी संघ संस्था	३ महिना देखि ६ महिना
६		सर्पदश र स्यालको टोकाईको उपचारको लागिदक्षजनशक्ति र औषधीको (सुईको) व्यवस्था गर्ने	स्वास्थ्यशाखा		नगरपालिका	प्रदेश सरकार तथा सहयोगी संघ संस्था	३ महिना देखि ६ महिना

७		दीर्घ रोगीहरु, एचआईभी संक्रमितहरुले नियमितखाने औषधीहरु उपलब्ध गराउने	स्वास्थ्यशाखा		नगरपालिका	प्रदेश सरकार तथा सहयोगी संघ संस्था	निरन्तर
---	--	--	---------------	--	-----------	------------------------------------	---------

३. खानेपानीतथावातावरणीय सरसफाई क्षेत्र

प्राथमिकताक्रम	विपद्को सम्भावितअवस्था	व्यवस्थापनकाक्रियाकलाप	मुख्यजिम्मेवारी	बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य	
१	बढीबाट खानेपानीको श्रोत संक्रमितभई शुद्ध खानेपानीको अभावतथावातावरणिय प्रदुषण भएको र खडेरी, भुकम्पतथा आगलागीबाट समान्यक्षतिभएको	आंशिक रुपमा नष्ट भएकाखानेपानी र शौचालय जस्ता संरचनाहरुको मर्मत गर्ने, प्रवलीकरण गर्ने	खानेपानी तथा वातावरणीय सरसफाई क्षेत्र		नगरपालिका	सहयोगी संघ संस्था	३ देखि ६ महिना
२		पूर्णरुपमा नष्ट भएकाखानेपानी (टंकी, धारा, हातेकल, पाइपलाइन) र शौचालय जस्ता संरचनाहरुको पुननिर्माण गर्ने र पुननिर्माण गर्दा बहुप्रकोपबाट सुरक्षितहुने गरी अवधारणा निर्माण गर्ने	खानेपानी तथा वातावरणीय सरसफाई क्षेत्र		नगरपालिका	प्रदेश सरकार तथा सहयोगी संघ संस्था	६ महिना देखि २ वर्ष सम्म
३		खानेपानीकामुहानहरु संरक्षण गर्ने, मर्मत गर्ने र दुषितहुनदिन ढक्कनहरु राख्ने, वृक्षारोपण गर्ने	खानेपानी तथा वातावरणीय सरसफाई क्षेत्र		नगरपालिका	सहयोगी संघ संस्था	३ देखि ६ महिना सम्म
४		१ घर १ शौचालयअभियान संचालन गर्ने साथै आवश्यकताअनुसार सार्वजनिकशौचालयनिर्माण गर्ने	खानेपानी तथा वातावरणीय सरसफाई क्षेत्र		नगरपालिका	सहयोगी संघ संस्था	३ महिना देखि २ वर्ष सम्म

५	खानेपानी शुद्धिकरण सम्बन्धजनचेतना अभिवृद्धि गर्ने र पानी शुद्धिकरणका सामग्रीहरु वितरण गर्ने जस्तै पियुष, एक्वाट्याब, फिल्टर आदि	खानेपानी तथा वातावरणाय सरसफाई क्षेत्र		नगरपालिका	सहयोगी संघ संस्था	३ महिना देखि ६ महिना सम्म
६	पुर्ण सरसफाई, अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने	खानेपानी तथा वातावरणाय सरसफाई क्षेत्र		नगरपालिका	सहयोगी संघ संस्था	६ महिना देखि २ वर्ष सम्म
७	आवश्यकताअनुसार हाइजीन किटहरु निरन्तर रुपमा वितरण गर्ने	खानेपानी तथा वातावरणाय सरसफाई क्षेत्र		नगरपालिका	सहयोगी संघ संस्था	६ महिना देखि २ वर्ष सम्म
८	प्रभावित स्थलमा डस्ट विनहरु उपलब्ध गराउने र घर	खानेपानी तथा वातावरणाय सरसफाई क्षेत्र		नगरपालिका	सहयोगी संघ संस्था	६ महिना देखि २ वर्ष सम्म

		तथाशिविरबाट निस्केका फोहरहरु व्यवस्थित गर्ने	क्षेत्र				
४. कृषितथाजिविकोपार्जन							
प्राथमिकताक्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य	
१	हावाहुरी, बाढी, आगलागी तथा भूकम्पबाट पुर्ण तथा आंशिक रुपमा पशुगोठहरु भत्केको र पशुहरु, गाई, भैसी, बाख्रा, सुंगुर मरेको र घाइते भएकोमा जिविकोपार्जनमा असर पुगेको । साथै बाढीबाट हजारौ बिगहा बालीनाली नष्ट भई खाद्यान्न समस्या भएको ।	प्रभावित समुदायको इच्छा, चाहना र दक्षता अनुसार आयआर्जन, सीपमुलक र छिटो फाइदा दिने व्यवसायहरुको तालिम दिने जस्तै बेमौसमी तरकारी खेती, बगर खेती, खुद्रापसल, बाख्रा पालन कुखुरा पालन आदि	कृषी तथा जिविकोपार्जन क्लष्टर		नगरपालिका	नगरपालिका तथा सहयोगी संस्था	३ देखि ६ महिना
२		कृषकहरुलाई विउविजन, मलखाद र सिंचाई कालागि सामग्रीहरु उपलब्ध गराउने	कृषी तथा जिविकोपार्जन क्लष्टर		नगरपालिका	प्रदेश सरकार र सहयोगी संघ संस्था	३ देखि ६ महिना

३	बालीतथापशु विमा गरिएको छ भने विमा गरिएको रकमउपलब्ध गराउन सहयोग गर्ने	कृषी तथा जिविकोपार्जन क्लष्टर		नगरपालिका		३ देखि ६ महिना
४	प्रभावितहरुकोलागिजिविकोपार्जन सहयोग पुरयाउनआर्थिक अनुदानदिने अर्थात बैक मार्फत सस्तो व्याजदरमा कृण उपलब्ध गराउने	कृषी तथा जिविकोपार्जन क्लष्टर		नगरपालिका		३ देखि ६ महिना
५	विग्रेका, भत्केका, र क्षतिभएकापशुगोठहरु र सिंचाई संरचनाहरु पुनःहुवहु प्रकोपबाट सुरक्षितहुने गरी पुननिर्माण गर्ने	कृषी तथा जिविकोपार्जन क्लष्टर		नगरपालिका	प्रदेश सरकार र सहयोगी संघ संस्था	६ महिना देखि २ वर्ष सम्म
६	दक्षपशु प्राविधकद्वारा घाइते पशुहरुको उपचारमा सहयोग गर्ने	कृषी तथा जिविकोपार्जन क्लष्टर		नगरपालिका	विमाकम्पनी	३ देखि ६ महिना
७	पशु आहारकोलागिदाना, पराल, घांस आदि सहयोग गर्ने र छिटो उम्रने घांसहरुकाविउहरु उपलब्ध गराउनु	कृषी तथा जिविकोपार्जन क्लष्टर		नगरपालिका	वित्तीय संस्था	३ देखि ६ महिना
८	प्रभावितहरुको अन्य वैकल्पिक रोजगारीको व्यवस्थामिलाउने (	कृषीतथाजिविकोपार्जन क्लष्टर		नगरपालिका	प्रदेश सरकार र सहयोगी संघ	३ देखि ६ महिना

	रोजगारदातातथाप्रधानमंत्री रोजगार कार्यक्रममा समन्वय गर्ने)				संस्था	
९	प्रभावितहरुकोलागि सामाग्रीहरु खरिद गर्दा छुट दिने व्यवस्थामिलाउने	कृषी तथा जिविकोपार्जन क्लष्टर		नगरपालिका	नगरपालिका	३ देखि ६ महिना
१०	सार्वजनिकभौतिकपुर्वाधार निर्माणका कार्यमा कामकालागिपारिश्रमिककार्यक्रम संचालन	कृषी तथा जिविकोपार्जन क्लष्टर		नगरपालिका	नगरपालिका	६ महिना देखि २ वर्ष सम्म
११	सानासिचाइकालागिअनुदानकार्यक्रम संचालन	कृषी तथा जिविकोपार्जन क्लष्टर		नगरपालिका	नगरपालिका	६ महिना देखि २ वर्ष सम्म
५. संरक्षण क्लष्टर						

प्राथमिकताक्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट	स्रोतको व्यवस्था		समय अवधि
					आन्तरिक	बाह्य	
१	भूकम्प, बाढी, आगलागी र हावाहुरीबाट महिला, बालबालिका, गर्भवती, सुत्केरी, अपांगताभएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिकलाई लैंगिकताको आधारमा विशेष किसिमको समस्या हुने, बालबालिकाहरु बेचबिखनमा पर्न सक्ने र यौन दुर्व्यवहार हुने	मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने तथा विशेषज्ञ सेवा चाहिएको अवस्थामा व्यवस्था गर्ने र औषधी उपचार गर्ने	संरक्षण क्लष्टर		नगरपालिका	नगरपालिका	३ महिना देखि १ वर्ष सम्म
२		मानसिक तनाव कम गर्न प्रभावितहरुलाई सामाजिक तथा पुनर्निर्माण कार्यमा संलग्न गराउने	संरक्षण क्लष्टर		नगरपालिका	सुरक्षानिकाय तथा सहयोगी संस्थाहरु	३ महिना देखि २ वर्ष सम्म
३		पुनर्निर्माण निर्णय प्रक्रिया तथा पुनर्निर्माणका लागि पाउँने सहायताका विषयमा जानकारीहरु उपलब्ध गराउने	संरक्षण क्लष्टर		नगरपालिका	सुरक्षानिकाय तथा सहयोगी संस्थाहरु	३ महिना देखि १ वर्ष सम्म
४		विछोडिएका बालबालिकाहरुको परिवार संग पुनर्मिलन गराउने	संरक्षण क्लष्टर		नगरपालिका	सुरक्षानिकाय तथा सहयोगी संस्थाहरु	३ महिना देखि २ वर्ष सम्म
५		डिगनिटी तथा सरसफाई सामग्री वितरण गर्ने	संरक्षण क्लष्टर		नगरपालिका	गाउँपालिका तथा सहयोगी संघ संस्था	३ महिना देखि १ वर्ष सम्म
६		प्रभावित बालबालिका, गर्भवती, सुत्केरी, अपांगताभएका व्यक्ति र	संरक्षण क्लष्टर		नगरपालिका	गाउँपालिका तथा सहयोगी	३ महिना देखि १ वर्ष सम्म
		जेष्ठ नागरिकलाई मनोसामाजिक परामर्श दिने				संघ संस्था	
७		बेचबिखन, हिंसा, यौन दुर्व्यवहार, भेदभाव सम्बन्धि जनचेतना मुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने	संरक्षण क्लष्टर		नगरपालिका	नगरपालिका तथा सहयोगी संघ संस्था	३ महिना देखि ६ महिना सम्म

८		वैदेशिक रोजगार सम्बन्धि जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने र वैदेशिक रोजगारमा जानेलाई सचेत गराउने	संरक्षण क्लष्टर		नगरपालिका	नगरपालिका तथा सहयोगी संघ संस्था	३ महिना देखि २ वर्ष सम्म
९		राज्यबाट प्रदान गरिएका सामाजिक सुरक्षाका सुविधाहरुवारे जानकारी दिने	संरक्षण क्लष्टर		नगरपालिका	नगरपालिका । तथा सहयोगी संघ संस्था	३ महिना देखि २ वर्ष सम्म
१०		विद्यालयभर्ना, पोषण, खोप, जन्मदर्ता जस्ता विषयमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने	संरक्षण क्लष्टर		नगरपालिका	नगरपालिका तथा सहयोगी संघ संस्था	३ महिना देखि १ वर्ष सम्म
११		हिंसा, बेचबिखन, यौन दुर्व्यवहार, शोषण सम्बन्धी जनचेतना जगाउने	संरक्षण क्लष्टर		नगरपालिका	नगरपालिका तथा सहयोगी संघ संस्था	३ महिना देखि २ वर्ष सम्म
१२		निगरानी समुहले हिंसा, बेचबिखन, यौन दुर्व्यवहार, शोषण हुन नदिन संग मिलेर निगरानी राख्न	संरक्षण क्लष्टर		नगरपालिका	नगरपालिका तथा सहयोगी संघ संस्था	३ महिना देखि २ वर्ष सम्म
१३		निरन्तर परामर्श तथा अनुगमन	संरक्षण क्लष्टर		नगरपालिका	नगरपालिका तथा सहयोगी संघ संस्था	३ महिना देखि १ वर्ष सम्म

६. आपतकालिन आवास र गैर खाद्य सामग्री

प्राथमिकताक्रम	विपद्को सम्भावित अवस्था	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी	बजेट	नगरपालिका		समय अवधि
					नगरपालिका	बाह्य	
१	भूकम्प, बाढी, आगलागी र हावाहुरीबाट घरहरु आंशिक या पूर्णरूपमा क्षति भई जनसंख्यालाई आवासको समस्या भएका	भवन निर्माण आचार संहिता लागु गरि बहुप्रकोप प्रतिरोधी भत्केका घरहरु, विद्यालय तथा अन्य भौतिक संरचनाको पुनर्निर्माणको काम गर्ने	आवास तथा गैर खाद्य क्लष्टर		नगरपालिका	नगरपालिका	३ महिना देखि २ वर्ष सम्म
२		वित्तीय संस्था तथा सहकारीसँग समन्वय गरि आवास निर्माणका	आवास तथा गैर खाद्य क्लष्टर		नगरपालिका	नगरपालिका	३ महिना देखि १८ महिना सम्म
		लागिसहुलियत ऋण उपलब्ध गराउने					

३	विभिन्नआर्थिक अवस्थाभएका परिवारका लागि विभिन्न मोडल आवासहरुको डिजाईन उपलब्ध गराउने तथा निर्माणकालागी प्राविधिक सेवाप्रदान गर्ने	आवास तथा गैर खाद्य कलष्टर		नगरपालिका	नगरपालिका	३ महिना देखि २ वर्ष सम्म
४	अतिविपन्न परिवारको आवास निर्माणका लागि कामकालागिनगदकार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	आवास तथा गैर खाद्य कलष्टर		नगरपालिका	नगरपालिका	३ महिना देखि २ वर्ष सम्म
५	सार्वजनिक स्थल तथा भवन पुनर्निर्माणका कार्यहरु सञ्चालन गर्ने जस्तै विद्यालय भवन, प्रहरी चौकी, स्वास्थ्य चौकी, सामुदायिक भवन, नदी तटबन्ध, सिंचाई, सडक तथा कल्भर्टको निर्माण गर्ने	आवास तथा गैर खाद्य कलष्टर		नगरपालिका	नगरपालिका	३ महिना देखि २ वर्ष सम्म
६	नगदकालागिकामकार्यक्रम संचालन गर्ने	आवास तथा गैर खाद्य कलष्टर		नगरपालिका	नगरपालिका	३ महिना देखि २ वर्ष सम्म

अनुसूचीहरु:

अनुसूची १: अगुवार सदस्यहरुको नाम र सम्पर्क नम्बर क.

समन्वय, सूचना, संचार र खोज तथा उद्धार क्लष्टर

सि.नं.	सदस्यहरुको नाम	संस्था	संस्थमा पद	क्लष्टर	सम्पर्क नम्बर
१	कृष्ण कुमार लामा	बागमती नगरपालिका	प्रमुख	क्लष्टर अगुवा	९८४४०९३२५१
२	सुवास यादव	ईलाका प्रहरी कार्यालय, करमहिया सर्लाही		सदस्य	९८५४०९०३३१
३	रिषी शर्मा	रेडक्रस राजघाट		सदस्य	९८४३९६६२६६
४	सत्यनारायण राय यादव	रेडक्रस हुँग्रेखोला		सदस्य	९८४४०४८८०५
५		नेपाली सेना		सदस्य	
६	टेक बहादुर बल (प्रमुख)	बागमती ना.पा(वडा नं २	अध्यक्ष	सदस्य	९८६१२१६४२३
७	रुपा बम्जन	बागमती ना.पा(वडा नं ३	वडा सदस्य	सदस्य	९७४८८२१०१९
८	ओमप्रकाश ठाकुर	पत्रकार महासंघ	अध्यक्ष	सदस्य	
९	प्रतित भण्डारी	बागमती नगरपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य सचिव	९८५४०६७१११

ख. खाद्यान्न तथा नगद व्यवस्थापन क्लष्टर

सि.नं.	सदस्यहरुको नाम	संस्था	संस्थमा पद	क्लष्टर	सम्पर्क नम्बर
१	गम्भिर सिंह पाखरिन	बागमती ना.पा(वडा नं १	वडा अध्यक्ष	क्लष्टर अगुवा	९८६४०४७६२३
२	चिना कार्की	बागमती ना.पा(वडा नं ७	का.पा. स.	सदस्य	९८४४०१९६६४
३	सुर्य प्रकाश मैनाली	बागमती ना.पा(वडा नं ११ र १२	वडा सचिव	सदस्य	९८५४०३५७७१

४	विनोद वैठा	बागमती ना.पा(वडा नं ८	कार्यपालिका सदस्य	सदस्य	९८४४११०१४५
५	मदन चौधरी	बागमती नगरपालिका	स्टोर शाखा	सदस्य	९८४४१२३८२५
६	देवी माया खरेल		महिला स्वमसेविका	सदस्य	९८०७६९३६७९

ग. गैर खाद् सामाग्री तथा आवास कलष्टर

सि. नं.	सदस्यहरुको नाम	संस्था	संस्थमा पद	क्लष्टर	सम्पर्क नम्बर
१	तिलक बहादुर मोक्तान	बागमती नगरपालिका वडा नं ३	वडा अध्यक्ष	क्लष्टर अगुवा	९८६१०२९९११
२	गीता कु थापा	बागमती नगरपालिका वडा नं १	कार्यपालिका सदस्य	सदस्य	९८१५१५६००२
३	कृष्णमाया घिसिङ्ग	बागमती नगरपालिका वडा नं ६	कार्यपालिका सदस्य	सदस्य	९८६०५०११०१
४	दिपक थापा	बागमती नगरपालिका वडा नं २	वडा सदस्य	सदस्य	९८६१९७४३००
५	निलम कुशवाहा	बागमती नगरपालिका	रोजगार संयोजक	सदस्य	९८६४०३६४२०
६	सुनिता सार्की	बागमती नगरपालिका वडा नं	वडा सदस्य	सदस्य	९८६१३५६२११
७	विमला कुमारी बस्नेत	बागमती नगरपालिका वडा नं	वडा सदस्य	सदस्य	९८०७८६७०८८

घ. स्वास्थ्य तथा पोषण कलष्टर

सि.नं.	सदस्यहरुको नाम	संस्था	संस्थमा पद	क्लष्टर	सम्पर्क नम्बर
१	डम्बर बहादुर कार्की	बागमती नगरपालिका वडा नं.८	वडा अध्यक्ष	क्लष्टर अगुवा	९८५४०३६७९१
२	सन्त बं विक	बागमती नगरपालिका वडा नं.५	कार्यपालिका सदस्य	सदस्य	९८५२६८०५२३
३	रेखा कुमारी	बागमती नगरपालिका वडा नं.८	वडा सदस्य	सदस्य	९८१५८८७५३६

४	प्रिती पौडेल	बागमती नगरपालिका वडा नं.६	वडा सदस्य	सदस्य	९८४४२५६२५७
५	पदम बहादुर रायमाझी	बागमती नगरपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	सदस्य सचिव	९८४४०८७६६२
६	अम्बिका यादव	बागमती नगरपालिका	पोषण सहजकर्ता	सदस्य	९८४४०४२२३८
७	बालकुमारी भुजेल	बागमती नगरपालिका	अनमि	सदस्य	९८१२०७७१०९

ड. खानेपानी तथा सरसफाई

क्लष्टर

सि.नं.	सदस्यहरुको नाम	संस्था	संस्थमा पद	क्लष्टर पद	सम्पर्क नम्बर
१	टेक बहादुर वल	बागमति ना.पा. वडा नं.	वडा अध्यक्ष	क्लष्टर अगुवा	९८६१२१६४२३
२	आन्नन्द मोहन मा	बागमति ना.पा.	सह संयोजक, स्वास्थ्यशाखा	सदस्य	९८४४१६१४७९
३	ओम श्रेष्ठ	बागमति ना.पा.		सदस्य	९८५४०६३१२०
४	टंग देवकोटा	बागमति ना.पा.	खा.पा.स.टे.		९८४४२८७८२४
५	कोशिला कुमारी मगर	बागमति ना.पा. वडा नं	कार्यपालिका सदस्य	सदस्य	९८०७६१५५१२
६	सुजन बडाल	बागमति ना.पा. वडा नं.	.(योजना शाखा)	सदस्य	९८५४०६९१११
७	बिरबहादुर खडका	बागमति ना.पा. वडा नं.	शंकरपुर खा.पा.स.	सदस्य	९८५४०३६४७४

च. शिक्षा

क्लष्टर

सि.नं.	सदस्यहरुको नाम	संस्था	संस्थमा पद	क्लष्टर	सम्पर्क नम्बर
१	दिनेश राय	बागमति ना.पा. वडा नं.९	वडा अध्यक्ष	क्लष्टर अगुवा	
२	गोपालबहादुर थापा	बागमती नगरपालिका	वडा अध्यक्ष	सदस्य	९८४४४२८८१६

३	राजकुमार विश्वकर्मा	बागमती नगरपालिका	कार्यपालिका सदस्य	सदस्य	९८५४०३७९९९
४	मिनप्रसाद उपाध्य	बागमती नगरपालिका	शिक्षा शाखा प्रमुख	सदस्य	९८६८८९८७५७
५	सुदिप भट्टराई	बागमती नगरपालिका	पंजीकरण शाखा प्रमुख	सदस्य	९८४९८८७५२६८
७		बागमती नगरपालिका	राजस्व शाखा प्रमुख	सदस्य	

छ. संरक्षण (प्रतिकार्य र पूर्व तयारीकाकार्यहरु) कलष्टर

सि.नं.	सदस्यहरुको नाम	संस्था	संस्थमा पद	कलष्टर	सम्पर्क नम्बर
१	गोपाल थापा	बागमती नगरपालिका	वडा अध्यक्ष	क्लष्टर अगुवा	
२	हिरमाया लोकचन	बागमती नगरपालिका	कार्यपालिका सदस्य	सदस्य	९८४७७७४०६०
३	सावित्रि विश्वकर्मा	बागमती नगरपालिका	कार्यपालिका सदस्य	सदस्य	९८२७८०९४६०
४	सहदेव महतो	बागमती नगरपालिका		सदस्य	९८४४५८८३५०
५	जुना विश्वकर्मा	बागमती नगरपालिका	वडा सदस्य	सदस्य	९८९४८४२४२५
६	देवी माया विश्वकर्मा	बागमती नगरपालिका	उद्यम विकास सहजकर्ता	सदस्य	९८४४४४३९७२
७	शास्ता ढुंगेल	बागमती नगरपालिका		सदस्य	

अनुसूची

:२

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको कामकर्तव्य तथा अधिकार

स्थानीयविपद् तथाजलवायु उत्थानशिल योजनानिर्माण, परिमार्जन र कार्यान्वयनगर्दा स्थानीयविपद् व्यवस्थापन समितिले निम्नअनुसारको कामकर्तव्य तथाअधिकारको वहन गर्नेछ

।

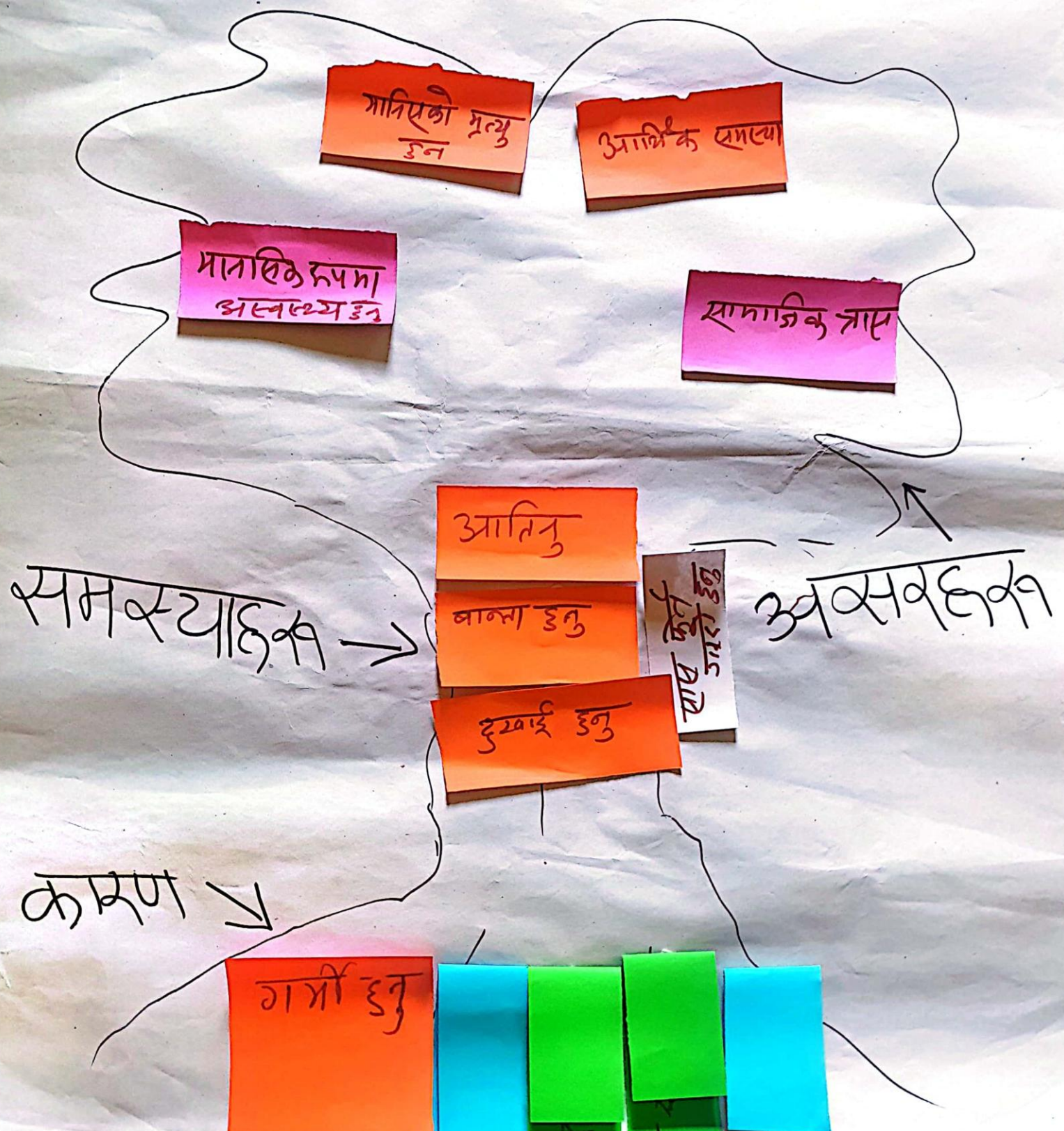
- ✓ नगरपालिका क्षेत्रको विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजनाको तर्जुमा कार्यान्वयन , अनुगमन र पुनरावलोकन गर्ने,
- ✓ योजना तयार गर्दा नेपाल सरकारले निर्धारण गरेको विपद् उत्थानशील समुदायहरूको न्यूनतम आधारहरूलाई ध्यानदिनु पर्ने,
- ✓ नगरपालिकाका को वडाहरूमा वडास्तरीय र समुदाय स्तरमा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिको गठन गर्ने । यसरी गठन गर्दा साविकमा रहेका समुदाय स्तरका सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिलाई आवश्यकता अनुसार परिमार्जन पनि गर्न सकिनेछ र स्थानीय तहमा गठन हुने विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन सम्बन्धी अन्य समिति तथा उपसमितिलाई सहयोग पुऱ्याउने,
- ✓ नगरपालिका स्तरका कर्मचारी, समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन समिति सदस्य, नागरिक समाजका प्रतिनिधितथा राजनीतिक दलका प्रतिनिधिलाई विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलता सम्बन्धी प्रशिक्षण लिने वादिने व्यवस्थामिलाउने,
- ✓ विपद् व्यवस्थापनकालागि स्थानीय स्तरमा विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना र सञ्चालनको व्यवस्थामिलाउने,
- ✓ विकास निर्माणका क्रियाकलापहरू कार्यान्वयनमा विपद् जोखिम व्यावस्थापन तथा जलवायु अनुकूलनलाई मूल प्रवाहिकरण गर्ने,
- ✓ विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना कार्यान्वयनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजनकालागि पहल गर्ने,
- ✓ संघ तथा प्रदेश स्तरबाट जारी भएकानीति, निर्देशन तथा मापदण्डहरू कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,
- ✓ सुरक्षित विद्यालय तथा अस्पतालका लागि विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यक्रमहरू योजनामा समावेश गर्ने,
- ✓ विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना, आपत्कालीन कार्य योजना, पुनः स्थापना तथा पुनर्निर्माण योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा सबै सरोकारवालाहरूको सहभागितालाई सुनिश्चित गर्ने, आवश्यकता अनुरूप संकटासन्न वडा र समुदायहरूमा विपद् व्यवस्थापन समिति, पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि कार्यदलहरू गठन गरी क्षमता अभिवृद्धि गर्ने,
- ✓ विपद् प्रभावित क्षेत्रमा खोज, उद्धार, राहत तथा प्रतिकार्यको व्यवस्थामिलाउने,
- ✓ नगरपालिकाका लागि विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलता सम्बन्धी आवश्यकनीति, निर्देशिका तथा कार्यविधितयार गर्ने,
- ✓ विपद् तथा जलवायु परिवर्तनको प्रभावबाट विस्थापित समुदायलाई पुनः स्थापन गर्न वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समितिलाई निर्देशन दिने,
- ✓ नगरपालिका स्तरको प्रकोप तथा जलवायुजन्य जोखिम नक्सांकन गर्ने,

- ✓ विपद् तथा जलवायु उत्थानशीलता सम्बन्धी जनचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धिका कार्य गर्ने, गराउने,
- ✓ विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन प्रक्रियालाई समावेशी र सहभागितामूलक बनाउन निम्न अनुसारका अन्तर्निहित क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राख्ने :
 - लैङ्गिक समानता,
 - सामाजिक समावेशीकरण,
 - बालबालिका
 - ज्येष्ठ नागरिक
 - अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा संस्थाको प्रतिनिधित्व तथा सीमान्तिकृत समुदायको पहुँच,
 - जीविकोपार्जनका वैकल्पिक क्षेत्रको पहिचान र पछाडी पारिएका वर्गको पहुँच,
 - प्रभावित समुदायको मानव अधिकारको संरक्षण,
 - प्रतिकार्यमा न्यूनतम मापदण्डको सुनिश्चितता ।
- राहत, प्रतिकार्य र पुनर्स्थापना प्रकृत्यामा समानता तथा समन्यायिकताको सुनिश्चितता स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ तथा प्रचलित नेपालकानूनबमोजिम संघीय तथा प्रदेश सरकार, जिल्ला समन्वय समिति, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, अन्य स्थानीय तह, स्थानीय तहमा कार्यरत राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था, दातृ संस्था र निजी क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने ।

ਜੇਮਸਮਾਨਕ. ਫੁਲਫੁਲ ਰਿਵਾਜ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਭਾਵੀ	ਆਮਿਲਾਸਿ	ਸ਼ਾਮ ਕੰਦ	ਪਈਰੀ
ਭਾਵੀ	੦	ਭਾਵੀ	ਫਾਮ ਕੰਦ	ਭਾਵੀ
ਆਮਿਲਾਸਿ	ਭਾਵੀ	੦	ਫਾਮ ਕੰਦ	ਆਮਿਲਾਸਿ
ਫਾਮ ਕੰਦ	ਫਾਮ ਕੰਦ	ਫਾਮ ਕੰਦ	੦	ਫਾਮ ਕੰਦ
ਪਾਇਰੀ	ਭਾਵੀ	ਫਾਮ ਕੰਦ	ਫਾਮ ਕੰਦ	੦
	੨੨+੨=੪	੧	੮	੦

वपन वृक्ष विरल पौधा विधि

$$\frac{13101}{1212}$$

પ્રકૃતિક પ્રકોપ બાદ થયેલા કાતી

પ્રકોપ : ૨૦૪૨ સન

મુકમ્પ : ૫ રેમ્પરનો મુકમ્પ લે નરાયણ ગામને કો બર મસજીદનો સાથ
દેરે-ચન જત કો લમેલ કાતી થયેલો થયો.

બાકી પેટો : ૨૦૨૦ સન આવળ મહિનાનો ૫ ગતે દેલો મટી બાકી પેટો આડનનો
સપે હમો કમીયા ત્રા બગમતી નદિ વ્ધારા ઢુલો કાતી થયેલો થયો

જાનવિય કાતી : લાગતગ ૨૦ મના કો પાનીલે વગાયર થયેલો હતો

ઝોનિક કાતી : ઘર, પુન, સડક, જમીન, વાલીનાલી, પશુ પેટી, આદી -

મુકમ્પ : = ૨૦૬૨ ત્રા આલેલો મુકમ્પ લે થયેલો કાતી.

= વાગમતી નં. ૫૧ મિત્રનો વડા નં. ૧૨ ત્રા જાનવિય કાતી નથેલો ૨
ઝોનિક કાતીના ઘર, ટહરા કાતી થયેલો ૨ હાજાગા ઢુલો
ત્રાસ થયેલો

કોરોના : ૨૫ કોરોના બાદ હામો વા. નં. ૫૧. ૧૨ ત્રા જાનવિય કાતી થયેલો -
મૃત્યુ ઢુલેલો શંક્યા - ૨

= હાજાગા જાનવિય ત્રાસ કૈલીલો /

પાડી - = ૨૦૨૧ સન વર્ષાટ કો પાની ૨ હાતા સ્વદરે સોલા કો
પાનીલે વાલીનાલી કાતી થયેલો /

આગલાગી : આગલાગી લે નહટ થયેલો ઘર ટહરા હુ /
૫ વટા ઘર નહટ થયેલો /

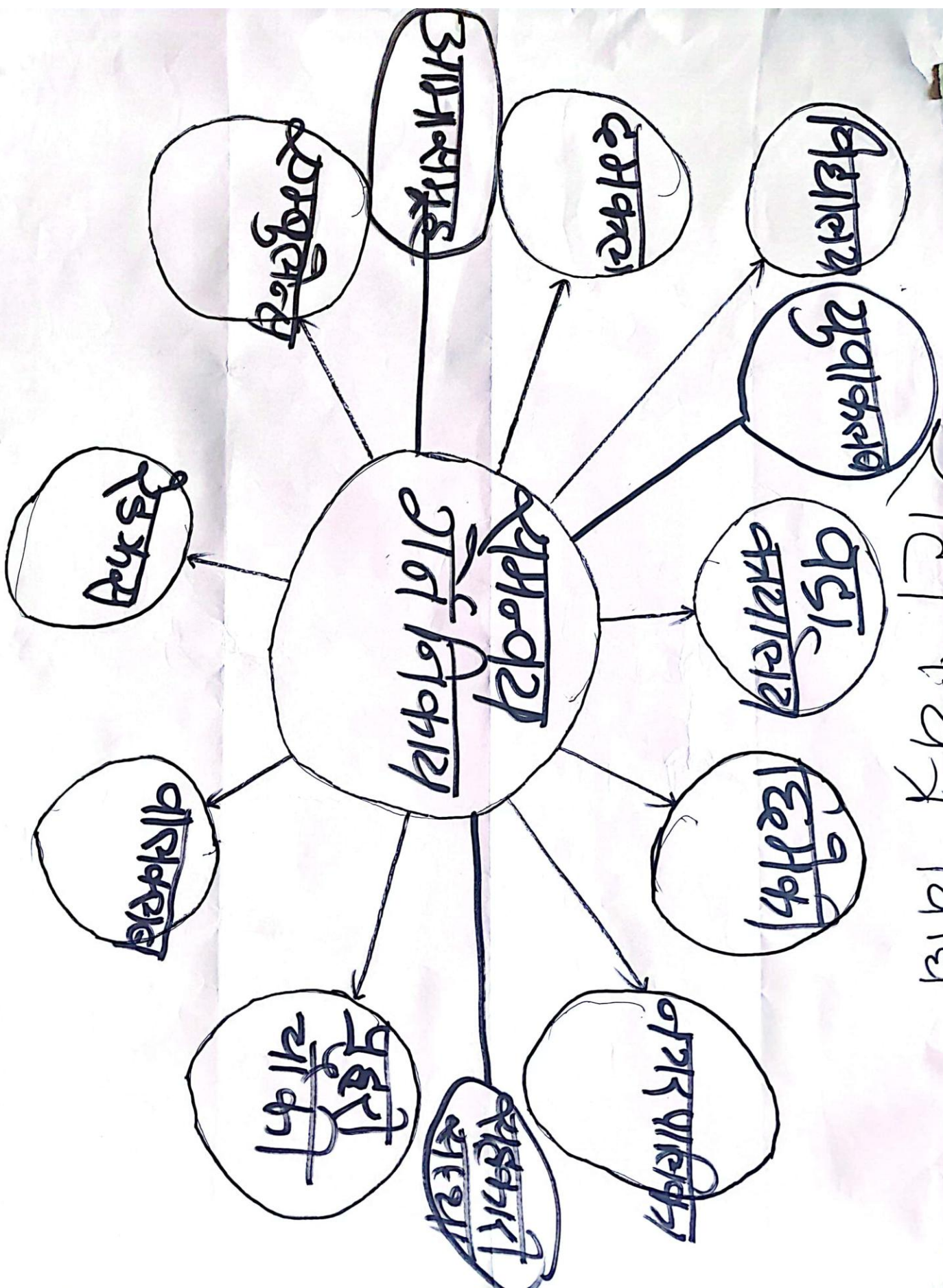
सुधी पाकि पोले

[illegible]

$$\frac{x}{x-1}$$

गति

गैर विद्यार्थी विधि

बाराबंसी नगरपालिका वडा नं-११

ऐतिहासिक समय रेखा

१. २०२० साल
साउन, २

२. २०७२ साल
वैशाख, १३

३.

४.

बाराबंसी नदीमा अविरल वर्षाका कारणले बाराबंसी सिंचाइ
आयोजनाको व्यापन, कन्ट्रोलरूम लगायत जनधनको कूलो क्षति
बढिले पुर्‍याएको थियो।

विनाशकारी भूकम्पले वडाका विभिन्न टोल, बडिलाका घर टुट्टा
लगायत पर्याप्तप्राप्तको क्षति भएको थियो।

वर्षापिछि चुरे क्षेत्रको वनजङ्गलमा आवाजगोका कानाले
वन विनाश भइरहेने।

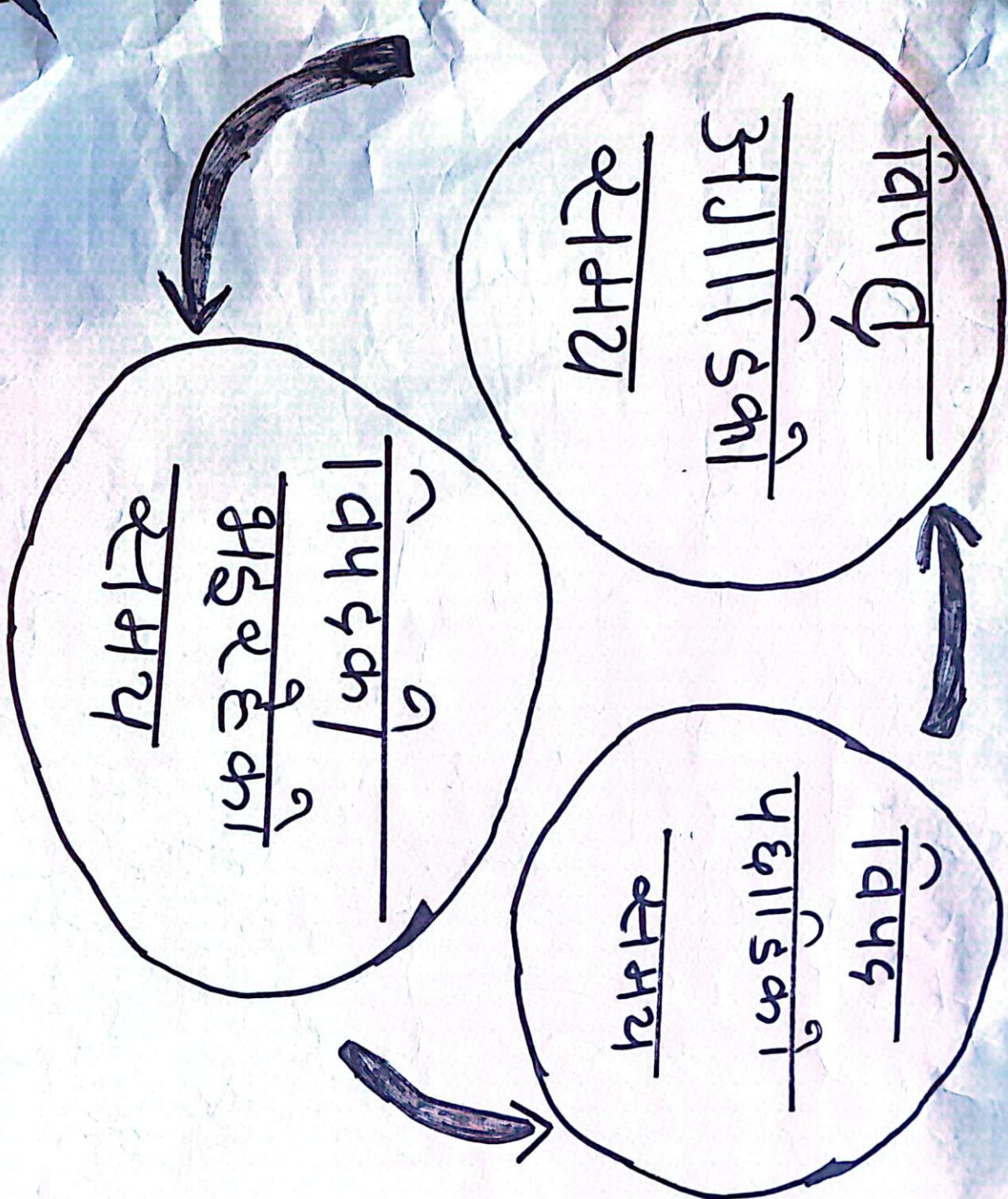
विषय: अक्षर-आधारित चक्र

विषय
अक्षरों
आधार

विषय
अक्षरों
आधार

विषय
अक्षरों
आधार

विषय - व्यवस्थापन चक्र

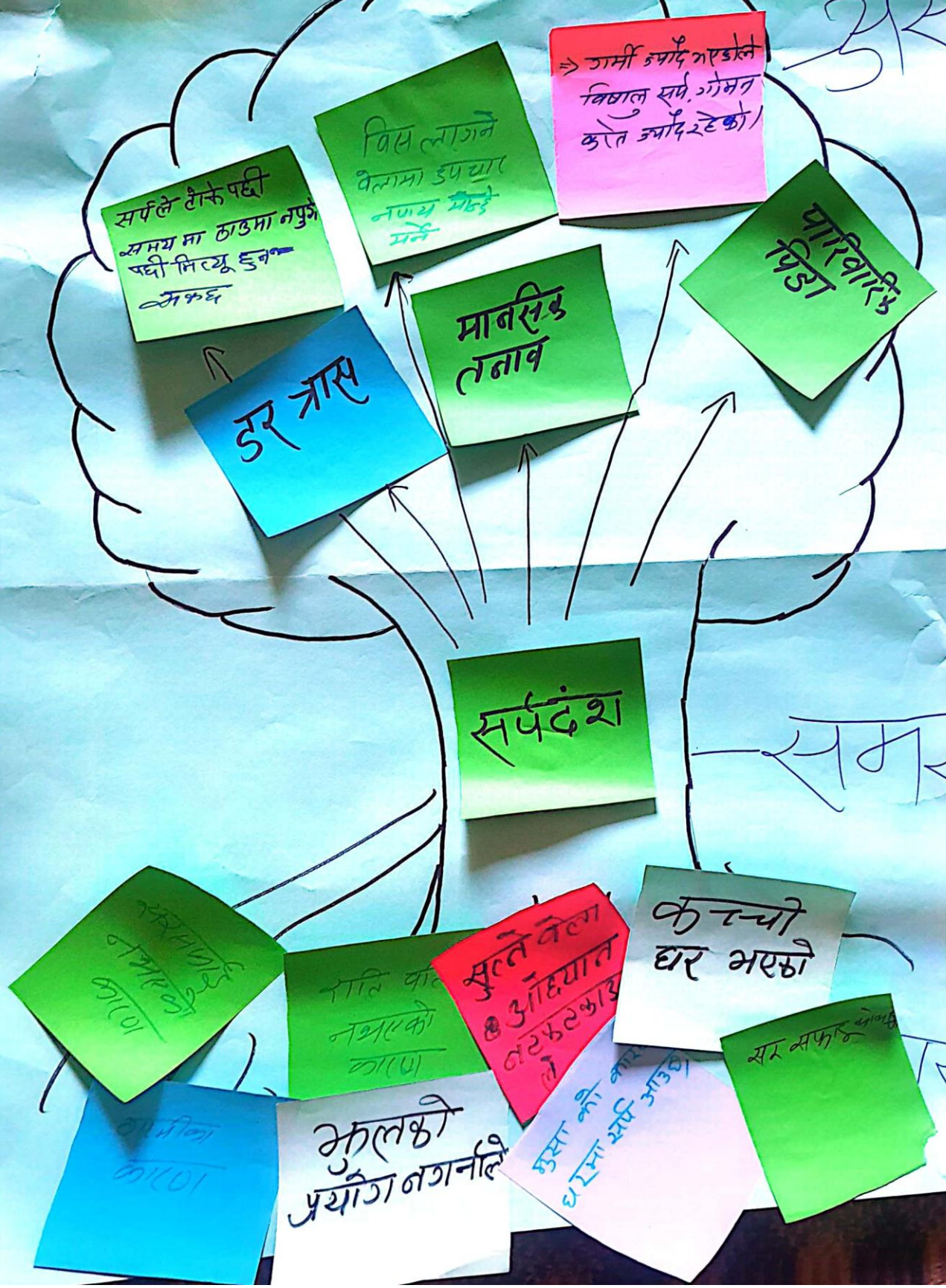

પ્રકાપ	ભાદી	પાદિરો	આગામી	ચોડરી	સપ્તંશ
ભાદી	○	ભાદી	ભાદી	ભાદી	સપ્તંશ
પાદિરો	ભાદી	○	આગામી	ચોડરી	સપ્તંશ
આગામી	ભાદી	આગામી	○	આગામી	સપ્તંશ
ચોડરી	ભાદી	ચોડરી	આગામી	○	સપ્તંશ
સપ્તંશ	સપ્તંશ	સપ્તંશ	સપ્તંશ	સપ્તંશ	○

वृक्ष विश्लेषण विधि

अक्षर

विषय

समय 2

रण

प्रा. १.५

प्रागैतिहिक संमत् रेखा

D.H. 2082

वि.स. २०४२

$\frac{7}{144}$

ପାଠ୍ୟ

X माल, एन जनको, झोनी
आटको,

* रत्न, वैजवाळा इत्यादी

* उत्था, उत्थान नष्ट वादका

✕ आर्थिक स्थिति पर प्रभाव ।

$\frac{1}{1000}$

9/2/22

X हा असलीका २
आसा वा २का.

* OH अलग

17.7.2020

1944

10

उत्तर
* छात्रांगानि वृत्तिकां छात्र आर्च्य अलंकार
द्वयौ छात्रौ आर्च्यौ

* एन. माल. एनको कुआ एनो

* लेख. विद्यवाका. ठाली. नाली नाल
अएका /

#वि.स. २०६२

$$\frac{du}{u} \rightarrow$$

016

* ठाली. बिजबाकी डूली झाली पूयार्थि
* ठाली. ठुली. छोट. बिजवा ट खैखाने

* ਗਾਈ, ਯੁੱਯਾ, ਗੈਟ, ਭਿੰਗਾ ਟ ਵੈਛਾਨ

સિદ્ધા ગાનાપી

નિર્મિત

સુકોપ	વાદી	આગલાગી	જાડગી દારી આગલા	સુધ દંડા
વાદી	૦	વાદી	વાદી	વાદી
આગલાગી	વાદી	૦	આગલાગી	સુધ દંડા
જાડગી દારી આગલાગી	વાદી	આગલાગી	૦	સુધ દંડા
સુધ દંડા	વાદી	સુધ દંડા	૨	૦
	૬			૪

पिप

14

માનવિય હતા

માણી ઠગવણપણ
નમ્રાભેલે

દાર કુવાળ

કાઠી

કરવ નમ્રાભેલે
કાઠી

નરિનારણ ઠગવણપણ નમ્રાભેલે

નરિ નિયંત્રણ નમ્રાભેલે
કાઠી

રોલો પેપર પહાડી
કાઠી

મારિ વણકા
કાઠી

રોલો પેપર પહાડી
કાઠી

ਹੇਤਿਵਾਹਿਕ ਰਸਮ ਦੇਵਾ

੨੦੫੦ ਧਾਨੀ

ਵਾਲਿ ਨਾਲਿ ਵਾਲਿ ੨੦, ੬੦ ਵਿਸ਼।

→ ਵਾਲਿ ਨਾਲਿ ਵਾਲਿ ੨੦, ੬੦ ਵਿਸ਼।

→ ਵਾਲਿ ਨਾਲਿ ਵਾਲਿ ੨੦, ੬੦ ਵਿਸ਼।

→ ਵਾਲਿ ਨਾਲਿ ਵਾਲਿ ੨੦, ੬੦ ਵਿਸ਼।

੨੦੫੨ ਆਕਾਸ਼ਾਨਿ

੨੦੬੦ ਧਾਨੀ

ਵਾਲਿ

→ ਵਾਲਿ ਨਾਲਿ ਵਾਲਿ ੨੦, ੬੦ ਵਿਸ਼।

→ ਵਾਲਿ ਨਾਲਿ ਵਾਲਿ ੨੦, ੬੦ ਵਿਸ਼।

→ ਵਾਲਿ ਨਾਲਿ ਵਾਲਿ ੨੦, ੬੦ ਵਿਸ਼।

੨੦੬੨ ਧਾਨੀ

ਵਾਲਿ

→ ਵਾਲਿ ਨਾਲਿ ਵਾਲਿ ੨੦, ੬੦ ਵਿਸ਼।

→ ਵਾਲਿ ਨਾਲਿ ਵਾਲਿ ੨੦, ੬੦ ਵਿਸ਼।

੨੦੬੪ ਧਾਨੀ

ਵਾਲਿ

→ ਵਾਲਿ ਨਾਲਿ ਵਾਲਿ ੨੦, ੬੦ ਵਿਸ਼।

੨੦੬੫ ਧਾਨੀ

ਵਾਲਿ

ਵਾਲਿ

ਵਾਲਿ

→ ਵਾਲਿ ਨਾਲਿ ਵਾਲਿ ੨੦, ੬੦ ਵਿਸ਼।

→ ਵਾਲਿ ਨਾਲਿ ਵਾਲਿ ੨੦, ੬੦ ਵਿਸ਼।

→ ਵਾਲਿ ਨਾਲਿ ਵਾਲਿ ੨੦, ੬੦ ਵਿਸ਼।

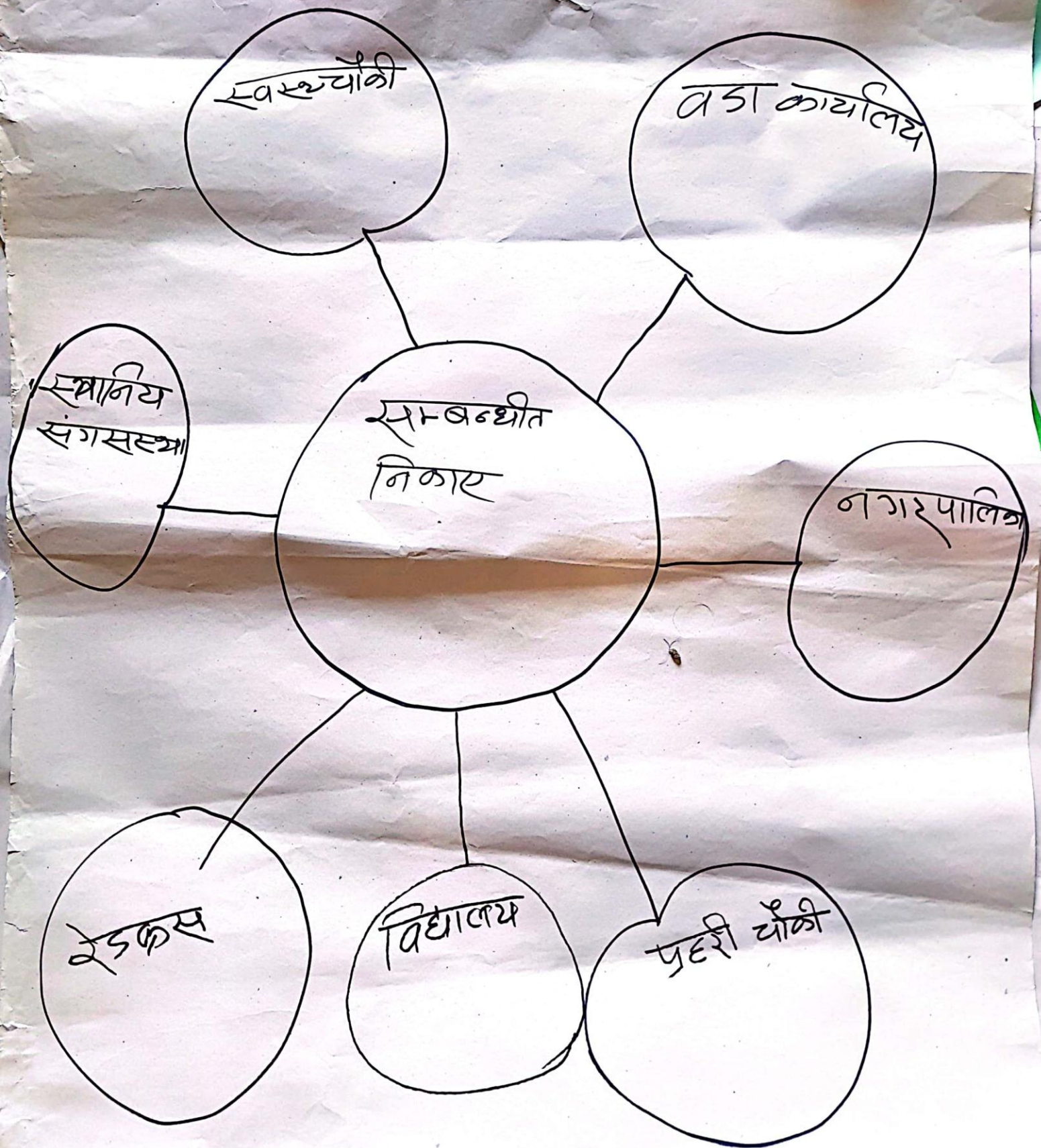
→ ਵਾਲਿ ਨਾਲਿ ਵਾਲਿ ੨੦, ੬੦ ਵਿਸ਼।

੨੦੬੬ ਵਾਲਿ ਨਾਲਿ ਵਾਲਿ ੨੦, ੬੦ ਵਿਸ਼।

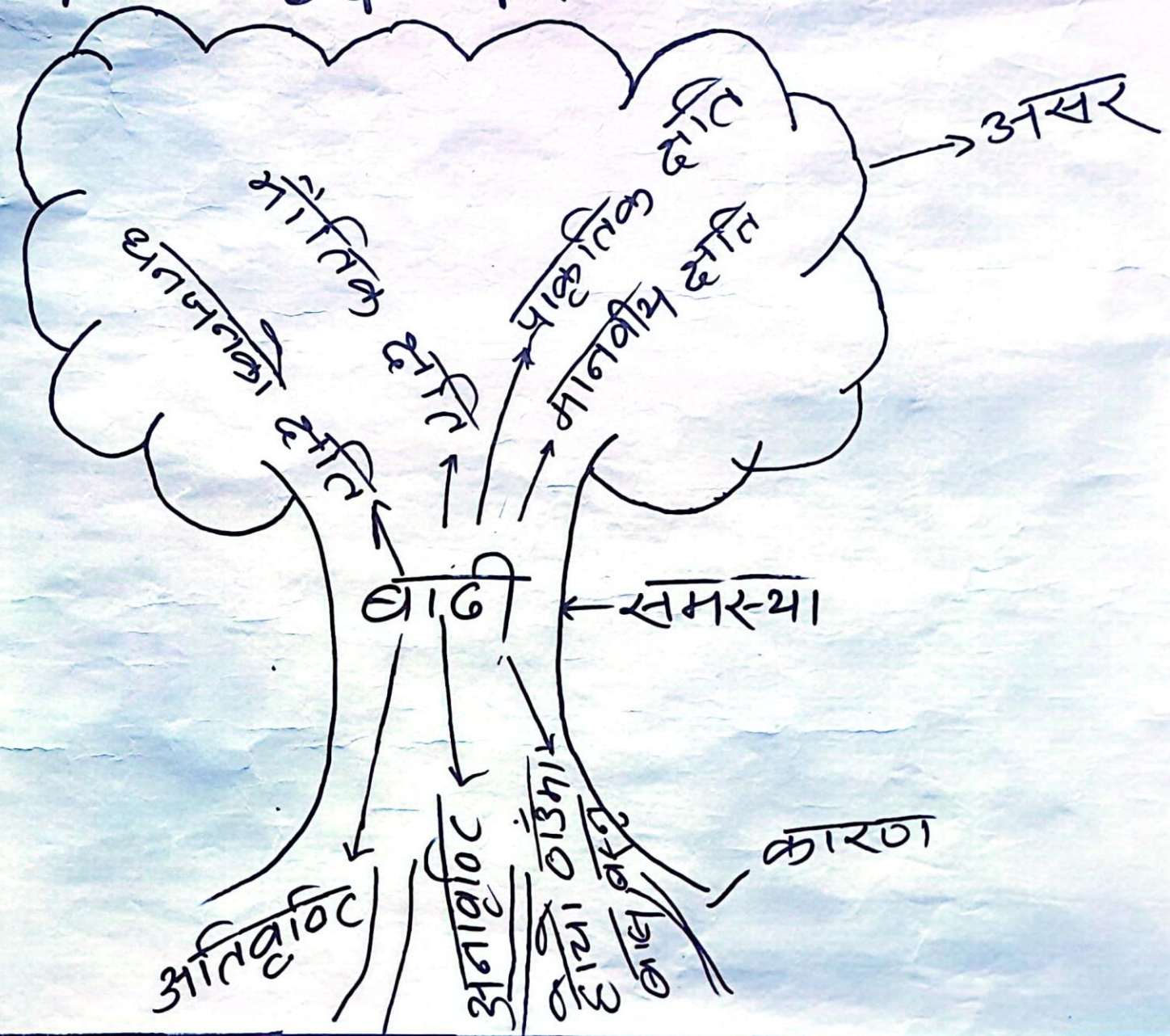
੨੦੮੭ ਵਾਲਿ

ਵਾਲਿ

ਵਾਲਿ ਨਾਲਿ ਵਾਲਿ ੨੦, ੬੦ ਵਿਸ਼।

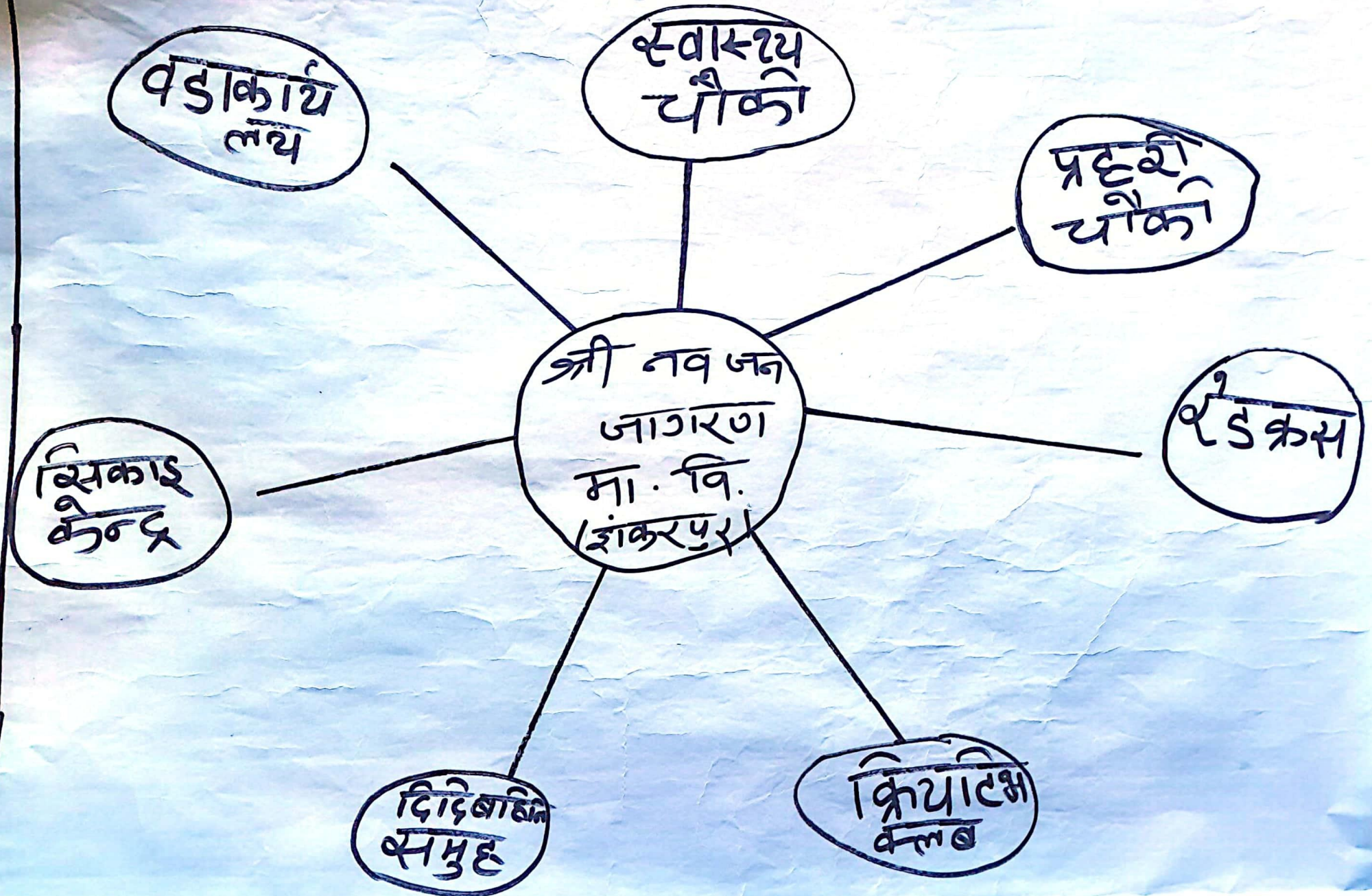
विपद वृक्ष विश्लेषण विधि

તુલાનાત્મક દલાપલ વિધિ

પ્રકાપ	લાડી	પહિરો	આગાળાગી	સ્વૈડરી
લાડી		બ.		
પહિરો				
આગાળાગી				
સ્વૈડરી				

રોડી ચિત્ર (Venn-diagram)

જાલવાયુ પરિવર્તન વ્યવસ્થાપન

Adapation (અનુકૂલન)

Mitigation (ન્યુનિકરણ)

જાલવાયુ પરિવર્તનના અસરક્ર:-

- અનાવૃષ્ટિ, અતિવૃષ્ટિ, ચપડવૃષ્ટિ
- સમુદ્ર સત્ત્વ બદલુ
- મૌસમ પરિવર્તન હુનું.
- જોતવિરુદ્ધ નબળું હુનું.

आगमती नगरपालिका वाडा न. ५

२०७२ वि.स

विपत

भुकम्प

- * घर, ठाउँलाई असर परेको,
- * विद्युत पोललाई असर परेको,
- * मानिसको ठाउँ सडिमा असर परेको,
- * पुललाई असर परेको

वि.स. २०८०

विपत

तापक्रम

- * तापक्रमको प्रकोपले मानिस र जल वस्तुलाई असर परेको,
- * जड:गली तान्त्रीको काठले ३ घर भत्कियो र जान समेत गुमायो ।

वि.स. २०८१

विपत

ठाडी

- * वीरगञ्ज ठाउँले १ ~~जना~~ जनाको जान समेत गुमायो ।

"વિપદ જોખિમ વ્યવસ્થાપન તથા
જાલવાયુ પરિવર્તન ષયુનિકરણ"

વિપદ (Disaster)

પ્રકોપ (Hazard)

વિપદ જોખિમ (Disaster Risk)

ક્ષમતા (Capacity)

સંકલસન્નતા (Vulnerability)

સંમુખતા (Exposure)

वागमती नगरपालिका वाडा नं: १०

मिति: २०७२ साल

प्रकोप: आगलागी

- ३० वटा घरहरू जलेको

- २० लाख जति रकम
को वस्तुको क्षति भएको

- मान्देहरू घर विहिन
भएको

मिति: २०६६

प्रकोप: कौरौना भाइरस

खान ब्याज लाजि ज्यालादारी
७ गर्न समस्या

भनगिवन अस्वस्थ

मिति २०६६

प्रकोप: चट्याडो

१ मनाङो मृत्यु।

मिति: २०८१

घरमा पानी परेको र घर भत्केको
८२० कुखुराको बच्चा नष्ट

मिति २०२० सालको वर्षा
ले प्रकोप.

मान्दे मरेको क्षति अन
माल वस्तु भैद गोद

प्राश्न

मिति: २०६१

खाद्यान्न: १० लाख

गाई भैँसी - ६

बाख्रा - ६

मिति: २०६५

हानि वाट २ मनाङो
मृत्यु भौटा घर
को क्षति

समुदायमा विपद जोखिम विश्लेषका विधिहरू (Tools for Disaster Risk Analysis)

- # ऐतिहासिक समय रेखा विधि
- # प्रकोप वक्शांकन तुलनात्मक विधि
- # जोखिम ~~वक्शांकन~~ वक्शांकन
- # रोली चित्र
- # प्रकोप पान्नी
- # वृक्ष विश्लेषण विधि

ऐतिहासिक समय रेखा विधि

मिति : (वि. सं २०५०)

मिति : २०७७

विपद

- # बाढी
- धरका भित्तहरू भत्तिएको
- धनजनको क्षति
- मानिसहरू मृत्यु भएको
- आर्थिक अवस्था कमजोर भएको

विपद

- सडक दुर्घटना
- दुई जनाको मृत्यु भएको
- पसलको भित्ता भत्तिएको
-

मिति

ऐतिहासिक समय रेखा विधि (तडा)
आस (विषय)

क. २. १. २०२०/४/५ गते - भीमा नदी काट क्षति गएको निम्न

- रातो कपडा १० वजे आफ्नो बाढीबाट २६३ जनाको मृत्यु भएको
- ५/६ फीट लगा धारा पानी आस बालवच्चा, महिला हलुवादी जोगिमिका पठा
- गाई, भैँसी, बग्या हल धा गोठ क्षतिग्रस्त गई मृत्यु भएको
- धा सहित भानिसहृष्ट कोही मृत्यु कोही बेपत्ता भएको
- खान लाइन वन बेहाल गई कोही सुनिनेछैन, कोही रोडका गई वसेछे
- रुडेट गाँगाबाट कोही वच्चे कोही टेढाँ टेढाँ वजे मृत्यु गयेका।
- सामाजिक, आर्थिक क्षति विधो लगालिइ गएको
- अहिले सम्मै गले सौ रुडा इत जान्छ छौँ रुई ताड बहानी देखिएको।

२. २०६२/१/१२ गते चिपड भुइँचालो गएको

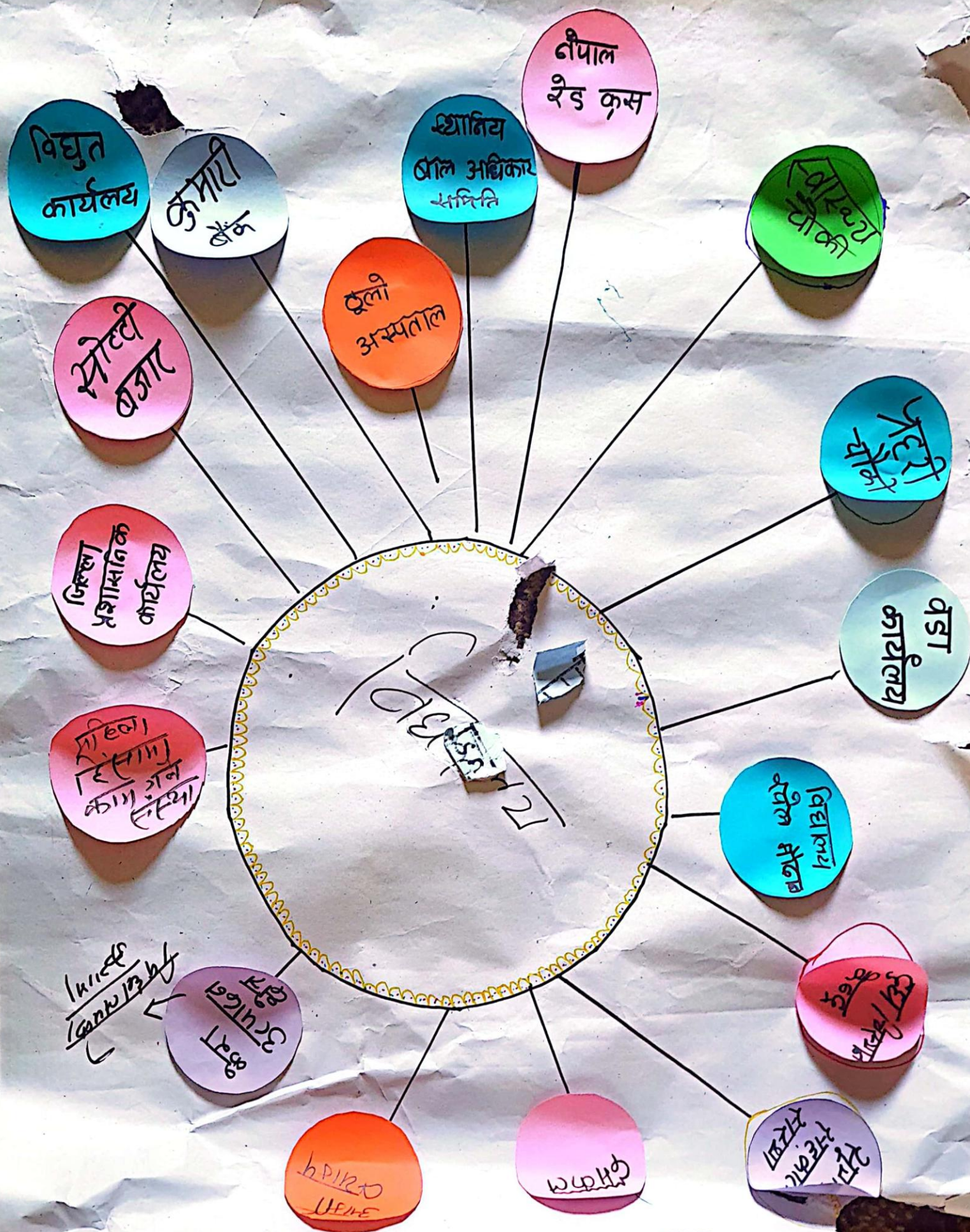
- निम्न कडसाको निम्न हल घुञ्जना गएको।
- धा हल्लिदा भानिसहृष्टको भग्नाशय गई कोटिदा रुकाइते गएको
- पक्का धा चारुको, भतुको, लुङ्गा
- दिनमा भएको भाग रुडेट हुँदाको गएको।

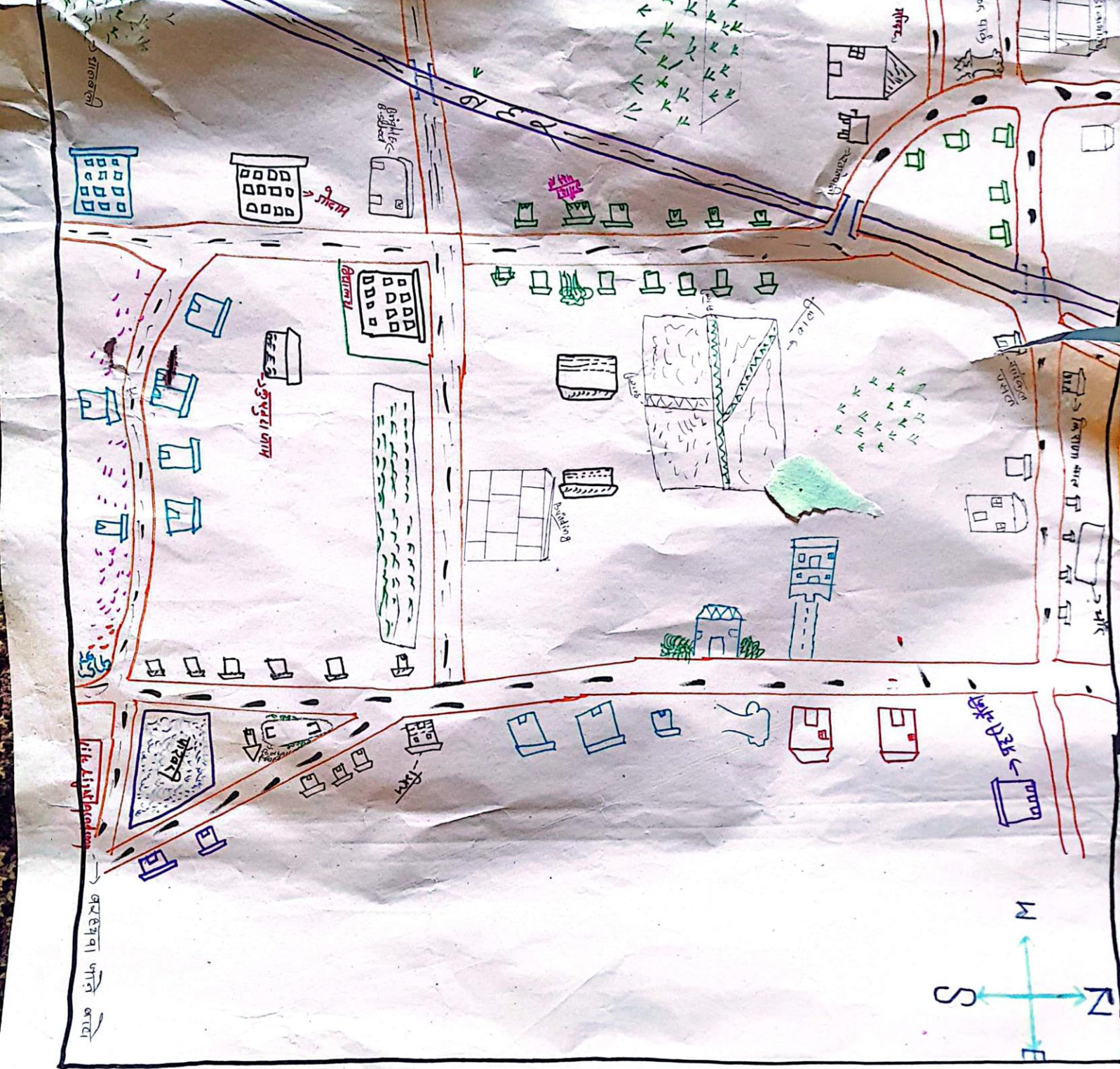
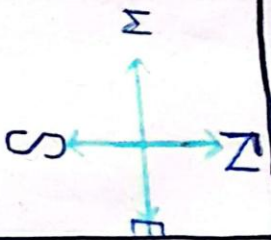
३. २०६६/०६/२० (२०७५) कोराग भइस

- मसुकाट सगुजिड संजमरचना तहस तहस गएको
- रुडु आगामुका मित्यव्यता कामक रहन सेवेन
- कडा र का २ जनाको मृत्यु गएको
- आर्थिक क्षति विधो आहल व्याप्त गई हाल सम्म आस पोको।

प्रकीर्ण पात्री विधि

[illegible]

શ્રી જતલા નમુના મા.વિ સોલ્ટી, રાજઘાટ, બાઝમાતિ & સલાહી

રૈતિદાસિક સમાય રેવા

મિત્રિ ÷ ૨૦૬૨

સ્થાન ÷ (શ્રી જતલા મા.વિ. સોલ્ટી બજાર)

વિષદ ÷ મૂલ્ય

સામાજિક -

માનવોગ્ય - બાલગાલિયામા ડર, ગ્રાંસ, બદલ ગયો.

મૌતિક - વિદ્યાલયકો સગલ ચર્કિયો.

આર્થિક - ૨૦,૦૦૦ રવર્.

પ્રાકૃતિક - વિદ્યાલય ચિત્ર દેવો છટા વૃક્ષલડકાગયો.

ਸ਼ੁੱਧ
ਪ੍ਰਾਨੀ ਪ੍ਰਾਣੀ
ਸ਼ੁੱਧ

ਦਾਤਾ
ਸ਼ੁੱਧ
ਸ਼ੁੱਧ

ਸ਼ੁੱਧ
ਸ਼ੁੱਧ
ਸ਼ੁੱਧ

ਸ਼ੁੱਧ
ਸ਼ੁੱਧ
ਸ਼ੁੱਧ

ਸ਼ੁੱਧ
ਸ਼ੁੱਧ
ਸ਼ੁੱਧ

ਸ਼ੁੱਧ
ਸ਼ੁੱਧ
ਸ਼ੁੱਧ

ਸ਼ੁੱਧ
ਸ਼ੁੱਧ
ਸ਼ੁੱਧ

ਸ਼ੁੱਧ
ਸ਼ੁੱਧ
ਸ਼ੁੱਧ

ਸ਼ੁੱਧ
ਸ਼ੁੱਧ
ਸ਼ੁੱਧ

ਸ਼ੁੱਧ
ਸ਼ੁੱਧ
ਸ਼ੁੱਧ

ਸ਼ੁੱਧ
ਸ਼ੁੱਧ
ਸ਼ੁੱਧ

વિગત તથા વિશ્લેષણ વાંચ

મિતિ: 2021/06/21

GROUP - 2

તુલનાત્મક બૌદ્ધિક દર્શન વિધિ

મિતિ: 2021/06/21

ગ્રુપ :	વાઘી	પદિરી	આગલાગી	ચંડેરી
1. વાઘી	X	વાઘી	વાઘી	વાઘી
2. પદિરી	વાઘી	X	આગલાગી	ચંડેરી
3. આગલાગી	વાઘી	આગલાગી	X	આગલાગી
4. ચંડેરી	વાઘી	ચંડેરી	આગલાગી	X
કુલ	4	0	4	2

સર્વોચ્ચ વાઘી લેખિકા
વાઘી રહેલી રૂબ વાઘી
થાપા પ્રમાણ દિન પત્ર

સેનિટાસિય સમય સેવા વિધિ

માલિ

૨૦૬૬
(મા. વિ. ધરહરા)
પડા નં. ૨

મિતિ

૨૦૮૦
(મા. વિ. ધરહરા)
પડા નં. ૨

સરપંચ

માનવીય - ૧ જાના વિદ્યાર્થી
ભૌતિક - ઘાટલે ભર્યો

આર્થિક - ૦૨૦ હજાર જાતિ
ચર્ચ ભર્યો

વિપદ

સડક દુર્ઘટના

માનવીય - ૧ જાના વિદ્યાર્થી
ભૌતિક - ઘાટલે ભર્યો

આર્થિક - ૨૦ હજાર જાતિ
ચર્ચ ભર્યો

‘પ્રકોપ પાત્રી વિશ્લેષણ વિધિ’

વિ
મિતિ: ૨૦૧૧/૦૬/૦૬

	વૈશાખ	જેઠ	અસાર	સાઝન	ભદૌ	અસોજ	કાર્તિક	મંસિર	પુષ	માઘ	ફાગુન	ચૈત્ર
૧.			✓	✓	✓							
અ.				✓	✓	✓						
૨.			✓	✓	✓							
અ.			✓	✓	✓	✓						
૩.	✓	✓										✓
અ.	✓	✓										✓
૪.	✓	✓	✓									
અ.	✓	✓	✓									

સ્વસ્તિકા જિખા
રાહુલ કુશવહા
અસ્મિતા આચાર્ય
આશિકા ઢકાલ
ફિબ્યા મોત્તાન

मिति-२०५७ साल

स्थान-(मा. वि. धरहरा)

विषय

मिषण तुरी

भौतिक क्षति :- विद्यालयको भवनको जस्ता उडाएको

सामाजिक क्षति :- विद्यार्थीले लामो समय सम्म पढ्न नपाएको

आर्थिक क्षति :- १२०००/-

विद्यालयको नाम - श्री जनबाल
कल्याण माध्यमिक विद्यालय
विद्यार्थी समूह

* ऐतिहासिक समय रेखा *

मिति - २०८० साल

↓ स्थान - (मा.वि. धरहरा)

विपद

↓ रूपान्तरित विकृति
(Conversion disorder)

सामाजिक क्षति - डर-त्रास हेरक व्यक्तिमा भएको, भूतप्रेत
मा विश्वास गरि पूजा पाठ गर्ने, धामि, झाक्री लगाउने
अनुरोध गरेको साथै करिब एक हप्ता विद्यालय विदा
भएको ।

मानवीय क्षति - करिब ६० जना हराहारमा घिराभी
भएको ।

आर्थिक क्षति - २००० /-

विद्यालयको नाम - श्री जनबाल कल्याण
प्राथमिक विद्यालय, २ धरहरा
विद्यार्थी समूह

प्रकीर्ण वक्साइकत तुलनात्मक विधि:

मिति : २०८१/०६

	वाढी	आगलागी	खंडैरी	हावादुरी
	X	वाढी	वाढी	हावादुरी
गी	वाढी	X	आगलागी	हावादुरी
ी	वाढी	आगलागी	X	हावादुरी
त	हावादुरी	हावादुरी	हावादुरी	X
	४	२	०	६

स्थान : तराई क्षेत्र

वक्साइकत तुलनात्मक विधि हेतु सर्वे भावना
 निरिवम पूर्ण प्रकीर्ण तराई क्षेत्रकी ~~वक्साइकत~~ देखियो, त्यस
 वाढी र आगलागी, देखियो, हावादुरी
 धन्यवाद

पेडा नं. ९

उत्तर

पश्चिम

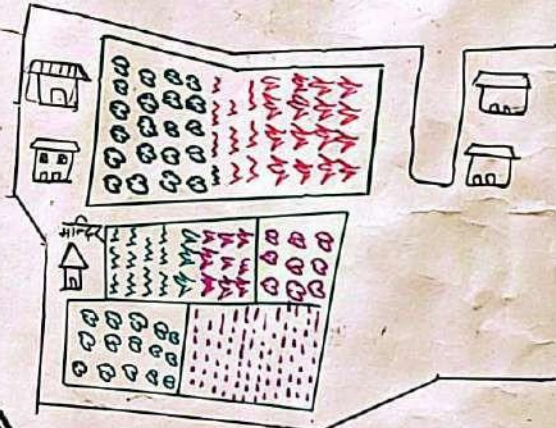
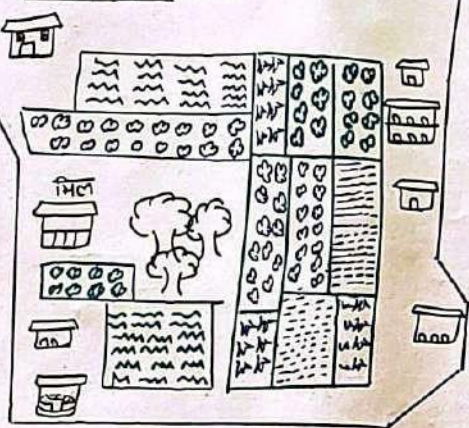
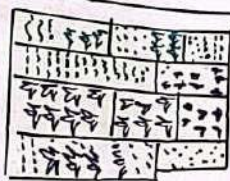
पूर्व

दक्षिण

किराणा मसल

छात्रा पोलीस

शुभलक्ष्मी
जेनेरल
स्टोर

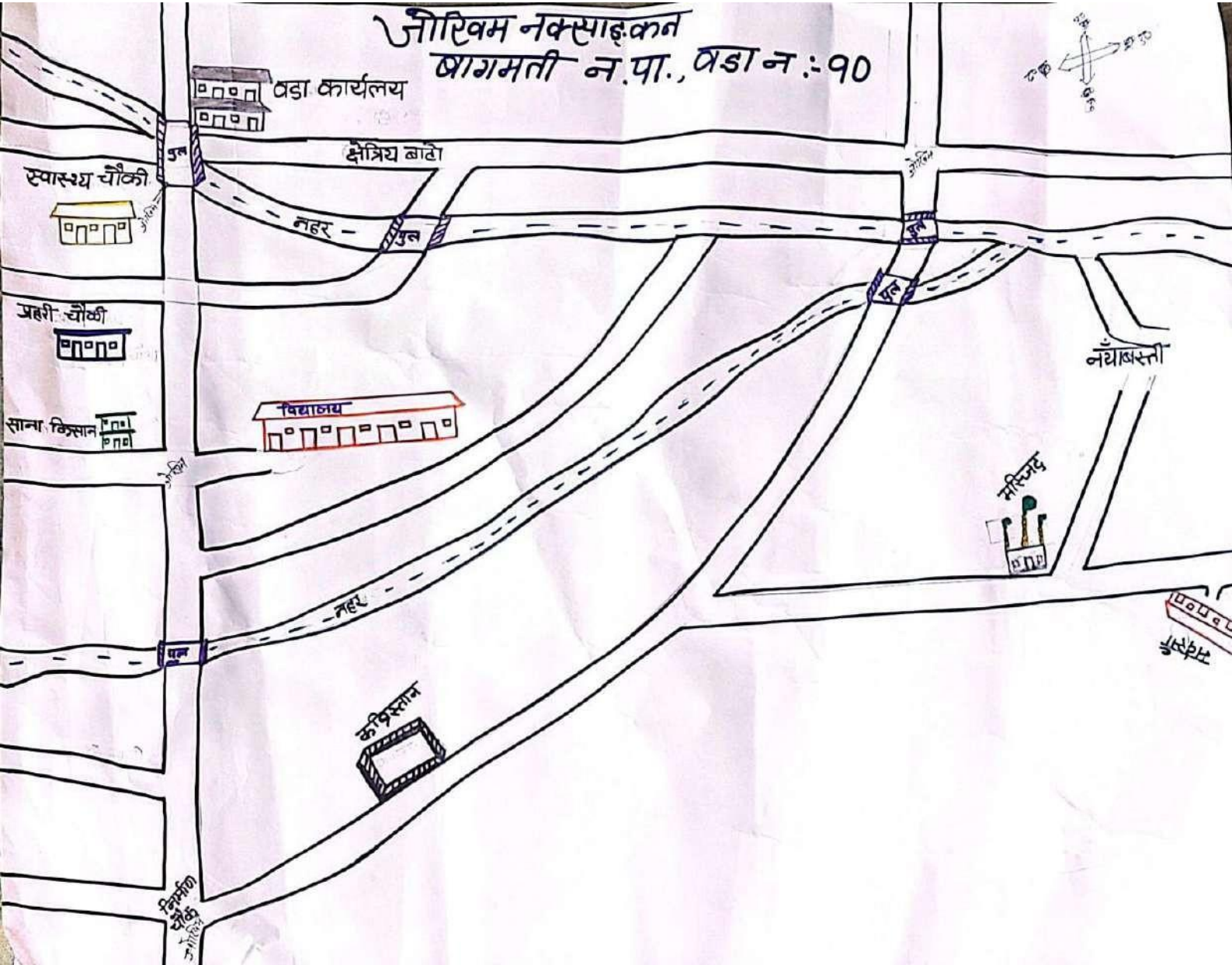
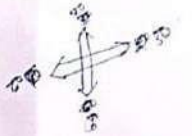

वरदथवा जाने काटो

जन जावली प्रा.वि.

मन्दिर

जीएचएम नक्साइकन
षागमती न.पा., ठडा न :- १०

आज मिति २०८१ साल असोज २०-२२ गतेसम्म
वागमती न्यायपालिका र युनिसेफ नेपालको सह-
कार्यमा बाल बलवका पढाइकारीहरूको लागि
विपद जोखिम न्युनिकरण, पुर्कोष, संरक्षण तथा
सुमता मूल्याङ्कन सम्बन्धि ३ दिन तालिम
कार्यवाहको त्तर प्रमुख श्री कृष्ण कुमार लामको
अध्यक्षतामा तपलित वसोजिमको उपस्थितिमा सम्पन्न
गर्न गरियो ।

क्र	नाम	उपस्थिति पद	स्थान	पहिलो दिन २०८१/१०/२०	दोस्रो दिन २०८१/१०/२१	तेस्रो दिन २०८१/१०/२२
१	कृष्ण कुमार लाम	उ. त्तर प्रमुख	वागमती-४			
२	मि. उपरि लाम	शि. ल.	"			
३	सर्जिता सोली					
४	रमा पौडेल	पुरावृत्त	लालकवी -			
५	सुरज शौनियार	मुक्या प्र. अ	वागमती			
६	कृष्ण बढ्याल साह	सदस्य	भा. वि. घरहा			
७	विक्रम महर्ते	बालकलन मध्ये	भा. वि. घरहा			
८	गोबिन्द खड्का	बालकलन	भा. वि. सोली			
९	संजय साह	भा. सदस्य	भा. वि. जोहरी			
१०	नमिता मुखर्जी	भा. सदस्य	भा. वि. सोली			

आज मिति २०७१/०९/१४ गतेको दिन काठमाडौं
नगरपालिका सभाहलमा स्थानीय विपद तथा जलवायु
उत्थानशील योजना र विपद पूर्व तयारी तथा
विपद प्रतिकार योजना प्रमाणिकरण सम्बन्धि
कार्यक्रम कार्याहक नगरप्रमुख श्री कृष्ण कुमार
साम्रा ज्यूको अध्यक्षतामा तपबिल समिति
उपस्थितिमा सम्पन्न गरियो ।
तपबिल

क्र.सं.	नाम	पद	ठेगाना	हस्ताक्षर
१)	श्रीमान श्री पारमानन्द	वडा अध्यक्ष	वा.न.पा. १	श्रीमान
२)	उम्वर वरु कार्की	वडा अध्यक्ष	" " "	उम्वर
३)	प्रियंक भुजेल	वडा सदस्य	वा.न.पा. १	प्रियंक
४)	जे.प. वडा वडा समिति	" "	" "	जे.प.
५)	सुनिल कार्की			सुनिल
६)	प्रिती पौडेल	वडा सदस्य	वा.न.पा. ६	प्रिती
७)	राम वामन	कार्यपालिका	वा.न.पा. ३	राम
८)	राम वडा वडा	वडा अध्यक्ष	वा.न.पा. २	राम
९)	राज कुमार विश्वकर्मा	का.पा. सदस्य	वा.न.पा. ४	राज
१०)	भैरवराज भट्टराई		वा.न.पा. १२	भैरव
११)	शिता कुमारी थापा	का.पा. सदस्य	वा.न.पा. १	शिता
१२)	राम प्रबल महरा	का.पा. सदस्य	वा.न.पा. १०	राम